BARCELONA: PER EDICIÓ DUES PESSETES CADA MES

La Veu de Catalunya

10 cts.

PENINSULA: 7'50 PTS. Trimestre UNIÓ POSTAL: 15 PTES. Trimestre

Any XXXII. - Núm. 8.503 - Divendres, 31 d'agost de 1923 — Edició del matí — Oficines i Imprenta: Escudellers, 10 bis: - Telèfon 184

La situació a Barcelona

Després de l'assalt a la farinera Salisachs

INTERROGATORI DELS DETINGUTS

Els cinc detinguts com a autors de l'assalt al despatx de la farinera Salisachs, han estat posats a disposició de l'autoritat militar. Des d'ahir al vespre fins a la matinada, se'ls va interrogar, havent-se confessat autors i donat detalls interessants de com prepararen i realitzaren l'assalt.

Com a resultat de llurs manifestacions, s'està en disposició d'anar a més grans aclariments.

A l'efecte, deia el governador que es farien noves detencions.

ELS REGISTRES

Degut a no haver donat nota la «Jefatura» de policia s'ha fantasiejat molt sobre el registre efectuat al local del sindicat del ram de la fusta del carrer de Sant Pau.

Ahir al vespre manifestà el governador que aquest registre no havia donat resultat trobant-se solament algunes càpsules i descarregadors.

Sobre les suposades detencions, semblia que es tracta d'unes quantes persones que hi havia al sindicat, les quals foren portades davant dels detinguts per veure si els coneixien.

Ahir a la tarda la policia féu un altre registre el resultat del qual no sabia el governador quan va rebre els periodistes.

EL JUTJAT

Es va parlar ahir de la forma inicial en què va actuar el Jutjat. Sembla que la policia va notificar-li senzillament la notícia de l'assalt, els ferits i els detinguts, i que el jutge, per a saber detalls, hagué d'anar personalment a l'hospital. Sobre els detinguts no va haver d'actuar perquè havien estat posats a disposició de l'autoritat militar.

Ahir al vespre un reporter va preguntar al senyor Portela si creu cerres aquestes coses, contestant que es limitava a seguir el seu camí i complir amb el seu deure.

Les manifestacions d'ahir del governador han causat mal efecte al Palau de Justicia.

LA POLICIA

Ahir s'assegurava que el nomenament del senyor Josep Casellas Puig de Mesa per a comissari general de policia, havia produit disgust entre la policia.

Era comissari general interí el senyor De Miguel que va venir de Madrid i el nomenat no solament no és més antic, sinó que no és de la policia i sí comandant de seguretat.

Preguntat el governador sobre aquest extrem, contestà que no tenia notícia de tal disgust, i que estava satisfet de la conducta de la policia.

SOBRE UNS DETINGUTS

Encara que el Jutjat ha decretat la llibertat d'Angel Latorre, ha quedat detingut per ús d'armes. Els altres tres individus que foren detinguts per suposar-los autors d'atracaments, o siguin Didac Pérez i Eustaqui i Francesc Teruel, tampoc han sigut al carrer, sinó que resten a la presó fins que justifiquin llur situació militar.

Els dos individus Pere Conejero i Tomàs Armans, que foren detinguts al carrer de Sant Crist, han estat alliberats pel jutge per no trobar-los càrrecs en la troballa d'explosius. Però com que són menors d'edat, han passat a l'Asil del Parc fins que les famílies disposin d'ells.

ELS XOFERS

Una comissió de xofers de la Germandat de Sant Cristòfol, prega la inserció del següent remitit:

«Ha causat un pèssim efecte entre els companys de treball, a fruit d'això fou la manifestació d'ahir, la forma vergonyosa amb que fou tractat l'honradíssim xofer Agustí Pujol, víctima involuntària i accidentalment dels delictius fets de l'assalt al despatx d'En Pere Salisachs; ja que sense tenir en compte la seva innocència ni els seus antecedents i conducta fou passejat, lligat com un criminal, junt amb els altres detinguts, pels carrers més céntrics d'aquesta capital, fent-lo passar per la immensa vergonya d'ésser considerat com a tal pels transeunts i coneguts que el trobaven en passar.

No comprenen els manifestants la forma d'obrar que es tingué amb el seu esmentat company, qui després d'haver sofert l'anguniosa situació d'estar un bon espai de temps sotmès al turment de l'amenaça de mort, tenint encarades les armes contra ell, hagué de sofrir el calvari de veure's insultat, amenaçat i quasi agredit pel públic indignat, davant del qual oferien un espectacle com un dels delinqüents més grans en l'esmentat fet.

Afegeixen els manifestants que eleven llur més enèrgica protesta per tal de procedir davant qui correspongui i pregunten: Si després d'haver-se presentat espontàniament i lliure el dit xofer, donant una valent mostra de civisme, tot hi havent estat amenaçat de mort, si així ho feia, als efectes d'ajudar a l'acció de la justicia, a la qual cosa estan tots sempre disposats, se'l tracta en la forma amb què es féu, què és el que han de fer els xofers de Barcelona davant casos semblants? Si després d'estar sempre exposats a ésser víctimes de criminals instints, en les circumstàncies actuals, en lloc d'ésser emparats i defensats, se'ls vexa i se'ls acusa, davant de qui han de recórrer?

Acaben els visitants, donant les més expressives gràcies al governador civil per la benevola forma amb que els rebé i l'interès que es va pendre quan els comissionats de la manifestació de dimecres van pujar al seu despatx a exposar-li les justes queixes dels xofers de Barcelona pel procedir emprat amb l'esmentat Agustí Pujol.»

Resten complaguts els dits xofers.

EL JUTJAT MILITAR

Deduint-se de les primeres diligències instruïdes per l'alferes de la comandància de la guàrdia civil de l'Est, En Bernardí Noriega, que per part dels detinguts dimecres, a la tarda, amb motiu de l'assalt del despatx del senyor Salisachs, hi va haver resistència i agressió a força armada en ésser perseguits per forces de la guàrdia civil, s'ha resolt que l'autoritat militar s'encarregui de continuar el processament, a qual efecte ha estat designat per a això el capità d'infanteria En Vicens Sevil Viza, jutge d'aquesta Capitania general, el qual s'ha fet càrrec de les esmentades diligències, en les quals han de constar les primeres declaracions de's cinc detinguts, les dels guàrdies civils que els perseguiren i la del caporal del mateix institut Salvador Galeoto, que va resultar ferit en un peu.

Els detinguts Enric Albareda Miró, Pere Oró Ricart, Baptista Perroni, Ramon Peris Llensa i Amadeu Senmartin Sufié, alguns dels quals sembla que han confessat que prengueren part en l'assalt, continuaven incomunicats a la Jefatura superior de policia.

UN REGISTRE

L'altra nit, la policia va sol·licitar del jutjat el corresponent auto per a efectuar un registre. L'auto fou concedit i el registre s'efectuà al local del Sindicat del Ram de la Fusta, situat al carrer de Sant Pau.

Encara que res no s'ha manifestat oficialment, el registre es considera relacionat amb l'assalt a la casa Salisachs. S'asseguna que com a resultat del registre, foren trobades armes i que es practicaren vuit detencions.

EN LLIBERTAT

Ha estat posat en llibertat el xofer Agustí Pujol, que portà en el seu automòbil els autors de l'assalt al despatx de la farinera Salisachs.

Sembla que s'ha comprovat que no s'havia fet còmplice del fet sinó que simplement obeí sota l'amenaça dels malfactors.

VAGA ACABADA

Ha acabat la vaga de braços caiguts que feien els obrers fusters de la casa Girona.

Han començat de treballar i des de la setmana entrant rebran augment de jornal.

EXAMEN D'EXPLOSIUS

La Mestrança d'Artilleria ha examinat els explosius remesos pel jutjat i que foren trobats al local del Sindicat Unic del carrer del Sant Crist de Sans.

Resulta que són una barreja de productes incendiaris composta de sofre, clorat de potassa i pólvora negra, embolicada amb draps i lligada amb fil d'empalomar.

Els explosius podien encendre's amb metxa ordinària, i d'esclatar, haurien ocasionat desgràcies.

En aquest sumari hi ha 15 detinguts.

ELS EMPLEATS DE LA BANCA ARNUS I EL SINDICAT LLIURE

Signat per cent empleats de la Banca Arnús s'ha dirigit al president del Sindicat Lliure Professional d'Empleats de Banca i Borsa un comunicat en el qual s'acompanyen els carnets de l'organització i es manifesta que per estar el Sindicat regit per elements estranys a la cla se es donen de baixa.

La comunicació ha estat adreçada per mitjà del Govern civil.

UN DETINGUT

L'individu Carles Forero, que manifestà que havia estat atracat al Pont de la Bonanova del ferrocarril de Sarrià, ha quedat detingut al Palau de Justicia per estar reclamat pel jutjat del districte de la Universitat de Madrid per un delicte comès per l'octubre de 1921.

LLIBERTAT PROVISIONAL

El jutge especial per les questions socials ha decretat la llibertat provisional, encara que segueix processat, d'Antoni Matheu de Silva, detingut per considerar-se'l complicat en l'atemptat del 19 de maig, comès al carrer de Sant Carles, de la Barceloneta, i que costà la vida a Bernat Amengual.

L'ASSASSINAT DE L'AGENT FERNANDEZ ALEGRIA

El jutge especial, en tenir notícia d'haver estat detingut a Madrid Josep Picon Martín (a) «Valladolid», que s'ha declarat autor de l'assassinat de l'agent de policia Jesús Fernandez Alegria, comès al carrer del Carme, ha tramès un exhort telegràfic a Madrid reclamant que sigui portat a Barcelona.

Cultura

Han començat a les Escoles del Patronat de Santa Eulàlia de Provençana, carrer de Santa Eulàlia, 18 (Hospitalet), les classes de dia i de nit, en la forma següent:

Dia: de vuit a onze del matí i de dues a cinc de la tarda

Ensenyaments: Primera i segona ensenyança. Labors, dibuix, solfeig, piano i mecanografia.

Nit: de set a nou per a adultes.

Ensenyanments: Obrers: Primera i segona ensenyança i teneduria de llibres.

Obreres: primera i segona ensenyança. Labors i confecció.

Per al reingrés a les classes, és precís nova admissió, que tindrà lloc de set a vuit de la nit, al Patronat.

Es requisit indispensable que les notes que ens siguin trameses per a la publicació vinguin redactades en català i amb concisió periodística.

Les eleccions de Granollers-Badalona

Escrutini general de la Junta del Cens

No hi ha proclamació de diputat. — El Tribunal Suprem decidirà. I decidirà, per l'evident força dels fets, la proclamació d'En Trias de Bes. — Malgrat tot, la U. M. N. no ha sortit amb la seva.

Ahir al matí, a l'hora reglamentària, es va reunir la Junta Provincial del Cens sota la presidència del senyor de Vera, president de l'Audiència Territorial, per a procedir a l'escrutini de les eleccions de Granollers-Badalona, que tingueren lloc el passat diumenge, dia 26.

Hi havia una expectació extraordinària, i l'ambient vibrava intensament, donat que d'ençà de diumenge, en què la voluntat del districte es declarà de la manera més enèrgica i gloriosa, per més de 400 vots de majoria, a favor del seu legítim representant, En Josep M. Trias de Bes, d'ençà del dit diumenge—com dèiem—venien veus de monstruoses falsificacions d'actes que causarien forçosament la proclamació d'En Torras.

Aquestes veus, que de cop no eren cregudes, amb tanta insistència anaren rodolant i anaren creixent, que ja tothom hagué de sospitar-ho i hagué de donar-hi crèdit, posant-se sobre obir.

Heu's aquí l'obra dels enemics de Catalunya; heu's aquí que l'odi a la nostra causa els mena a cometre delictes i falsificacions que el Codi Penal sanciona... Heu's aquí els patriotes...

Però, a desgrat de totes les coaccions i abusos, la nostra gent formà com un sol home, fent-se dignes de l'admiració de tot Catalunya. I malgrat les criminoses accions dels adversaris, la nostra gent ha pogut batre, amb la veritat nua i la voluntat del poble invencible, i ha pogut desfer la inicua trama que havien fet... i en Torras no ha estat proclamat

COMENÇA L'ESCRUTINI

A l'hora de dos quarts d'onze, i llegits els preceptes de la llei relatius a l'acte, comença l'operació de l'escrutini general. La sala es veia plena de gom a gom, fins a vessar, d'electors, en llur immensa majoria del districte de Granollers.

A l'una banda de l'hemicicle hi havia el diputat senyor Trias de Bes amb els seus apoderats: a l'altra banda hi havia l'altre.

Comença l'escrutini per la ciutat de Badalona, després del qual el senyor Trias formula enèrgiques protestes, per les inòdes coaccions realitzades allí el diumenge, per les agressions sagnants contra els apoderats nacionalistes, contra l'assalt a cases particulars per part de funcionaris municipals addictes a En Torras. Cita com exemple ignominiós, el de la secció del carrer de Wifred... I remarca, d'una manera especial, la intervenció escandalosa del diputat de la U. M. N. senyor Serradell, i del seu secretari senyor Cuènca (a desgrat—afegim nosaltres—del comunicat que publicàvem del senyor Serradell que pretenia desmentir la nostra informació).

A Canovelles apareix la monstruositat de no haver votat per En Trias ni els seus interventors! havent estat abocats a En Torras tots els vots. I en protesta En Trias, afirmant que l'acta fou falsificada a Granollers.

Quant a Granollers, En Trias formula una amplia protesta per les grans coaccions allí realitzades; per la suplantació de vots efectuada a càrrec de coneguts electors de Barcelona; per les detencions practicades per agents de l'autoritat a les ordres de torristes. Cita el cas de la detenció del senyor Magí Sandiumenge, el qual no fou posat en llibertat, malgrat del que disposa el mateix governador, segons aquest digué a l'apoderat i senador senyor N'Agustí Riera; i tot perquè a l'alcalde no li venia bé; i a tal extrem arribaven les coaccions que el mateix alcalde, en persona, anava de collegi en collegi...

UNS BOSCOS CREMATS

Passat l'escrutini de La Garriga, el senyor Trias de Bes fa notar la «coincidència» que mentre s'estava lluitant per l'elecció, s'hagués botat foc a cinc boscos, propietat dels senyors Muns, Llanza, Rovira i Comte, tots caracteritzats nacionalistes, amics del senyor Trias... I «casualment» aquests foren els únics boscos incendiats.

Del resultat de la Roca, En Trias protesta enèrgicament perquè és alterat i falsejat, de manera que les raspadures o esmenes són perfectament visibles sobre el paper... la qual cosa dóna un resultat d'una vuitantena de vots contra el senyor Trias. Es produeix un gran moviment d'indignació. Això no té nom, la gent diu.

DE SANT FELIU DE CODINES: ACTES DOBLES: ESCANDALOSES FALSIFICACIONS: ELS TRIBUNALS PENDRAN PART EN L'ASSUMPTE

Després de l'irritant falsejament de la Roca, es consuma l'expoliació i la indigna burla a la voluntat del districte, amb l'escandalosa maniobra realitzada amb les actes de Sant Feliu de Codines, que donaven una gran majoria al diputat de la Lliga.

El senyor Trias presenta un seguit d'actes notarials, clarissimes, irreplicables, contundents, respecte al resultat de l'elecció i a les criminoses maniobres dutes a terme per a destorbar la legítima eficiència del sufragi.

El triomf d'En Trias era tan ple, tan absolut, que uns mal aconsellats no dubtaren a simular i a estrafer unes actes dobles, amb l'objecte que és de suposar.

Obrant ambdues actes en poder de la Junta del Cens, estudiat si en aquest cas havia d'aplicar-se el que determina la llei, la Junta decidí no comptar ni l'una ni l'altra de les actes.

En Torras rep del públic uns esbroncaments fenomenals que el president amb prou feines pot apaivagar.

NO HI HA PROCLAMACIO

Finit l'escrutini, hom tenia el següent resultat:

Trias de Bes.	5498 vots
Torras. . .	5235 »

Ara, mirant el resultat de les actes dobles de Sant Feliu de Codines, segons fossin comptats els vots per les unes o per les altres, hom tenia:

Comptant a favor d'En Trias.

Trias de Bes.	5759 vots
Torras. . .	5428 »

Comptant a favor d'En Torras.

Trias de Bes.	5511 vots
Torras. . .	5755 »

Essent així, doncs, que el resultat de l'elecció era alterat, de cara a aquestes actes, la Junta, atenint-se al que diu la llei, hagué de limitar-se a lliurar sengles certificats d'escrutinis als contrincants, abstenint-se de fer la proclamació. El Tribunal Suprem decidirà; i com que els fets i els documents són tan clars...

En Torras i els seus sortiren amb unes cares llarguissimes, i com vulgarment diuen, amb un pam de nas.

L'acte finí prop de les tres.

AUTORITZEU LES NOTES DE LES QUALS ENS PREGUEN LA PUBLICACIO, AMB UN SEGELL O UNA FIRMA QUE ENS SIGUI CONEGUDA.

EL SIGLO

DURANT EL MES D'AGOST

GRANS DESCOMPTES DE FI DE TEMPORADA

En cartells fixats en les respectives seccions s'anuncia la quantia del descompte que correspon a llurs articles.

DEL 16 AL 30 D'AGOST

IMPORTANTS DESCOMPTES

SOBRE LES PECES CONFECCIONADES EN EXISTENCIA

75 per 100 en models de vestits per a senyora i capells per a senyora i nena.
75 per 100 en models de vestits per a nena.
60 per 100 en models de bruses, faldilles, refajos, abrics de senyora i formes per a capells.
30 per 100 en plastrons i corbates per a senyora i capells per a nens.
30 per 100 en davantals per a nena.

TROSSOS

50 per 100 en trossos de llana i seda.
30 per 100 en trossos de cotó.

Espardenyes «Nacional» pis de goma

per a	Senyor	Senyora	Noi
el parell a ptes.	4'95	4'50	3'90

Secció de Sabateria per a Senyora (Pis primer) **SALDO** en calçat de lona; el parell des de pessetes **2'75**

Banca Marsans, S. A.

Valors - Cupons - Girs - Canvi - Cotons - Viatges

Rambla de Canaletes, 2-4

BARCELONA

Direcció telegràfica: MARSANSBANK

Apartat de Correus núm. 1

Telèfons números... 4530 A. 4531 A. 4532 A.

SUCURSAL A MADRID

Avinguda del Comte de Peñalver, núm. 18

LOCALS

Observatori Meteorològic de la Universitat de Barcelona.—Dia 30 d'agost de 1923.

Hores d'observació: A les set, a les tretze i a les divuit.

Baròmetre a 0° i al nivell de la mar: 763'8, 764'1, 763'1.

Termòmetre sec: 22'5, 24'0, 22'8.

Termòmetre humit: 19'5, 19'8, 19'0.

Humitat (centèsimes de saturació): 72, 66, 68.

Direcció del vent: E.S.E., S.S.E., E.

Velocitat del vent en metres per segon: 3, 2, 3.

Estat del cel: Tapat. Quasi tapat. Tapat.

Classe de núvols: K.N., St.K., St.K.

Temperatures extremes a l'ombra: màxima, 25'2; mínima, 20'0; mínima prop del sol: 17'9.

Oscil·lació termomètrica: 5'2.

Temperatura mitja: 22'6.

Precipitació aquosa, des de les set del matí del dia anterior a les set del dia de la data, inapreciable.

Recorregut del vent en igual període: 75 km.

Observacions particulars: Boira.

El director, E. Alcobé

Vanos Cardús Portaferrissa, 10.

A dos quarts d'onze del matí d'ahir es declarà foc al departament d'assecar el cotó-fluix de la fàbrica d'apòsits antisèptics Serra, Regordosa, Homet i Companya, del carrer de Portbou, 74. Hi havia 500 quilos de cotó. El foc va envair tot el departament, el sostre del qual es va enfonsar. No hi va haver sinó pèrdues materials. Cap desgràcia personal.

El foc va ésser apagat per un retén de bombers comandat pel seu cap senyor Sabadell. Hi han restat de guàrdia alguns bombers per a impedir que es reprodueix el foc.

Vaixelles PORCELLANA J. Llorens. Rbla. Flors, 30.

A la Casa de Socors del carrer de Barbarà fou curat el nen de nou anys Vicens Montes, que va caure escales avall de casa seva, resultant amb una lluxació del braç esquerre.

Cristalleries J. Llorens, R. Flors, 30

Tot menant el carro va caure un carreter a la via Layetana, fent-se erosions i escoriacions al cap que li foren curades al dispensari del carrer de Sepúlveda.

JOIES **VILANOVA** Unió, 9.

Al dispensari del districte de la Universitat fou auxiliat un nen de dos anys que presentava erosions a la cara causades per un carro, dins del pati d'una casa del carrer de Casanova.

-UNA GENIAL INNOVACIÓ

S'han posat a la venda els finíssims Pólvors d'Arròs

FREYA

Entre les propietats excepcionals de finura, adherència i aroma, s'hi destaca la condició de servir els de to Malva per a les «toilettes» de nit: teatres, recepcions, balls, essent els seus efectes realment seductors. Es fabriquen en colors: Blanc-Rosa, 1 i 2; Rachel, 1 i 2, Moriscos i Malva.

Preu: 3'50 pessetes

FLORALIA

Treballant als tallers nous de «La Marítima», un pintor, veí de Badalona, se li ficà un cos estrany a la còrnea de l'ull esquerre, essent auxiliat al dispensari municipal del districte de la Concepció.

Un home i una dona que venien pel carrer de Puigmartí s'han insolentat amb el guàrdia urbà que, complint son deure, els amonestà i manà retirar. Amb l'auxili d'un inspector de policia els acompanyaren a la delegació de policia de la Concepció, on restaren detinguts.

En una casa en construcció del carrer de Casanova, han caigut de la bastida els paletes que estaven treballant. Portats al dispensari del carrer de Sepúlveda, a En Nicolau Lluis Sabaté li han curat les contusions que tenia a la regió dorsal i erosions a ambdues mans; a En Joaquim Solà, de Santa Coloma de Cervelló, erosions i ferides contuses al front i barba i diverses erosions al tronc; a En Batista Gelida d'erosions a ambdues cames i commoció cerebral. Sortosament els pronòstics no són greus.

En l'última sessió celebrada pel Consell de Govern de la «Casa d'Amèrica» s'acordà per unanimitat fer constar en acta el sentiment de la corporació per la mort a Buenos Aires d'En Just S. López de Gomara, director del «Diario Español» d'aquella capital.

Al mateix temps s'acordà donar el condol a la Direcció d'aquell periòdic i sol·licitar el retrat del senyor López de Gomara per a col·locar-lo en els salons de la «Casa d'Amèrica».

El Centre Comarcal Tortosí recorda a tots els fills de la Comarca, i devots de la Mare de Déu de la Cinta, que demà, dissabte, dia primer de setembre a les deu del matí, es beneirà solemnement la imatge de la patrona dels tortosins, en el seu altar de l'església del Pi, d'aquesta capital, esperant la seva assistència.

La Cambra de la Propietat ha dirigit una comunicació al delegat d'Hisenda N'Antoni Ruiz de Castañeda, pregant-li l'adopció d'encertades mesures encaminades a corretgir d'una vegada la forma com ve efectuantse la recaptació de contribucions a la barriada de Sant Martí de Provençals que ocasiona molèsties al contribuent.

— Ha tornat el doctor Lloret de la seva excursió científica havent-se encarregat de la consulta que per a la consulta de les malalties de l'estòmac té establerta a la Rambla de Catalunya, 13.

El Comitè nomenat per l'Associació d'Hotelers en la seva campanya de defensa dels Restaurants, contra els perjudicis que els irroguen els grans Casinos, ha realitzat en aquests darrers dies gestions amb elements de les Juntes d'alguns dels esmentats cercles, trobant una excellent impressió en tots ells.

En els primers dies del mes vinent celebraran una reunió ambdós elements litigants, que ha d'ésser segurament un principi de la deguda harmonia, arribant a un acord complet.

Amb motiu de l'acte inaugural d'una exposició al «Cau de la Costa Brava» de Palamós, en la qual hi concorren l'artista alemany Gaisett (aiguaforts i pintures a l'oli), la senyoreta Soles (aquarelles) i En Francesc Vidal (dibuixos a la ploma i pintures a l'oli), el secretari de la Secció de Cultura de l'Ateneu Empordanès, En Sebastià Corredor, hi donarà una conferència demà, sota el tema: «Impressions d'art modern».

Dintre d'un pis del carrer de Flassaders, un home fadrí de 26 anys, i dues dones una de 28 anys fadrina, i l'altra de 49, casada, tots rellogats al mateix pis, mogueren tal escàndol que fou avisat el guàrdia urbà i aquest els acompanyà a la delegació de policia de Borsa.

Treballant a la fàbrica de gas, dels carrers Còrsega i Lúria a l'obrer peó Just Vivanco López li va caure damunt del peu un canó de ferro, que li trencà el dit gros del peu dret. El ferit passà a l'Hospital Clínic.

Mossegades:

Ahir els gossos van mossegar a una nena de vuit anys, Carme Poyo, del carrer Mozart, i jove de 17 anys Josep Muulench Riba, el noi de nou anys Claudi Giménez Soroll, del carrer de Sans, a En Pau Ollé, de la Riera de Sant Miquel.

Un cavall va mossegar a Dolors Gensá, de 26 anys.

Els mossegats foren assistits al Laboratori municipal Microbiològic i els amos de les bèsties denunciats a l'autoritat.

Atropellis.

Al carrer de Ferlandina, davant del de l'Estruch, l'automòbil 2213 B, atropellà al noi de 13 anys Pere Jodar Almagra, causant-li erosions a l'anca dreta.

A l'Avinguda Icària l'automòbil-camió 11126 B, atropellà a Joan Veges Mayal, ocasionant-li una ferida contusa al front.

Al carrer del Llatzaret (Poble Nou) un carro atropellà a la nena Virginia Catalan, de set anys, ferint-la al taló dret, destrossant-li els teixits i amb probable fractura dels ossos.

Al carrer de la Travessera de Roger de Flor la bicicleta 123, atropellà a Llorens Domènech Solé, de 80 anys, ferint-lo al pit i a la má dreta.

A la Granvia de Les Corts Catalanes, davant del de Vilamar' l'automòbil 7961 B, atropellà a En Josep Alcañiz Calvet, que muntava en bicicleta. Aquesta resultà destrossada i el biciclista lesionat.

Dos motoristes de la plaça del Teatre s'atropellaren mútuament i anaren a fer reparacions al dispensari de Casa la Ciutat.

Essent molt gran el nombre de reclutes de quota de l'exercici del present any que aspiren a prestar els períodes del servei actiu que els corresponguin a la comandància d'artilleria de Barcelona, cal fer present, per evitar moltes molèsties que l'esmentat cos solament pot admetre el 20 per cent de la seva plantilla, o siguin 87 individus.

Segons la [reial] ordre del 7 de juny de 1922, per a l'ingrés a la comandància d'artilleria es requereix ésser alumne de les Escoles especials d'enginyers de Monts, industrials agrònoms i de mines, ajudants i auxiliars d'enginyers de les anteriors, especialitats, capataços de mines, pèrits mecànics, electricistes, llicenciats en ciències exactes, físiques, químiques, o naturals; pèrits agrícoles, químics i metallúrgics, assajadors i altres anàlegs.

Segons l'article 379 del reglament, poden també ésser admesos els estudiants de veterinària, ajustadors, pirotècnics, armers, torners de metalls i fustes, artificiers, pintors, fusters, carreters, guarnicioners, ferrers i forjadors i alumnes de l'Escola especial d'arquitectura.

Els aspirants que no posseeixin cap de les esmentades professions és inútil que presentin llurs instàncies.

Per a utilitzar més bé el camp de tir de la Bota, s'ha establert allí amb caràcter permanent, un destacament de set individus a les ordres del tinent del regiment d'infanteria de Jaén En Melitó Gómez del Casao.

La missió d'aquest destacament, es encarregar-se de la cura del material de tir i col·locació de blancs que els cossos de la guarnició deixaran dipositats en un local construït a l'efecte en l'esmentat camp.

Al mateix temps l'esmentat oficial es farà càrrec del material i efectes que s'han adquirit per a l'establiment d'un camp de deports i gimnàstica de la guarnició.

Ahir, dijous, a la tarda, promogueren un escàndol al carrer de Barbarà Enric Marcos Saraisa, de 19 anys, habitant al carrer de Sant Oleguer, número 4, i Josep Mateo Lorente, de 17, habitant al carrer de Sant Ramon. Es donaren uns quants cops i quedaren en paus.

— A la Plaça del Teatre es barallaren els motoristes Pere Capellades Rovira, de 30 anys, habitant al carrer de la Cadena, 34, i Francesc Susista Martinez, de 18 anys.

Tots dos hagueren d'anar a curarse al dispensari de Casa la Ciutat d'erosions a la cara.

¿Confidencia?

La meva felicitat, simpàtiques lectores, la dec a treure'm d'arrel el pèl moixí i pèl de la cara i braços amb el tan acreditat **DEPILATORI BELLEZA.** Es inofensiu. Venda en perfumeries. Primer Premi. — Argentés Germans. — Badalona.

Bisbat

— Han estat nomenats: capellà de l'Asil de RR. Oblates de Bellesguard, don Enric Bayón, i del Convent de les Serves de Maria, don Frederic Casas.

— Ha mort al Convent de les Adoratrius d'aquesta ciutat, la Germana Dominica del Paradís, als 71 anys d'edat i 48 de vida religiosa.

Havia estat vice-superiora d'aquesta Comunitat.

— Tots els periòdics de Catalunya donen la nova del nomenament de canonge amb que ha estat honorat el secretari de Cambra d'aquest Bisbat, doctor Boada, publicant extenses biografies del dit doctor i donant algunes la biografia.

— Per a la fundació d'una casa de la Companyia de Maria (Ensenyança) a Irún, ha estat destinada amb el càrrec de Superiora la Rda. Mare Júlia Rosende Casas, qui durant alguns anys exercí igual càrrec a la casa de Santiago de Galicia.

També ha estat nomenada procuradora provincial de la «provincia» d'Aragó, amb residència a Manresa, la Mare Mercè Outeiral.

— El senyor Bisbe ha fet els següents nomenaments de coadjutors:

De Sant Celoni, Rnd. don Pau Giral; de Sant Climent de Llobregat, Rnd. don Josep M. Viadiu; de Santa Eulàlia de Ronsana, Rnd. don Manuel Rovira; de Flers, Rnd. don Josep Arnau, i de Llinás, reverend don Bonaventura Espriu.

— El reverend don Eugeni Flori, tinent vicari de la tenencia parroquial de Nostra Senyora de Montserrat, de la barriada del Guinardó, comunica que queda absolutament desautoritzada la senyora Concepció Mora per a cobrar rebuts de l'esmentat temple, així com recollir almoines i altres donatius a que es dedicava d'un temps a aquesta banda.

— A causa d'una afecció a la vista s'ha retirat a la casa-asil per a sacerdots, de Vich, el Rnd. don Josep Casacuberta, qui exercia el ministeri d'ànimes a la diòcesi de Perpinyà.

— Al Convent de les Teresianes Franciscanes de la Immacuada Concepció del Poble Nou va morir ahir Sor Ignàsia Aramburu, als 49 anys d'edat i 27 de vida religiosa.

— Demà, amb motiu de la festa onomàstica del nostre venerable Prelat doctor Guillamet, vagaran les oficines del Palau Episcopal.

— Les persones que desitgin bitllets per al tren especial que sortirà el pròxim dia 6 de setembre, en ocasió de les festes de la la solemnissima Coronació Canònica de la Mare de Déu de La Gleva, com també les que desitgin adquirir tiquets per a l'servei de dinars en els restaurants que al Santuari s'instal·laran, poden passar a recollir-los al local del Foment de Cultura, carrer de Lleida, 15, tot sels dies de set a vuit del vespre.

Vida religiosa

Avui: Sant Ramon Nonat, confessor. —Demà: Nostra Dona de la Consolació; Sants Gil, abat; Artur, màrtir; Constanci i Lupo, bisbes, i Santa Juliana, verge.

Quaranta hores: Avui, a l'església de Sant Antoni Abat, de Pares Escolapis. Hores d'exposició: De les nou del matí a les set de la tarda. — Demà, a la mateixa església.

La missa d'avui: Sant Ramon Nonat, color blanc. — La de demà: Santa Maria en dissabte, color blanc.

Cort de Maria: Avui, Nostra Dona la Regina de tots els Sants i Mare de l'Amor Formós, a Santa Maria del Mar, privilegiada.—Demà, Nostra Dona de la Mercè, a la seva església, privilegiada, o a la del Pi, privilegiada.

Adoració nocturna: Demà, Torn de Nostra Dona dels Desemparats.

Vetlles en sufragi de les ànimes del Purgatori: Avui, Torn de la Resurrecció del Senyor, a la seva capella, Escorial, 155 (Gràcia). — Demà, Torn de la Santíssima Trinitat, a la mateixa capella.

— Parròquia de Santa Maria del Pi. — Demà, dia primer de setembre, tindrà lloc a aquesta parròquia la inauguració solemne de l'altar dedicat a la Mare de Déu de la Cinta amb els següents cultes: A les deu del matí, el reverend ecònom, delegat pel molt il·lustre doctor don Pasqual López, amb assistència de la Reverenda Comunitat beneirà solemnement la imatge i tot seguit es celebrarà un ofici solemne cantat per la Capella d'aquesta parròquia sota la direcció del reverend Masvidal, predicant el doctor En Josep Matamoros, Canonge de la Catedral de Tortosa. Acabat l'ofici es cantarà una Salve per l'expressada capella.

NOTÍCIES DE LA PENÍNSULA

(Telegrames i conferències de LA VEU)

LA TRANSCENDÈNCIA DEL CONSELL

Madrid, 30, 2 tarda.

Durant el matí d'avui els comentaris han versat sobre la deliberació del Consell d'ahir i l'oposició que als plans de l'Estat Major Central va fer el ministre del Treball, per a raonar la necessitat que no s'avanci la línia definitiva actual de la zona oriental, cosa vegada que això exigiria majors sacrificis, més nombre de soldats i majors dificultats per a l'aprovisionament i defensa.

Es comenta també la notícia que algun periòdic del matí recull sobre el projecte d'enllaç entre un príncep espanyol i una princesa italiana.

Tothom descomptava que el Consell d'aquesta tarda tindrà gran transcendència pel nou aspecte que presenta el problema del Marroc en relació amb l'informe de l'Estat Major Central i l'actitud del senyor Silvela, coincident amb aquell.

L'haver fet el president aquest matí les manifestacions que publiquem sobre el combat de Tizzi Azza s'interpretava com expressió de l'actitud del Govern, contrària a l'«anada» del senyor Silvela a l'Àfrica.

Es evident que es busca resoldre d'aquesta manera les dificultats presentades.

Del que no hi ha dubte és que els ministres i alguns sots-secretaris consideraven que el dia d'avui, o millor dit, el Consell d'avui, tenia una importància decisiva.

MANIFESTACIONS DEL PRESIDENT

El cap del Govern ha rebut avui al seu despatx oficial, entre altres visites, la dels ministres de la Governació, Finances, el duc de Santa Elena, nou capità general de Canàries i el general Weyler.

Quan ha rebut els periodistes el president ha manifestat que el general Weyler l'havia vist per a dir-li que, sense perjudici d'estar a la disposició del Govern, desitjava marxar a les illes Balears demà passat.

—Hi haurà inconvenient, en això?— ha preguntat un periodista.

—No — ha assegurat el president.

Ha afegit que havia acabat la vaga de la Corunya, havent reprès el treball tots els obrers.

A la resta d'Espanya no hi ha novetat.

—He vist — ha seguit dient el president — les notícies que publiquen els periòdics sobre les condicions en que es diu enviaren els soldats espanyols a Tizzi Azza el dia de l'últim combat en aquesta zona marroquí, per haver rebut ordre de l'Alt Comissari que no disparessin i que no es fes preparació d'artilleria, per a sorprendre l'enemic.

—Puc dir-los — ha dit el marquès d'Alhucemas — que jo no vaig tenir res ment d'això perquè en cap cas hauria volgut que les nostres tropes anessin a operar en condicions d'indefensió o en forma que no poguessin repelir amb avantatge l'agressió de què fossin objecte.

La família reial dóna per acabada la jornada estiuenca a Santander, i es traslladaran la Reina i els infantets a Sant Sebastià.

El Rei vindrà a Madrid per a estar aquí un parell de dies.

Després marxarà a Sant Sebastià.

Aquesta tarda continuarà el Consell de ministres examinant la memòria de l'Estat Major Central.

No és veritat que en el Consell d'ahir vespre es produís cap dificultat. La millor prova — ha dit el marquès d'Alhucemas — que en el Consell d'ahir no es va plantejar cap qüestió política, és que en un telegrama que em va dirigir ahir vespre, a les dotze, el Rei, per a parlar-me de l'estiueig de la família reial, em deia textualment: «Ja veig que s'ha celebrat el Consell de ministres sense novetat».

Alguns periòdics estrangers han publicat la notícia que en les converses mantingudes recentment pel Rei amb el ministre de la Guerra francès, s'havia tractat de la cooperació de les tropes franceses i espanyoles al Marroc, per a realitzar una acció comú.

El president del Consell ha desmentit avui terminantment la notícia.

PARLA EL MINISTRE DEL TREBALL

Ha manifestat aquesta tarda el ministre del Treball que en el Consell d'ahir s'aprovà el reglament orgànic i de procediment del seu departament, posant a la seva mà els diversos organismes avui dispersats.

Ha afegit que s'ocuparà també que es construeixi un edifici destinat a ministeri del Treball.

—Va discutir anit passada amb el ministre de la Guerra? — li han preguntat els periodistes, aludint el Consell d'ahir.

—Home, no; — ha contestat el ministre. — No hi ha qui pugui barallar-se amb una persona tan cortès i amable com el general Aizpuru.

Jo em vaig limitar a exposar les meves observacions, sense sortir-me del meu paper, perquè sóc un home molt modest.

En aquest problema del Marroc, en el qual tots defensen legítims interessos, tots tenen l'obligació d'exposar llurs punts d'obir.

Aquest assumpte és tan interessant per a la nació, que no s'ha de convertir en un plet polític i no pot, per tant, plantejar-se cap qüestió política.

—Què passarà en el Consell d'avui? —ha gosat preguntar-li un periodista.

—Qui pot endevinar l'esdevenidor— ha replicat el senyor Chapaprieta. Si jo pogués conèixer-lo no m'hauria equivocat mai en aquest món.

LES ELECCIONS A CAÑETE

Segons notícies rebudes a Governació, al districte de Cañete (Conca), resultà triomfant com a diputat el senyor Ochoa, demòcrata, per 60 vots sobre el seu contricant el senyor Pedralba.

PEL SALVAMENT DE L'«ESPAÑA»

Al ministeri de Marina han manifestat que havien arribat a Tres Forques els vaixells de salvament que s'esperaven d'Alger i de Lisboa «Salvador» i «Walkria».

Els bussos treballen intensament en l'obra de taponament, terminades les quals començarà el desguàs.

Es possible que abans d'esser remolcat l'«España» a Gibraltar, hi hagi necessitat d'alleugerir-lo de pes, com també és possible que sigui precís destruir la roca en que està embarrancat.

Tot això ho podrà portar a cap la companyia encarregada del salvament, sense perill per a l'«España».

PARLA EL MINISTRE DE LA GUERRA

Madrid, 30, 4'15 tarda.

El ministre de la Guerra ha rebut aquest matí les visites del capità general de Canàries, duc de Santa Elena, dels generals Ruiz Trillo, Olaguer, Zubia i Carbó.

També ha estat al ministeri de la Guerra, conferenciant ampliament amb el general Aizpuru, el cap de l'Estat Major Central, general Weyler.

El motiu d'aquesta visita era preguntar el general Weyler si aquesta tarda podia posar-se en camí amb l'objecte de passar uns dies a Balears; però, a requeriments del ministre, el viatge ha quedat ajornat fins dissabte vinent.

Després, el general Aizpuru ha rebut al seu despatx els periodistes.

Un reporter li ha preguntat:

—Tindran immediata execució els plans del Govern, relacionats amb el Marroc?

—Aquesta pregunta va molt lluny — ha contestat el general Aizpuru —. No és possible contestar-la fins que acabi la deliberació del Consell de ministres.

Ha afegit que en el Consell d'ahir no s'havia plantejat cap actitud que fes pensar en la crisi, encara que no és possible aventurar judici sobre el que en definitiva pugui succeir, molt més no havent exposat encara la seva opinió sobre la matèria la majoria dels ministres.

Finalment ha dit que el Consell d'aquesta tarda seria molt interessant i que hi quedaria acabat l'estudi de la memòria de l'Estat Major Central.

NOTA DE FINANCES

Al ministeri de Finances han facilitat la següent nota:

El delegat de Finances de Salamanca comunica que han estat vençudes les resistències que oferia el poble de Masotera, d'aquella «província», un dels cadastrats, al pagament de la contribució territorial rústica, realitzant-se totes les valors que obraven en poder de l'agent, corresponents al primer trimestre de l'any actual, en tercer grau d'apremi, havent-se aplicat la circular de la Fiscalia del Tribunal Suprem del 19 de novembre de 1899, cobrant-se el segon trimestre normalment.

SOBRE EL PROBLEMA DEL MARROC

«El Sol» publica un article de Gomez Baquero, en el qual examina el problema marroquí.

Diu que hem perdut el sentit de la proporció, de manera que una empresa colonial modesta, que ateny un territori un xic major que alguna «província» espanyola, s'ha tornat un greu problema nacional que porta pertorbada Espanya.

Espanya es troba ara entre l'espasa i la paret. No pot abandonar la zona del Marroc, sense un grandíssim desavanç moral i sense exposar-se a un desgavell interior com el de Grècia. No vol tampoc, ni pot, seguir arruinant-nos amb un sistema d'ocupació militar que no dóna resultat.

El mateix general Weyler, que no és un pacifista, ni un derrotista, deia fa poc: «La nació no pot més».

Per a endegar el problema d'Àfrica — diu — és necessari recabar l'esperit de proporció, d'aplicar els mitjans en relació amb la importància de l'empresa. S'ha de fugir de la manía tartarinesca de parangonar el nostre episodi colonial del Marroc amb la guerra mundial.

Es parla massa de derrotisme, incitant els de l'altra banda a què demanin una estadística de l'empresa del Marroc i una llista dels consellers i adlàters per a ilustrar el mapa de l'opinió.

Cal despertar el cervell i aviat.

En Cambó parlà clar en els articles que ara ha recordat LA VEU.

Els fets li donen la raó.

Recordi's la línia amollonada dels successos: del via crucis africà.

Operació de policia; setmana tràgica de Barcelona; descontent militar pel favoritisme; Juntes; mercès «enriquenas» a civils i militars per a ofegar les Juntes, traslladant el centre de gravetat de la interior satisfacció a la butxaca, sense aconseguir-ho, perquè és tracta de l'estímul moral; duplicació de l'exèrcit; dèficit enorme; desenrotllament del sindicalisme revolucionari; aparició del separatisme a Catalunya; guspires d'indisciplina en els soldats.

Serà orb el que no vegi la relació que hi ha entre tots aquests fets, per diferents que semblin, i la necessitat de reaccionar amb fermesa el judici, tornant les coses al seu lloc, de manera que la zona del Marroc sigui per a Espanya i no Espanya per a la zona del Marroc.»

Centre de Dependents del Comerç i de la Indústria

TERRASSA

Per a regentar una classe diurna de Comerç per a nois, que s'intenta establir, es necessita un professor amb aptituds pedagògiques i coneixements suficients per a explicar les assignatures de **Càlcul Mercantil, Teneduria de Llibres, Legislació Mercantil, Economia Política, Correspondència Comercial i Llengua Francesa.**

A l'ensems és necessari que conegui pràcticament la Teneduria a l'objecte d'encarregar-se de la Comptabilitat d'algunes seccions del Centre. També és imprescindible conèixer a fons el català.

El concursant al qual s'adjudiqui la plaça, haurà de fixar el seu domicili a la ciutat de Terrassa.

El treball diari en conjunt serà de vuit hores.

El sou que s'ofereix és de 500 (cinc centes) pessetes mensuals a pagar per períodes vençuts.

Aquells als quals pugui interessar-los la oferta, són pregats de dirigir-se amb plec tancant contenint dades completes d'edat, estat, domicili, títols i les referències que creguin convenient a En Joscp Girona, President de la Comissió d'Instrucció i cultura.—**Centre de Dependents.—TERRASSA.**

Com scús de rebut tots els concursants rebran una resposta tant si s'accepten com si no s'accepten els seus serveis.

Terrassa, 29 agost de 1923.

ELS MINISTRES JALIFIANS

Una carta de Tetuan diu que el ministre de Justicia jalifià, Sidi Ahmed Erhoni és un fanàtic recalcitrant que es permet defensar la guerra santa, per la qual cosa ha estat destituit i consultat el ministre d'Estat si procedeix empresonar-lo.

També diu l'aludida carta que el ministre de Finances jalifià Bennuna s'anuncia agent i associat d'una empresa alemanya.

NOMENAMENT

La «Gaceta» publica una reial ordre nomenant amb caràcter definitiu director de l'escola graduada de nois de Masnou (Barcelona) a don Rufi Calpena.

ELS TREBALLS DE SALVAMENT DE L'«ESPAÑA»

Melilla. — Al cap Tres Forques es realitzen els treballs per al salvament de l'«España».

Els remolcadors «Spitar», «Respue», «Walkyria» i «Salvator», tots proveïts d'abundant material, intervenen en els treballs.

També hi ha el vapor «Cibel Musa», que condueix els enginyers anglesos.

Les avaries que sofreix el casc del vaixell embarrancat, son a la part de babord, en la qual, ultra molts reblats trencats, té tres grans forats. Dos d'aquests forats quedaren tapats. També es collocaren alguns reblats.

Dues grans roques sobre les quals està apoiat el vaixell han estat voladas.

L'almirall Rivera ha firmat avui un contracte amb la companyia de salvament.

Les condicions del dit contracte son 75 mil lliures esterlines, posat el vaixell a Gibraltar, i de no aconseguir el salvament en cobrarà sois 5 mil.

Aquesta nit ha marxat a Madrid el capità de corbeta don Francesc Bastarreche, portant el contracte per a l'aprovació del ministre de Marina.

El contracte ha estat acceptat per l'almirall i un enginyer de la companyia de salvament.

Parlant ahir el comandant de l'«España» es mostrava optimista, i digué: — Abans de cinc dies beurem a Gibraltar una copa de xampany a bord de l'«España».

Els tècnics asseguren que de persistir el bon temps el vaixell es salvarà.

ARRIBADA DE FERITS

Màlaga. — Ha fondejat, procedent de Melilla, el vapor «Barceló», amb 370 feriits, que seran hospitalitzats a la península.

FOC

Santander. — Es produí un gran incendi a la fàbrica de petroli i gasolina que al poble anomenat Astillero posseeix la companyia francesa d'Esmorais germans.

En els primers moments es cregué en la imminència d'una gran catàstrofe, puix a la fàbrica hi havia sis milions de litres de gasolina, dels quals solaent se'n cremaren uns 15 mil.

El foc agafà els magatzems d'envàs, destruint-los.

En l'extinció es distingiren forces de la guàrdia civil, carrabiners i personal de la fàbrica.

El sinistre es produí per la reacció de la gasolina en el moment de carrega d'un camió cisterna.

Els reis, que passaven per un lloc pròxim, s'han deturat per a informar-se.

Les pèrdues són de molta consideració.

El sinistre podia assolir proporcions extraordinàries.

ENTRADA AL CONSELL

A tres quarts de sis quedaren reunits els ministres a la Presidència per a celebrar el Consell, continuació del d'ahir.

El ministre d'Instrucció arribà el primer.

— Bones tardes — digué als periodistes.

—Porta alguna cosa? — li preguntaren aquests.

— Què vlen que porti? — respongué el senyor Salvatella ensenyant-los les mans buides.

Suposo que el Consell es dedicarà únicament a continuar l'estudi de la memòria de l'Estat Major Central.

Un periodista aludí al telegrama que segons el president havia rebut del Rei, en que aludia al Consell d'anit passada.

Quines ganes tenen de concedir importància a tot. Això no té transcendència.

Després arribà el ministre de Finances.

— Què ens diu? — li preguntaren els periodistes. — Estem en penúria de notícies.

—Doncs els periòdics — replicà el senyor Villanueva — bé parlen, de manera que no es poden queixar. Pel que es veu no descansen vostès, perque els veig amb les quartilles a la mà, disposats a escriure.

—Estem esperant a veure si surt quelcom — respongué un reporter.

—Doncs què volen vostès que publiquin els periòdics?

—Pot rectificar-se alguna notícia que no sigui exacta.

— Ni això. Són tantes que n acabariem mai. Res, suposo que anem a continuar. Què volen que els digui més?

— Vostè és el que ha d'emetre el seu judici?

—Sí, però no crec que el Consell d'avui sigui tan extens com el d'ahir.

— Acabaran avui?

— Ja ho veurem.

Arribà després el ministre de Gràcia i Justícia.

— Ja compendran — digué als periodistes — que no porto res. Amb motiu de la desgràcia de família que sofreixo, estic molt decaigut d'ànim. El pobre Antoni i la seva muller, els quals han tingut tan dolora pèrdua, estan com vostès compendran.

I canviant de tema pregunta:

— Sóc el primer d'arribar?

— El tercer. El tercer en discordia.

—Com en discordia? Res de discordia, hi haurà concordia sempre. Senyors, molt de gust.

El ministre de Foment arribà a continuació.

En veure el gran nombre de periodistes que esperaven exclamà:

— Senyors, això és un miting.

— No, — digueren els reporters, — és que hi ha molta expectació.

— Ha vingut algú.

— Vostè és el quart.

— Què em conten de nou?

— Vostè és el que ha de parlar.

— Jo parlaré en el consell d'aquesta tarda. Jo, com veuen, vinc a cos net, no crec que tingui temps ni per a parlar de l'assumpte del sucre, que per cert ja el portava ahir.

El ministre de Marina, que arribà més tard, parlà dels treballs que es fan a Melilla per a salvar el cuirassat Espanya.

Els bussos segueixen tapant — digué — els forats oberts al casc per les roques; n'han estat tapats alguns, però com que els que hi ha sobre les roques no poden tapar-se, s'han anat a cercar a Gibraltar algunes bombes d'aire comprimit, amb l'objecte d'injectar als compartiments aire comprimit i que la pressió d'aquest arribi, en arribar a certa atmosfera, a desocupar l'aigua que ha envaït l'interior del vaixell.

El ministre de la Guerra digué:

— Porto els mateixos papers que ahir.

— Ni un més?

— Sí, els mateixos papers i la mateixa comèdia.

— Mentre no sigui el desenllaç còmic...

— No, aquí el desenllaç serà seriós. Que siguin bons.

— Ho som.

—Aquí no hi ha més que molta cordialitat i harmonia.

Afegí que avui arriba a Màlaga la primera evacuació de feriis de Melilla: són 370, i una part arribarà demà a Madrid.

El ministre de la Governació manifestà que havia celebrat una conferència amb l'alcalde de Madrid sobre aliments.

—Sobre aliments o sobre emmatzinaments? — preguntà un periodista.

—Sobre aliments — contestà — perquè s'adoptin mesures severes encaminades a procedir contra els constants emmatzinaments d'aquests dies.

El president i els altres ministres no feren manifestacions d'interès.

SOBRE L ADEPRECIACIO DE LA PESSETA

Madrid, 30, 8'30 nit

En la seva conversa amb els periodistes ha dit el senyor Benítez de Lugo:

—Amb motiu de la baixa de la pesseta, alguns diaris obliden ço que en una altra ocasió vaig exposar sobre l'origen i motius que la determinen i el que he manifestat sobre l'exemple que ens ofereix la conducta d'Anglaterra en les seves finances, creient que cegament i a la llarga hem d'imitar l'exemple d'aquesta nació, que és un exemple admirable, i que sense arribar a aquesta còpia que es presenta, perquè això no és possible donats els diversos elements i condicions sobre els que els governs operen, notori és que el senyor Villanueva posa a prova tot el que és i significa perquè aviat desapareguin els principals orígens de la depreciació de la nostra moneda, anant dretament a la nivellació del nostre pressupost, no perdonant cap acte ni gestió que a aquesta finalitat patriòtica conduexi.

Per altra part, essent jo un admirador dels procediments practicats pel departament de Finances del poble anglès, no es pot, no obstant, presentar avui a aquella nació com si hi estessin total i completament resolts tots els problemes econòmics i financiers, malgrat les nivellacions numèriques. No; Anglaterra, com totes les nacions del Continent, no es pot sostraure a la greu i profunda perturbació que Europa ve sofrint, puix al destorb comercial s'uneixen les restriccions industrials, i per conseqüent la manca de treball, i els impostos pesen de tal manera, que no ja l'estalvi es dificulta, sinó també el manteniment del tresor de vida en concordància amb la renda privada.

Precisament el motiu de no haver volgut acceptar Mister M. Kenna, el prestigiós financier, la cartera de Finances, obeeix, segons ho testimonia aquella premsa, al temor que inspira haver d'afrontar les immenses dificultats que el càrrec ofereix. Això passa a Anglaterra. Què no passarà en altres llocs i quin sacrifici suposa carregar amb tal responsabilitat?

Per cert que en aquesta lleugera revista que faig he de registrar el fet verdaderament significatiu i de transcendència de què en el reialme Unit ningú pensa ja en l'impost sobre el capital, puix fins el laboristes han donat màquina enrera, i només preocupa que hi hagi treball, important-los poc el restant, no havent d'oblidar que per cada lliura de sou, els impostos li prenen 6 xelins, o sigui el 30 per 100.

Els impostos confiscatoris de la guerra han minvat de tal manera els patrimonis, que no és estrany veure prestigiosos membres de l'aristocràcia territorial anglesa, subhastant llurs béns anunciant-ho en el gran diari «The Times».

No s'ha d'oblidar que les nivellacions pressupostàries d'Anglaterra s'aconsegueixen a força de gran pressió fiscal, i que les desgravacions de què ens parlen, no són altra cosa que donar tombs a la corda tributària.

En fi, unim-nos tots els espanyols en una patriòtica finalitat, per a aconseguir el doble objectiu de millorar la producció i el comerç per una part, com a objectiu econòmic, i assolir més rendiment tributari completant-lo amb les economies necessàries, per a esborrar la necessitat de les comissions.

Aquest és l'objectiu, i aquesta és la finalitat que de totes passades i posant-hi tot el seu esforç i tots els seus amors, prossegueix el ministre de Finances.

JUTGE PREVARICADOR

Madrid, 30, 9'15 nit

El rebombori a la «Casa de Canónigos», era avui enorme.

Entre eels uxiers del jutjat esperava, en concepte de detingut, perquè se li prengués declaració, res menys que el jutge de guàrdia que actuà ahir, i que era el jutge municipal i escriptor madrileny, don Antoni Cases, germà del conegut pianista.

Les detencions estan relacionades amb un procés que s'instrueix fa uns quants dies contra uns individus que gestionaren el casament d'un minyó de 22 anys amb una senyora de 60, del poble de Cebollas, i als quals, després, falsificant lletres, estafaren 50.000 pessetes.

Complicat en aquesta estafa apareix un usurer anomenat Bartomeu, qui recentment va vendre un automòbil a l'advocat que entenia en aquesta causa, el qual automòbil no tenia la documentació corresponent, puix segons es deia en el permís de circulació, s'havia falsificat la firma del governador de Bilbao.

Així las coses, ahir a la tarda l'advocat que compra l'automòbil al Bartomeu ,presentà una denúncia per estafa i falsificació contra l'esmentat individu i altres persones que semblà havien falsificat el permís de circulació.

El jutge de guàrdia, que ho era el jutge municipal interí del districte de Chamberí i que segons es deia avui és amic de l'advocat denunciant, va admetre la denúncia i decretà la detenció de Bartomeu i dels altres denunciats.

Segons es deia també a la «Casa de Canónigos», l'advocat denunciant, pel telèfon oficial va donar les ordres a la policia perquè es detingués amb tota urgència a Bartomeu, i com que trigà en actuar la policia i en portar-los al Jutjat es reiteraren les ordres telefòniques diverses vegades.

Per fi, a dos quarts de nou arribaven al Jutjat els denunciats, els quals quedaren en un dels calabossos del Jutjat.

Pocs moments després arribava al Jutjat de guàrdia l'advocat del Bartomeu, qui, segons es diu, és el senyor Villalta, a gestionar la llibertat de Bartomeu, acompanyat del fill d'aquest.

El senyor Villalta s'absentà del Jutjat, quedant-hi en aquest, al despatx petit del jutge de guàrdia, el fill de Bartomeu, el jutge municipal interí que actuava de jutge de guàrdia i un germà del darrer.

En la conferència, segons s'assegura, es tractà de la llibertat de Bartomeu, per la qual va demanar el jutge interí que actuava de jutge de guàrdia, una crescuda suma.

Abandonà el Jutjat el fill de Bartomeu, entrevistant-se amb l'advocat del seu pare, per a donar-li compte de l'esdevingut.

Assabentat l'advocat de Bartomeu del que passava, va donar instruccions al fill del seu patrocinat i es traslladà immediatament a la Direcció d'Ordre públic, a denunciar l'esdevingut.

Mentre el senyor Villalta presentava la denúncia a la Direcció d'Ordre públic i els agents marcaven bitllets del Banc d'Espanya per valor de 10.000 pessetes, el fill de Bartomeu va tornar a entrevistar-se amb el germà del jutge interí, per a ultimar el preu de la llibertat del seu pare.

Després d'àmplia discussió, semblà que es convingué en posar en llibertat a Bartomeu mitjançant la remesa de 10.000 pessetes, que s'efectuaria a l'acte, i 15.000 més que es remetrien després.

Convingut l'assumpte, va tornar el fill de Bartomeu a entrevistar-se amb el seu advocat, el qual ja havia posat el fet oficialment a coneixement de la policia, simulant que anava a cercar les 10.000 pessetes, i cità el germà del jutge interí de guàrdia en un lloc pròxim al Jutjat.

Tornà el fill de Bartomeu amb els bitllets prèviament marcats per la policia i quan acabava de lliurar-los al germà del jutge, aquest va sortir de la conferència amb els bitllets a la butxaca, i aleshores els agents de policia el detingueren i els conduïren a la inspecció de guàrdia de la Direcció d'Ordre públic. Aleshores se li ocuparen els bitllets assenyalats, per la qual cosa va quedar a disposició del jutge.

A l'Audiència s'assegurava avui que els seus superiors han acordat la separació del servei del jutge interí, senyor Cases, i que s'incoï l'oportú procediment criminal.

EL «VALLADOLID»

Avui ha prestat nova declaració el sindicalista detingut ahir, motivat el «Valladolid» havent-se ratificat en les manifestacions que féu afegint que quan disparà contra l'advocat senyor Homs i l'agent senyor Alegría, no sabia que aquest fos policia.

El jutge l'ha processat per portar documents falsos, i el detingut ha quedat a disposició del Jutjat de Barcelona.

L'ATENEU I LES RESPONSABILITATS

L'Ateneu ha redactat un document que estant signant molts dels socis, dirigit al marquès d'Alhucemas, en el qual s'exposa com a necessitat inexcusable que en oferir-se la possibilitat de què el Senat actui constituït en Tribunal de justícia, no ocupi la presidència una persona que pugui tenir interès directe o indirecte en els procediments sumarials que s'hi instrueixin per a fer efectiva la responsabilitat dels ministres.

Recomanem a les entitats i als particulars que tenen a bé trametre'ns articles o notes suplicades, qual no ens és possible fer-ne la necessària absoluta (sense la el menor cas) d'avalar degudament els originals amb un segell o una firma

Massa Cultura?...

Anys endarrera, quan es parlava de cultura, hi havia molta gent que arrufava el nas. La paraula, nova que era aleshores, tenia una olor-eta de «Lliga» sospitosa, i als escons d'aquella Diputació, on era diputat En Prat de la Riba, i als del Consistori en aquell Ajuntament d'En Puig i Cadafalch, d'En Cambó, d'En Carner i d'En Sunyol, més de quatre, en sentir el mot es removien pel seient, preparant-se a la defensa contra el nou fantasma.

Enterte els qui aleshores feien la part dels partits de Madrid, hi havia, com ara els de Madrid el tenen, un instint fosc, però segur de que el perill era allí, en la paraula nova. I tenien tota la raó, perquè la Cultura era realment el moll de la novella política catalanista; perquè la Cultura ea aleshores i és encara, la clau de l'edifici de la nostra restauració nacional.

Després de bregar molt, la Cultura fou una cosa tolerada. Les institucions primeres que es fundaren, elles mateixes a còpia de donar fruits, es feren les defenses, i avui contra la Cultura, cara a cara, ja no s'hi gosa a posar ningú. Les coses, tot i les imperfeccions que tenen, per ésser obra d'homes, han arribat a l'espléndida florida que contemplem avui, i no manquen, ni a la Mancomunitat ni a l'Ajuntament, homes de bona voluntat, de tots els sectors polítics, que ajuden amb entusiasme, les obres de cultura que allí es fan.

No obstant, hi ha algú qui diu que d'això de la Cultura «en fem massa», i com que la Cultura és cara, en els pressupostos de le nostres corporacions públiques, d'un any a l'altre, la suma de les consignacions destinades a aquest fi, augmenten com una taca d'oli, i amb forma verament alarmant pels qui no poden compendre com el cost d'aquestes noves necessitats sortosament creades pel nostre catalanisme, s'acosten o s'enfilen de vegades pel damunt d'aquelles partides que abans constituien les fites clàssiques d'un pressupost municipal o provincial: els empedrats i les carreteres.

Els empedrats i les carreteres, han estat des de la tendra infantesa de la cultura catalanista, els peons de defensa, dels jugadors de l'altra banda. Els empedrats i les carreteres, eren el mot d'ordre en el combat que tant tristament sostenien, els enemics del nostre catalanisme. Els empedrats i les carreteres, a la ciutat i en els districtes rurals, tenien un gran prestigi, perquè les gents adormides d'aquella Barcelona i d'aquella Catalunya anterior a la nova cultura catalanista, si troben tots els aventatges que es podien aconseguir de l'actuació del regidor o del diputat que votaven, en una carretera o en un empedrat, i l'ideal del regidor o el diputat que volia complir dignament amb els seus electors, era el d'anar-se'n a casa, havent aconseguit l'empedrat de tres carrers del districte, o uns quants quilòmetres de carretera.

I aquest ideal, més a l'engrós o a la menuda, és encara latent. Sovint, quan diuen de cara al pressupost que «els de la Cultura en fan massa», volen dir això, volen dir que les xifres consignades s'acosten massa a les d'empedrats i d'obres públiques, que són les partides clàssiques dels pressupostos d'abans, i no comprenen com aquelles coses culturals que abans eren una mena d'exornació modesta, de la vida municipal o provincial, han passat a ésser tant costoses com aquelles que encara algú titula «les veritables funcions de l'administració pública».

Perquè contra la cultura, no s'hi posa ningú, però per a molts, la cultura és més un tòpic que una eina de positives conquestes. La Cultura com a lloc comú dels discursos, bé. La Cultura com a base de la prosperitat naval i material dels pobles, bé. La Cultura, fins i tot com a element poderós de la nostra restauració nacional, etc., etc., bé. Ara la Cultura practica, amb edificis que costen i escoles que gasten, i mestres que cobren i alumnes que s'hi formen, ja és altra cosa, car la Cultura costa diners i amb els diners no s'hi poden fer jocs.

Massa cultura, massa cultura! Qui gosaria dir-ho? On és el límit del prou i el massa? Qui faria retret a un home o a un poble d'ésser massa culte? Qui li dirà, pel camí de la seva perfecció, aturat que ja hi's prou perfecte?... Verament aquest fer-ne massa en coses de cultura, no tindria pas cap raó ni fonament, si els qui ens ho diuen, no volguessin dir altra cosa; si els que ho diuen no vulguessin dir simplement que s'hi gasten massa diners.

Però en això dels diners, dintre el límit que senyalen les possibilitats dels ingressos i de les ineludibles despeses d'una corporació pública, també és difícil de precisar el prou i el massa. En l'ordre de preferències d'aplicació d'aquestes disposibilitats, hi ha justament tot el sentit de la política dels partits governants, i la nostra política ha estat sempre la de la cultura, perquè el nostre moviment catalanista essencialment i abans que tot, la restauració espiritual, i l'habitació moral de Catalunya per al seu esdevenidor.

Els homes de la Lliga que han vist de conjunt l'obra que tenien a les mans, han agitat i han ajudat amb igual virior totes les manifestacions de la vida catalana, en el moral i en el material. La seva gestió ministerial en el Govern d'Espanya, ha salvat la nostra riquesa d'aquelles crisis que li venien fatalment a sobre. Els interessos de la producció, no han trobat mai a Catalunya paladins millors que els nostres homes. La memorable memòria d'En Prat de la Riba sobre comunicacions, diu tota la vasta perspectiva de benestar i de riquesa, que el nostre primer, president desitjava per la seva Catalunya endarrerida. L'obra de camins i telèfons de la nostra Mancomunitat, parla per ella mateixa. La gestió del nostre Municipi i el pla d'obres del pressupost de la dècima, diu prou com és desitjada una Barcelona bella i urbanament perfecta, però dessota d'això, com una obra bàsica i permanent, hi han hagut sempre, des dels inicis de la nostra actuació, les obres de la Cultura. La Universitat Industrial que formava humanament i preparava tècnicament els directors futurs de les nostres indústries. Les institucions que no podent tenir l'adreça en la formació dels mestres, curaven de la seva perfecció i complement espiritual. Les escoles nocturnes d'obrers, on es crea una veritable cultura del treballador. Les Biblioteques Populars, els grups escolars del Municipi, les Escoles especials de malaltissos i anormals, etc., etcètera, i aquesta obra popularíssima i eficacíssima de la Protectora de l'Ensenyança Catalana, i la del Centre de Dependents i la de l'Institut de Cultura per a la Dona.

I és que la nostra política és essencialment una Cultura. La tranformació espiritual de tot un poble, i la preparació per a una vida civil superior, com podria aconseguir-se altrament? Com podríem somniar amb una Catalunya catalana, ni amb una Catalunya europea, si abandonéssim les nostres generacions a la misèria endarrerida i pedagògicament lamentable de les institucions de l'Estat, que malgrat la importància de Barcelona i de la seva capitalitat, manté aquí una simple organització provincial, com la d'Avila o de Sigüenza.

Ai de nosaltres si haguéssim deixat d'entendre això! Ai de nosaltres si no accelerem, proporcionalment la creixença de la nostra Barcelona, els instruments de la seva formació! Ai de nosaltres, si aboquéssim tota la riquesa del nostre patrimoni públic, o fer el cos urbà de la ciutat i no li féssim l'ànima! Ai de Barcelona i de Catalunya si només fos rica i bella, i no tingués una generació apta per a les conquestes de l'esdevenidor!

Ens cal per això gastar en la Cultura, perquè la nostra política és la política de la Cultura. L'eina més eficaç de la nostra obra, és aquesta despesa que des d'un punt de vista massa estret, alguns judiquen excessiva. Base de tota l'obra de regeneració catalana, que la Lliga Regionalista ha fet en els vint anys de la seva actuació, els seus caps visibles li ha donades totes les seves preferències. Dintre el sistema evolutiu per ella sostingut avui, davant de les joves forces nacionalistes darrerament organitzades, la cultura és una de les eines de major eficàcia i la que ha donat fruits majors en tota la seva actuació, i en la continuació de la seva tasca evolutiva a través dels moviments i de les sotragades que poden aportar el nacionalisme a convulsions perilloses, i a dalts i baixos fruits de les ilusions i els desenganys, la Cultura ha d'ésser el moll permanent, segur i inextinguible de la nostra afirmació catalana.

Es per això que mai en farem massa.

FLAMA

BIBLIOTECA LITERARIA

L'elefant blanc robat

MARK TWAIN

Traducció de JOSEP CARNER

Preu 2'50 Ptes.

Els Jocs Florals de Sans

Tingueren lloc al Casino de Sans els tradicionals Jocs Florals que aquella entitat celebra amb motiu de la Festa Major de la barriada.

Presidien la festa el regidor senyor Tomàs Boix, el president del Casino senyor Guardiola, l'ex-regidor En Jacint Laporta i altres. La presidència literària era formada pels membres del Jurat senyors Nogueras Oller, Ribera Rovira, Octavi Saltor i Ramon Torras Rossell.

Oberta la festa, En Nogueras Oller, després d'uns mots proemials propis, encesos de patriotisme coent, llegí el parlament presidencial d'En Novellas de Molins, absent de l'acte.

El secretari, En Torras Rossell, llegí la seva Memòria, procedint a la proclamació d'autors premiats.

La Flor Natural correspongué al poeta tarragoní En Josep M. Casas de Muller, el qual féu ofrena del reialme a la senyoreta Montserrat Sabater i Bros, la qual passà a ocupar el soli en mig dels aplaudiments de la concurrència.

Els altres premis foren obtinguts pels notables literats: Antoni Ollé i Bertran, Joan Povill Adserà, mossèn Francesc Gay, Domènec Juncadella, Fidel Riu i Daimau, J. Ayné Rabell, J. Pujadas Truch, Miquel Melendres Rué, Enric Tuyet, Claudi Omar i Barrera, Antoni Balasch, Martí Revoltós, Josep Paradeda Pvre., Remei Morlius, Felip Graugés i Camprodon, Emili Graells, Joan Porta i Jaume Rosquellas.

El mantenedor Ribera Rovira pronuncià un eloqüent discurs de regraciament.

A continuació, la Reina obsequià els que havien pres part a l'acte amb un «lunch» a l'estatge de l'entitat amb ocasió del qual i en la selecta companyia d'altres femenitats escollides, foren recitades poesies i pronunciats parlaments, merexent elogis fervents la tasca del senyor Laporta, ànima d'aquesta festa quasi cinquantenària.

Els que viatgen poden adquirir LA VEU als següents llocs:

MADRID. — Gener i C.ª «Minerva». Centre de subscripcions i cobraments. Tudescos, 39 i 41, baixos.

També es ven al quiosc del carrer d'Alcalà, cantó a Peligros, de don Patrici Lujan.

A SEVILLA: Al carrer de Sierpes, 61.

A VALENCIA: A «La Correspondencia de València», Miñana, 7 i 9.

A PERPINYA: Francesc Comellas.

A PORT-BOU: Jaume Subirana.

A LISBOA: Al Palau Conde d'Almoda, Largo S. Domingos, 11; «Tabacaria Restauradores» i «Messageries de la Presse», rua d'Ouro, 146.

A PALMA DE MALLORCA: Gabriel Lirola, quiosc del Born.

A OPORTO: Rua Santa Catarina, 81.

A COIMBRA: L. Miquel Bombarda.

A BRAGA: Conceiçao da Rocha (agent).

A PARIS: Kiosque Franco-Italien, 16, Vaudeville, Boulevard des Capucins.

A FUNCHAL: Jacint Figueira (agent).

Recomanem a les entitats i als particulars que tenen a bé trametre'ns articles o notes suplicades, la necessitat absoluta (sense la qual no ens es possible fer-ne el menor cas) d'avalar degudament els originals amb un segell o una firma

Assemblea de la Mancomunitat

Tercera sessió

S'obre la sessió a dos quarts de cinc, sota la presidència del senyor Jansana, el qual declara obert el debat sobre el discurs presidencial.

EL SENYOR BAUSILI

Fa ús de la paraula el senyor Bausili. Es declara independent malgrat els diferents matiços polítics que li ha adjudicat la Premsa. Contesta el discurs del president de la Mancomunitat dient que el problema de la independència o autonomia de Catalunya se li presenta amb tant interès com la qüestió e les responsabilitats els governants espanyols per la ensgrciada actuació al Marroc.

Diu que tots dos problemes han servit per a promoure ambients populars. Referent a la petició d'autonomia diu que és una demanda pobra, que es demana molt menys del que altres països concedeixen expontàniament; parla dels ministres catalans; exposa la seva teoria sobre el que ha d'ésser el nacionalisme. Manifesta, com a observador imparcial, que Catalunya no està preparada per a constituir-se en Estat, a causa de la manca de polítics abnegats. Es dirigeix al senyor Puig i Sais i li pregunta si els homes d'Acció Catalana tindrien l'abnegació necessària per al Govern sà de Catalunya. Pregunta al senyor Nicolau d'Olwer si creu que és tolerable que homes que perttanyen al seu partit estiguin adscrits al sometent. Acaba dient que si es continua per aquest camí no serà mai possible la consecució de l'autonomia.

Es dirigeix de nou al senyor Puig i Sais preguntant-li a títol d'especialista, si creu que la manca de la natalitat a Catalunya és un bon auguri per a l'autonomia.

També es refereix a la crisi del Banc de Barcelona i dedueix arguments per a combatre els polítics catalans. Al·ludeix l'obrerisme i la classe patronal, i s'esten en llargues consideracions prop d'una diversitat de problemes, i acaba confessant que actuarà al marge de l'autonomia i del nacionalisme.

EL SENYOR MICO

El senyor Micó intervé en el debat recollint la salutació del president i assegura la collaboració que en el seu discurs sollicitava.

Es refereix a l'allussió que es fa en el misatge presidencial a les paraules del cant nacional d'Els Segadors i diu que la crítica de le sanomalies de l'Estat espanyol no justifica el fracàs de la política de la Lliga. Manifesta que els homes de la Lliga han prestat la seva força precisament a aquests governs que na han concedit els telèfons i que seguexen la política que s'al·ludia en el discurs del president.

Es precís saber si per part dels directors del moviment català s'ha posat tota la voluntat en les seves peticions. Es refereix a l'aprovació de l'Estatut i pregunta a la majoria què ha fet de la força que s'acumulà al voltant d'aquell document que concretà l'ideal de tot Catalunya. Es precís saber de qui és la culpa del fracàs. Possiblement es deu a la política d'equilibri que s'ha vingut realitzant.

Creu que si s'hagués canalitzat l'entusiasme que aleshores hi havia a Catalunya s'hauria aconseguit d'aquexos governs dèbils i fracassats la realització del nostre ideal.

Recorda els auguris que féu la majoria fa dos anys, referent a què les joventuts nacionalistes radicals serien els immediats successors, com una protesta contra aqueixa política. Així ho manifestà la ciutat de Barcelona, que no està influïda per les lluites caciquils, en elegir els candidats d'Acció Catalana.

Fa notar la diferència que existeix entre el discurs pronunciat ahir pel president i el que pronuncià fa dos anys. Jutja el missatge massa confós, perquè no es concreta la tasca que es proposa realitzar el Consell. Per a tot el que ha passat i arribar a aquest abandó d'ideals qu enclou el missatge presidencial, no era precís commoure el poble català en una hora que se li deia suprema. Afirma que la seva minoria sempre està disposada a collaborar com fins ara, però que si els actes no responen als anhels de Catalunya, han de confessar-se fracassats.

Al·ludeix la formació del Consell i acusa d'estar integrat per algun element que representa la política nefasta a la qual es referí el president. Es dirigeix al senyor Guasch i li pregunta com pot forma part del Consell de la Mancomunitat després del discurs del president que tant durament va combatre l'Estat espanyol. Acaba dient que la opinió ha de jutjar a tothom i ofereix les seves manifestacions a la majoria per a reflexió.

El senyor Puig i Cadafalch prega al senyor Micó que li permeti contestar-li al final del debat.

El senyor Micó accepta la indicació del senyor president.

EL SENYOR AVELLA

El senyor Avellà intervé en el debat per a manifestar que no s'ha de confondre el poble espanyol amb l'Estat espanyol. Elogia l'obra de la Mancomunitat i diu que ha de prescindirse de quina classe de partit la realitza.

EL SENYOR NICOLAU D'OLWER

El senyor Nicolau d'Olwer, per Acció Catalana intervé.

Saluda els senyors diputats. Manifesta que per primera vegada ha emès el seu vot en la formació del govern de la Mancomunitat, i com que Acció Catalana és una entitat democràtica, va a confessar de quina classe ha estat la seva intervenció.

El seu partit creia que es comptava amb vots suficients per a constituir un Consell purament i únicament nacionalista. Per rrribar a aquest goern homogeni, Acció Catalana estava disposada a donar els seus vots a les dues associacions republicana-nacionalista i Lliga Regionalista, recluint-se voluntàriament el seu partit. La primera agrupació acceptava la seva proposta. Els representants de la Lliga no acceptaren i per això fa pública la seva actuació perquè es conegui a qui i a què es deu que no hi hagi a la Mancomunitat un Govern exclussivament nacionalista.

Explica després que es presentaren algunes candidatures, una nacionalista i una altra que representava l'oposició a la nacionalista republicana. I perquè aquella no triomfés atorgaren els seus vots a la candidatura nacionalista.

Exposa que davant la candidatura nacionalista republicana tingueren un dubte: en aquesta, es va dir que hi havia un nom molt volgut particularment, molt nacionalista, molt il·lustre dintre d'aquesta casa, que per la seva última actuació política, no podia tenir els seus vots. I substituiren el seu nom per un altra. En el que es refereix a la votació de la Mesa, es vota sempre per unanimitat. Tots els noms que contenia la candidatura eren dignes de figurar-hi. Per al final ha deixat l'elecció del president.

Acció Catalana votà, no per la persona, sinó perquè es tracta del càrrec que significa la representació de tot Catalunya i per això sempre que es presenti un nacionalista íntegre el votaran igualment. i amb tot entusiasme.

Es refereix darrerament al discurs presidencial, i diu que no cal dir que precisament en tot allò que els diversos matiços de l'Assemblea puguin censurar-lo, Acció Catalana està amb ell d'acord. Manifesta que les conclusions del seu discurs no ho representa la Lliga Regionalista, sinó Acció Catalana.

Afirma que els seus amics collaboraran en tot all que coincideixi amb l'ideal del seu partit. Afirma la manifestació del president que Acció Catalana vol anar més enllà que la Lliga i afegeix que aquest desig està animat precisament pels motius que expressà el senyor president. Es refereix a la frase que cità el president de la cançó popular de Catalunya i li diu que els seus amics polítics han collaborat amb els governs d'aqueix rei. I que això no era el que procedia, sinó que havia de continuar la cançó popular estant alert i preparant-se per a la lluita.

El discurs del senyor Nicolau d'Olwer és aplaudit per diversos sectors de l'Assemblea i pel públic.

EL SENYOR COLOMINAS MASERAS

Elsenyor Colominas Maseras saluda l'Assemblea en nom de la minoria radical. Exposa com es presentà la candidatura de les minories. Lamenta la formació del Consell i exposa la posició de la seva minoria.

Discuteix el missatge presidencial i l'acusa de no donar cap solució als problemes fins ara plantejats, i d'ésser una manifesta declaració de simpatia a Acció Catalana. Confessa que són amics de tot el que signifiqui llibertat d'homes i pobles. El seu partit persisteix en la collaboració de l'obr ade la Mancomunitat, entitat que no és altra cosa que el conveni entre l'Estat i Catalunya. Més enllà no va ni pot orientar-se el seu partit.

Al·ludeix la part social del discurs i protesta que es condemni en bloc l'organització sindicalista. Insisteix que l'obra de l'autonomia de Catalunya ha d'aconseguir-se junt amb la de totes les regions espanyoles.

Diu que estan d'acord en el que es refereix a què Catalunya sigui un Piamont d'Espanya, però no ho serà si voleu que sigui una nova Irlanda.

EL SENYOR QUINTANA

El senyor Quintana intervé per a definir la posició de la minoria nacionalista-republicana. No constitueixen un grup que està mediatitzat per aliances polítiques. Ja han definit la seva posició sobre el problema de Catalunya, dient que desitgen la llibertat de la pàtria. Van fins on pugui anar Acció Catalana amb la qual amb tants aspectes coincideixen. Alguns matiços els separen; el seu partit no s'atura en aconseguir les llibertats de Catalunya.

Creu que actualment, el problema nacionalista hauria de plantejar-se al Parlament, en el seu aspecte ideal i reial, per a saber d'una vegada si és precís abandonar tota esperança i si tenen raó aquells que han esborrat la paraula autonomia i han escrit la sagrada paraula d'«independència».

Es precís que Catalunya sàpiga quin és el nostre pensament i la nostra posició referent a aquells problemes que influeixen en la seva vida. Per al Marroc, sols té el seu partit una paraula: abandonar-lo, per la sang catalana que en aquell país es vessa i que seria preferible aprofitar-la per a la consecució de l'ideal patri dels catalans; i també per una qüestió de nacionalisme. Abandó total, absolut, sense atenuació de cap mena.

En quant al problema de Catalunya ha de repetir el que ha dit sempre, perquè res ha canviat el sentit de les seves paraules pronunciades en altres sessions. El problema de Catalunya és de llibertat, sense condicions limitatives de cap classe.

Li diu al senyor Colominas Maseras que si hi havia quelcom d'injustícia en les paraules del president també la troba en les seves. Ha de procurar-se excitar el sentiment de dignitat de la pàtria, prescindint de la seva qualitat obrerista, que està al marge d'aquell sentiment.

Exposa el seu criteri sobre el sindicalisme, dient qu eno és un fi, sinó un mitjà d'encarrilar la transformació de la societat amb la mínima violència. L'actitud del seu partit està definida en dir que el Consell està representat per tres dels sus componnts.

(Ocupa la presidència el senyor Carbó).

El senyor Quintana acaba el seu discurs dient que l'obra que realitza el seu partit serà sepmre al costat de Catalunya.

El senyor Quintana és aplaudit pels senyors diputats.

EL SENYOR VINYALS

El senyor Vinyals, per la minoria liberal-autonomista, explica el seu vot en les eleccions per als càrrecs de representació de la Mancomunitat. Protesta que no es consultessin les minories ni tant sols per al nomenament de la Mesa i combat la formació del Consell i s'estranya que Acció Catalana hagi contribuït a la constitució d'un Consell que no està format íntegrament per nacionalistes.

Troba contradicció entre les paraules del president i la selecció de Consellers que ha fet la majoria. Acusa la política de la Lliga a excitar aqueixes flames que al·ludia el senyor president. Recorda les paraules d'altres prohoms d'a'quella eentitat política i diu que estan en desacord amb el missatgee presidencial.

Declara que la seva minoria no estarà mai en pugna de les aspiracions de Catalunya i que, oblidant actes passats, collaborarà amb gust en l'obra d ela Mancomunitat.

DISCURS DEL PRESIDENT

El president del Consell, senyor Puig i Cadafalch, contesta als senyors oradors.

La constitució del Consell actual no és una cosa nova. Es tal vegada una gizia dels diputats de la Mancomunitat, aqueeixa continuïtat de Govern que han establert des de la seva fundació.

El Consell respon a una realitat de Catalunya, per més que es vulgui deformar aqueix pensament. Es que es vol que la Lliga sigui un partit limitat amb un sol home definidor? Aleshores jo no formaria par de la Lliga en la qual estic adscrit malgrat que amb alguns dels seus homes em separin matiços dels meus ideals. Però el treball que realitzaven no podia dividir-los puix es declaraven a constituir establiments de beneficència, carreteres, telèfons.

Contestant les allusions que s'han dirigit al senyor Guasch, diu que tot sovint els homes de ciutat són injustos amb els homes que hi vénen o que habiten altres ciutats on no ha arribat totalment l'ambient nacionalista. Aquests homes s'han vist obligats a classificar-se en altres partits. No s'ha d'ésser injust, ha de recordar-se que l'obra de la Mancomunitat és una obra de conjunt, de collaboració. Aquesta consciència que representa el Govern ha efectuat el traspàs de serveis, ha realitzat tota l'obra de la Mancomunitat. I no s'ha aixecat encara ningú en aquesta assemblea que no sigui nacionalista.

El senyor Nicolau deia que podria formar-se un Consell Nacionalista: és que el que s'ha format no ho és? no conviuen en ell nacionalistes de totes les regions catalanes? En el Consell estan representats tres partits polítics. I aquest Consell va a una actuació nacionalista harmònica amb Espanya.

Contestant allusione diu que en el seu discurs enumera els greuges i expressa el deig de trobar una solució harmònica. Si altres generacions prenen tristes resolucions, nosaltres haurem complert amb el nostre deure i la culpa serà dels que no han volgut evitar-les. En les meves paraules no hi ha declaració de guerra. En els nostres temps podem dir com en temps de Felip IV: «Ara el rei nostre senyor, declarada ens té la guerra» assenyalant la manca d'afecte amb què se'ns tracta.

El senyor Colominas Maseras no ha estat just. La Mancomunitat no ha format ni una vegada tan sols en aquelles manifestacions d'adhessió a les quals es refereix, ni ha signat cap document de simpatia vers cap classe combatent. Recorda un article seu en el qual es demanava que el Poder públic obrés dintre de les lleis per a no caure en extrems revolucionaris.

Diu que no podem acceptar fantasies orientals que poden desenrotllar-se a Rússia i no per a la felicitat del poble. A Occident podem resoldre el problema de diversa forma, ja ho he dit altres vegades: oposem al «tots pobres», «tots rics».

La Mancomunitat ha fet el que li ha estat possible. Mancada de força coercitiva, la Mancomunitat ha fet el que ha pogut en l'ensenyament obrer i se sap que les masses obreres senten afecte per aquesta tasca. El que al·ludia en el seu discurs és aqueixa campanya no contra el nacionalisme, sinó contra Catalunya. Les masses obreres catalanes tot sovint no són sinó dèbils joguines. Recorda els congressos internacionals en els quals cada obrer reclama per a la seva llengua el dret de l'oficialitat. Espera obtenir unanimitat de tots els senyors diputats.

(Presideix el senyor Jansana).

Es dirigeix als elements, que possiblement existeixen en l'Assemblea de la Unió Monàrquica Nacional i els diu que l'autonomia dels municipis és un projecte subversiu, que seria una Catalunya organitzada en petits burgs, fraccionada en Ajuntaments de cinc cents habitants, perduts en les muntanyes. Ja sabien el que demanaven, encara que fos en un moment de passió, però cal reconèixer que era un projecte anarquitzant. Dintre de l'Estatut cenyirem el nostre ideal, farem les reformes que es creguin oportunes.

El senyor Micó acusava la majoria de fracàs perquè no li havien atorgat el que demanava. Veuria millor que en compte d'acusar-nos influís prop dels seus amics perquè s'aconseguís el nostre ideal i aleshores en comte de les paraules de guerra es pronunciarien paraules de pau. Si s'obté aqueixa unitat de criteri que ha existit sempre en la qüestió de l'autonomia de Catalunya, donaré per ben ampleat l'haver escoltat las invectives i les acusacions que tantes vegades he sentit.

Els senyors diputats i el públic aplaudeixen al senyor President.

RECTIFICACIONS I AL·LUSIONS

El senyor Colominas Maseras rectifica dient que efectivament està al costat dels sentiments autonòmics de Catalunya. Es congratula de les manifestacions del President sobre la qüestió obrera i acaba posant-se a disposició de l'Assemblea per a tot allò que sigui en pro de l'autonomia de Catalunya.

El senyor Bausili rectifica.

El senyor Vinyals rectifica manifestant que li ha complagut oír del senyor President que l'autonomia ha d'obtenir-se dintre de l'Estat espanyol i ofereix la seva collaboració malgrat la fiscalització que pensa exercir, del qual dret no fa deixació.

El senyor Micó en rectificar comenta les paraules pronunciades pel senyor Nicolau d'Olwer i li diu que, després de sentides les manifestacions que fins ara s'han fet, no creu que votessin altra vegada als mateixos consellers i insisteix en que el Consell ha d'ésser homogeni. Ha de tenir-se en compte que en un principi hagué de formar-se un govern heterogeni perquè en ell tinguessin cabuda els partits que constituïren la Mancomunitat. Però això era transitori. La importància del Consell és gran perquè l'Assemblea solament es reuneixi dues vegades l'any i per això s'ha de procurar que sigui homogeni. El Consell no és purament administratiu, com creu el senyor President, sinó que ha de recollir totes les aspiracions, tots els problemes que agiten la vida de Catalunya. I quan això arriba no hi ha dubte que dintre del Consell hi ha un desacord o es fa una ficció. Acusa a la minoria republicana-nacionalista, per la seva aliança amb la majoria i diu a aquesta que no tardarà molt temps en demanar la homogeneitat en la formació del Consell.

El senyor Nicolau d'Olwer diu al senyor Micó que Acció Catalana escollí la candidatura que creguè més nacionalista i es declara content que no hagi triomfat la del senyor Micó i sí la del senyor Lloret i Noguer i Cornet amb els quals estan més d'acord.

Es aplaudit el senyor Nicolau d'Olwer i el senyor President crida l'atenció del públic pregant-li s'abstengui de tota manifestació a favor o en contra dels senyors diputats.

El Conseller senyor Guasch contesta les allusions que se li han dirigit dient que està en el Consell per a treballar en pro de les aspiracions de Catalunya.

El senyor Lloret proposa que es reuneixin les minories i es cristallitzi el sentiment de l'Assemblea en una proposició.

Els senyors Quintana i Estadella en nom de les seves minories es mostren conformes amb la proposició del senyor Lloret.

El senyor President de l'Assemblea davant la unanimitat de criteri dels senyors diputats, suspèn la sessió perquè es reuneixin les minories.

PROPOSICIO APROVADA

En rependres la sesió e llegeix la proposició següent:

«Declara l'Assemblea, recollint el general sentir dels elementsc que la integren, la necessitat inajornable que sigui atès el problema de la llibertat de Catalunya, mitjançant una fórmula immediata en la qual s'implantin, en el doble aspecte d'intensitat i extensió, les normes compreses en l'Estatut de l'Autonomia integral de Catalunya aprovat per l'Assemblea de la Mancomunitat i representacions parlamentàries de la nostra terra i ratificat pels municipis catalans. — Llobet, Montserrat, Pereña, Palau, Rabassó, Estadella, Micó, Cabeceran, Avellà, Agelet, Carbó».

El senyor Nicolau d'Olwer demana la paraula per a manifestar que Acció Catalana no està compresa en aquest sentir general que s'al·ludeix en la proposició, ja que el seu ideal no está comprès tampoc en l'Estatut que s'esmenta ni en cap altre. Si la proposició digués que expressa el sentir unànime de l'Assemblea, votarien en contra.

S'aprova la proposició i el president aixeca la sessió a tres quarts de nou.

COMISSIONS

Les comissions elegides en la sessió

d'ahir per l'Assemblea són les següents:

Cultura: Senyors Abadal, Masramon, Quintana, Rosés, Sagarra, Santaló, Turró, Vells i Vinyals.

Interessos generals: Senyors Agelet, Cabeceran, Canela, Fatjó, Llecha, Pich, Potau, Prat, Rogé, Vidiella i Xuclà.

Hisenda: Senyors Borràs, Canivell, Gich, Guanyabens, Iglésias, Nart, Nicolau, Picart i Felip, Esquer i Serres.

Política social: Senyors Avellà, Casanovas, Colomer, Colominas, Folch, Palau, Pol i Isamat.

Reforma del reglament: Senyors Bassols, Cardelús, Fornesa, Marí, Micó, Minoves, Pereña, Plà, Pons i Seix.

Agricultura, Indústria i Comerç: Senyors Aldomà, Bonmatí, Briansó, Cartes, Geli, Gispert, Llobet, Montserrat, Riba, Robert i Sansa.

Obres públiques i comunicacions: Senyors Casanovas, Capmany, Camós, Fradera, Bausili, Massó i Llorens, Prats, Puigrefagut, Riu i Puig i Torruella i Tomàs.

Beneficència i Sanitat: Senyors Bosch, Carabén, Compte, Estadella, Fàbregas, Flaquer, Irla, Jaques, Puig i Sais.

Els Pomells de Joventut

Els Pomells de Joventut «La Llar», «L'Escó», «Caliu de Pàtria», «Flors a la Moreneta», «Flors Barcelonines», «Cors d'Or», «Fe, Esperança i Caritat», «Petits Cors d'Or», «Pàtria Jove» i «Flors de Taronger», celebraran els següents actes amb motiu de commemorar la luctuosa data de l'onze de setembre de 1714 el dia 2 del corrent, al matí, a Sant Boi del Llobregat, i a la tarda a Sant Vicens dels Horts:

A les set del matí, sortida de l'estació de Magòria, vers Sant Boi, on hi haurà missa de Comunió a les vuit, fent-se, en acabar, la visita espiritual a la Mare de Déu de Montserrat, acomiadant-se-la amb el cant de la Salve i el Virolai, procedint-se seguidament a dipositar els ramells damunt la llosa de la tomba que serva les despulles del Conseller En Rafel Casanovas, ensems que es cantarà una absolta.

A les nou, esmorzar a la vora del riu.

A les deu, sortida de Sant Boi cap a la Resclosa (Sant Vicens).

D'onze a una, jocs d'infants, enlairament de globus, etc., etc.

A la una, dinar a la mateixa Resclosa del Llobregat.

A les quatre de la tarda, a Sant Vicens dels Horts, sardanes, parlaments, cants dels himnes de la Joventut dels Pomells i «Els Segadors».

A les vuit del vespre, tornada a Barcelona.

Amb el fi de recaptar cabals per socórrer els vellets desvalguts recollits a les Germanetes dels Pobres del carrer de Borrell i contribuir al pavelló «Pomells de Joventut» de l'Hospital de Sant Pau i de Santa Creu, els Pomells esmentats estan preparant una gran festa patriòtica per al dia 23 de setembre.

L'APLEC DE PALAU-PLEGAMANS

El pròxim dia 16 de setembre, els Pomells de Joventut visitaran col·lectivament el seu fundador En Josep M. Folch i Torres, en llur sojorn estiuenc de Palau-Plegamans, assistint de pas al magne Aplec que amb motiu de beneir-se la bandera dels Pomells «Gentil Llaçada», «Germanor» i «Nissaga Catalana», tots del poble, tindrà lloc aquell dia.

Els pomellistes barcelonins sortiran a les sis del matí, per l'estació del Nord, i els de les poblacions que no tenen combinació amb el tren, es disposen a fer el trajecte en auto-camió.

Tots els Pomells de Catalunya són convidats a aquesta festa, essent pregats de portar-hi llur ensenya els que en posseeixen.

CONCURS-EXPOSICIÓ POMELLISTIC

Sembla que ha tingut una acollida entusiasta entre els pomellistes d'arreu de la ciutat, el Concurs-Exposició de dibuixos, mapes de Catalunya, treballs d'obrador i labors pròpies de la dona, que ha organitzat la Federació de Pomells de Joventut de la Barceloneta, amb motiu de celebrar-se pel setembre la festa major d'aquella barriada.

Apropant-se ja la data de la celebració d'aquesta simpàtica festa de cultura, la Federació ha aconseguit del generós altruisme de particulars de la barriada, entitats, establiments i llibreries de Barcelona, un bell nombre de premis els quals es faran públics per mitjà de la premsa i una fulla especial que donarà a conèixer els noms dels senyors que formaran el Jurat qualificador i assenyalarà la data de la inauguració de la festa.

A prec d'alguns concursants, s'ha ajornat fins el dia 20 de setembre el termini d'admissió de treballs, els quals s'hauran de trametre, signats, i a la secretaria de la Federació, Sant Miquel, 39 (despatx parroquial), on se'ls lliurarà el corresponent rebut.

Poden pendre-hi part en aquest concurs tots els pomellistes, i per a més detalls a l'estatge de la Federació.

—

Ens comunica el Patronatge, haver ingressat a la Caixa d'Estalvis la suma de 500 pessetes que per a la subscripció del Pavelló de Nens, en atent ofici li han estat remeses per l'Associació Barcelona F. C.

La campanya del Marroc

TELEGRAMA

S'ha expedit el següent telegrama:

«Senyor Lafuente, carrer Major, número 1, Madrid. — Pares soldats quota, reunits Cambra Mercantil, hem vist amb entusiasme conclusions aprovades Congrés, ens adherim a les mateixes. Lamentant no rebre contesta al nostre telegrama remès al seu domicili per a saber si es celebrava per a enviar representants. — Pares soldats quota.»

LES FESTES MAJORS

LA DE SITGES

Preludi

En aquesta vila, la qual ha estat sempre una de les primeres que no ha deixat decaure els bells costums de les terres catalanes, en arribar aquests dies de la festa major ja no es parla d'altra cosa. Tothom es pregunta: què farem enguany? Veureu encara en els carrers més antics de la primitiva Bella Subur les dones sitgetanes blanquejant les façanes de llur casa per rebre millor el parent o l'amic. Aquests preparatius de neteja ja dóna una idea de què estem en vigílies de la festa major.

La festa

El dia 23, a les dues en punt de la tarda, després del tritlleig de les campanes i d'una forta tronada, tot seguit sortiren pels carrers de la vila les danses populars: gegants, nans i la Fera Foguera, acompanyats de llurs típics instruments. Cap a la baixa hora foren portats en processó els Sants Patrons des de les cases dels administradors a l'església parroquial, seguida de les danses populars i de la banda de música que dirigeix el mestre senyor Torrents.

Els focs

A la miranda del Restaurant Vinyet, enjegaren un esplèndid castell de focs artificials. Tant a la platja com al passeig de les palmeres (doctor Robert), es feia impossible transitar per la gran gernació que va concórrer en aquell lloc predilecte dels sitgetans. La Ribera estava il·luminada de bombetes elèctriques de tots colors. Com apoteosi de la revetlla, les danses populars feren una passada pel Passeig d'En Pi i Margall. Seguidament, al Prado i al Retir van començar les funcions de teatre, representant-se «La Monteria», «Ja sóc aquí (Nandu)» i «La segona nit de nuvis».

La matinal

La xamosa i típica matinal sempre serà un dels números més escaients de la nostra festa major. En aquelles belles hores del matí, al pas per la vila de les danses populars, la bandera del Sant Patró, la banda de música i la comissió de festes fent ofrena a les damiselles matineres que surten per les finestres i balcons, resulta una bella impressió.

L'Ofici

La capella de música que dirigeix el mestre senyor Torrents va executar amb molta justesa la gran missa del compositor En Mas i Serracant. El sermó, a càrrec del doctor mossèn Manuel Gironès, fou molt ben apreciat per la gran concurrència que omplia el temple, el qual estava magnificament adornat i amb gran davassall de llum. En el presbiteri prengueren seient l'Ajuntament, presidit per l'alcalde En Josep Plana Robert, el jutge municipal En Josep Ferret Robert, el senyor capità de carrabiners i la Junta d'Obra.

La sortida d'ofici

També és un número dels de més relleu de la festa. Aquella històrica plaça, en aquelles hores del migdia, en ple sol, amb la gatzara de les danses populars, banda de música, i la cobla de sardanes, mentre les autoritats pugen la gran escalinata de la Casa Pairal, al mateix temps amb els bonics colors de les ombrel·les de les damiselles i dames que omplen el terrat i balconades de tota la plaça, resulta una nota plena de vida i de gran joia.

Els concerts

En els espaiosos jardins de les societats Prado Suburense i Retir, van celebrar-se amb extraordinària concurrència els concerts, a càrrec de les bandes militars de Sant Quintí i Almansa, respectivament. Totes les peces, escollides, foren molt aplaudides per la justesa amb què foren interpretades per les dites bandes.

La processó

Aquesta manifestació religiosa ha resultat força lluïda. El penó principal de la festa fou confiat als diputats de la Mancomunitat senyors Josep Maria Bassols, Massó i Llorens i Sebastià Carbonell, president del Centre Nacionalista, en substitució del senyor Famana. Al pas de la processó per la Ribera i a l'entrada a l'església de les relíquies dels Sants Patrons, va engegar-se un bonic castell de focs artificials. Durant el seu curs, la banda militar del regiment de Sant Quintí executà escollides marxes de gran efecte.

Els balls de nit

Després de la passada per les bandes militars en els locals Retir i Prado, van començar-se els balls públics. Pot dir-se que en aquests balls són poques les famílies que no siguin representades. Es el ball de la festa major i no es pot deixar d'assistir-hi. Així, doncs, no es estrany que els dits locals es veiessin del tot concorreguts fins a clarejar el dia.

Les sardanes

Durant els tres dies de la festa major, l'aplaudida cobla de sardanes «La Principal del Camp del Vallès», va tocar en diversos llocs de la vila, amb la natural satisfacció de la jovenalla que no deixa perdre la bona ocasió per a puntejar en tots aquells moments d'alegria.

La mateixa cobla executà un programa de sardanes de concert a la sala d'estiu del Casino del Prado Suburense. Tocà «La processó de Sant Bartomeu» i «L'Aplec del Vinyet», del mestre sitgetà Antoni Català, i «Les noies de Prat de Molló», de l'eminent mestre senyor Juncà, director de la banda militar del regiment de Sant Quintí. L'execució de les dites sardanes fou tan ajustada, que el distingit públic va demanar la repetició de les dites sardanes, essent molt felicitats tots els professors de la cobla.

Les funcions de gala

Pot dir-se que definitivament, amb l'òpera de l'intel·ligent mestre Pahissa, acaba d'inaugurar-se el nou escenari del teatre Prado Suburense. L'obra va ésser molt discutida pels intel·lectuals de la música, fent-se els comentaris favorables per al seu autor. Marinnela està teixida d'una imtor. «Marianela» està teixida d'una instrumentació moderna, fins ara poc freqüent en la major part dels compositors. L'escena en la qual el cec Pau recobra la vista, és d'un efecte meravellós; la música no pot descriure millor aquella forta impressió del personatge. L'orquestra, composta de 36 professors de Barcelona. Molt encertada la direcció del mestre Pahissa. Al final de tots tres actes, va ésser cridat l'autor a la litja escènica, n mig d'una xardorosa ovació. Es distingiren en «Marianela» la soprano senyoreta Pujol i Velázquez, i els artistes senyors Ferran, Fusté, Gil Rey i Bonanova, i tot el personal de la companyia. L'aspecte del teatre era brillantíssim.

En el Teatre del Retir va representar-se, pels mateixos artistes de la companyia del Tívoli de Barcelona, l'obra catalana de l'eminent mestre Enric Morera, «Don Joan de Serrallonga». L'èxit fou complet, i el mestre Morera va dirigir el segon acte de l aseva obra, en el final de la qual va ésser aclamat pel públic, que l'obligà a sortir a les taules una infinitat de vegades. Demés, el tenor senyor Vendrell va cantar unes quantes cançonetes catalanes de la manera que ell ho sap fer. El públic, que era molt nombrós, no li regatejà els aplaudiments. No cal dir que l'obra va sortir en bon conjunt, tractant-se dels artistes que prengueren part en la seva execució.

Cultura catalana

Organitzat per l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana i la Joventut Nacionalista d'aquesta vila, va tenir lloc a la Casa de la Vila, a la sala del Consistori, el concurs de lectura, escriptura i redacció catalanes. Els nois i noies, malgrat el poc temps que han estat instruïts i preparats per a presentar-se en el concurs, han demostrat tenir una primera noció de les nostres lletres.

A la tarda, després del repartiment de llibres i diplomes a la mateixa sala, va celebrar-se una conferència sobre literatura Catalana. Llàstima que en aquests actes el públic no correspongui més en els bons desigs de llurs iniciadors.

Homenatge

Amb molt bon encert el nostre Ajuntament va acordar retre homenatge al bon patrici En Josep Batlle Pascual, el qual l'any 1894 era tinent d'alcalde d'aquesta vila (l'any del còlera), en quals calamitosos temps fou un heroi pels veïns de Sitges. L'homenatge consistí a col·locar el seu nom a la sala de sessions.

Els balls de societat

A les societats Prado Suburenc i Retir, com a fi de festa, van donar-ne els balls de reglament, veient-se del tot concorreguts, essent insuficients els locals aquests dies de festa major. Els dits locals estaven bellament adornats. A la sala del Prado abundava la draperia de les quatre barres. Els dits balls foren amenitzats pel sextet Mozart del mestre Torrens, i una orquestrina que dirigeix el mestre Montserrat, de Vilanova. En el Pavelló de Mar es celebraren un dels balls de més èxit de la temporada.

Futbol

Entre els molts partits de futbol que han tingut lloc aquests dies, el més important ha estat entre l'equip Tàrrega F. C., campió de Lleyda, i el C. D. Sitgetà. El resultat del partit fou 2 a 3, essent guanyador el Sitgetà, emportant-se la copa donada per l'Ajuntament.

Resum

Es molt de doldre que no hagi pres part la música en algun dels números més característics de la festa, però, en conjunt, les festes han resultat bastant esplèndides i al mateix temps no s'ha hagut de registrar el més petit incident desagradable.

A CASTELLTERSOL

S'ha celebrat amb molta animació la festa major a honor dels sants patrons de la vila Víctor i companys màrtirs. S'iniciaren les festes dissabte, dia 25, amb les solemnes completes a l'església.

A la nit, a l'envelat aixecat a la plaça Prat de la Riba, hi hagué una ballada pública de sardanes a càrrec de la celebrada cobla «Antiga Pep», de Figueres. L'envelat es va veure molt concorrgut i els sardanistes foren nombrsos.

Diumenge, dia 26, al matí, se celebrà a l'església parroquial l'Ofici solemne, amb acompanyament d'orquestra. El temple estava atapeït de veïns i estiuejants. Va fer el sermó l'erudit vicari reverend Antoni Malats, prevere, fill d'aquesta vila, exalçant les virtuts dels sants patrons.

A la tarda, després de vespres, el rosari i la novena dels sants màrtirs, va sortir de l'església la processó que formava un llarg seguici. Duien la bandera del jovent nacionalista l'ex-diputat a Corts per Sabadell, En Francesc Llonch, En Joan Trias, de la mateixa ciutat, i N'Enric Prat de la Riba (fill).

Acabada la processó hi hagué una altra ballada de sardanes a l'envelat. A la nit, el ball de societat resultà brillantíssim, assistint-hi tots els estiuejants de la vila i altres vinguts de les poblacions veïnes.

Dilluns va tenir lloc l'ofici de Rèquiem en commemoració dels fidels difunts de la parròquia, corrent el sermó a càrrec del reverend Antoni Malats, el qual féu una molt inspirada oració fúnebre, revelant-se el temperament líric del distingit sacerdot.

A la tarda, seguint el costum tradicional, va tenir lloc a la plaça l'execució dels populars ballets «Dansa de Castelltersol» i «Ball del ciri». Aquest any, amb motiu de no haver-se format colla del poble per a ballar-los, fou demanat el concurs de l'Esbart de Dansaires de l'Orfeó de Sans, el qual es va oferir generosament. A més dels esmentats ballets, executaren «L'espunyolet», el «Ballet de muntanya», el «Ball enrobat» i el «Ball de gitanes».

La plaça bullia d'animació, que li donava la nombrosa i selecta concurrència, i l'Esbart obtingué un gran èxit, aplaudint-se tots els balls. Foren molt felicitats el director de l'Orfeó, senyor Solé, qui dirigí l'orquestra, els directors de l'Esbart senyors Baldebey i Martí i tots els intèrprets.

Després d'aquesta festa hi hagué sardanes a l'envelat, i a la nit va celebrar-s'hi el segon ball de societat, el qual resultà lluït com el dia anterior.

Dimarts, a la tarda, es jugà un interessant partit de futbol entre l'equip del Club Deportiu Castelltersol i una selecció d'estiuejants. Tots dos equips anaren reforçats amb elements de vàlua, el primer amb els jugadors Costa i Rius, i el segon amb els jugadors Martínez Sagi i Uriach, disputant-se una bonica copa, ofrena de la senyora baronessa de Maldà. El partit resultà molt renyit a la primera part, imposant-se, però, a la segona, l'equip local per la seva major cohesió. El resultat fou favorable a aquest per 7 gols a 2.

Després del partit de futbol hi hagué a l'envelat la darrera ballada de sardanes, i a la nit, el darrer ball de societat. Hi hagué una renyida batalla de confeti, el producte de la qual es destinà a beneficència, així com les diverses subhastes que es feren.

La brillantesa de totes les festes esmentades, ha deixat un grat record als que hi participaren.

L'alcalde, senyor Josep Cuspinera, que aquest any estiueja a Lloret de Mar, amb la seva família, va venir per a presidir els actes oficials i ha retornat ja a la vila de la costa.

Jocs Florals de Sarrià

CARTELL

Premis ordinaris

Flor Natural, premi d'honor. — Ofert per la Comissió Organitzadora, a la millor poesia de tema lliure (amb preferència la que canti l'amor).

Englantina. — Premi ofert per En Bonaventura M. Plaja, tinent d'alcalde d'aquest districte, a la millor poesia patriòtica.

Viola. — Premi ofert pels senyors consellers de l'Associació d'Amics dels Pobres de Sarrià, a la millor poesia que canti la caritat cristiana.

Premis extraordinaris

I. De la Mancomunitat de Catalunya: a una poesia de tema lliure.

II. Del senyor Bisbe de Barcelona: al millor treball històric-religiós sobre la parròquia i les seves institucions.

III. Del senyor marquès d'Alella, alcalde de la ciutat: a una poesia de tema lliure.

IV. D'En Francesc Cambó i Batlle: a una poesia de tema lliure.

V. De l'artista En Nicolau Raurich: una pintura original, a una poesia de tema lliure.

VI. D'En Rafel Batlle Miquelerena, conseller de la ciutat: a una poesia de tema lliure.

VII. D'un regidor de la ciutat: al millor recull de costums sarrianenques.

VIII. De l'artista En Ramir Rocamora: una escultura original, a una poesia de tema lliure.

IX. De la Comissió de Cultura de l'Ajuntament: a la millor poesia literària.

X. De l'artista En Josep Feliu (Nuri): un dibuix original, a una poesia de tema lliure.

XI. Del Centre Sarrianès: a la prosa que millor canti les excel·lències de les societats recreatives.

XII. De la Joventut Tradicionalista: a la prosa que millor canti «El Tradicionalism ei la seva influència en els destins de la Pàtria.

XIII. Del Centre Regionalista: a una poesia de tema lliure.

XIV. Del Centre Excursionista els Blaus: a la millor poesi aque canti el paisatge.

XV. D'En Gaspar Rosés, diputat de la Mancomunitat: a una poesia de tema lliure.

XVII. D'un enginyer sarriasenc: a la millor poesi aliterària.

XVII. D'En Salvador Bremón, conseller d la ciutat: al millor treball en vers o en prosa dedicat a la mort del general Moragas.

XVIII. D'En Josep Romaní: a una poesia de tem alliure.

XIX. D'un noble sarriasenc: a una poesia de tema lliure.

XX. D'En Joan Lloret: a una poesi de tema lliure.

XXI. De l'artista En Josep Tafaret: un dibuix original, a una poesia de tema lliure.

XXII. D'En Frederic Amat: a una poesia de tem alliure.

XXIII. De l'artista N'Antoni Ferran: una magnífica ampliació original, a una poesia de tema lliure.

XXIV. De N'Ignasi Folch: a una poesia de tema lliure.

XX. Del Grup Cathalònia: a la millor poesia festiva de bona llei.

—

Els treballs amb lletra ben clara es remetran al secretari del Jurat, N'Antoni Balasch Torrell, Hort de la Vila, 15, Barcelona-Sarrià, abans del migdia del dia 25 de setembre vinent, juntament amb un plec que contingui el nom de l'autor i dugui escrits clarament el títol i tema de la composició.

Els premis seran retirats pels propis autors o persona delegada a l'efecte.

La Comissió organitzadora es reserva el dret de publicació de treballs premiats.

Els no premiats podran ésser retirats pels respectius autors si així ho desitgen.

El Jurat podrà deixar de concedir premi el tema al qual no s'hagin presentat treballs, a son judici, mereixedors de recompensa.

La publicació total o parcial de qualsevol de les obres premiades, abans de la festa, implica la renúncia al premi.

La festa es celebrarà el dia 7 d'octubre vinent.

Formen el Jurat qualificador: N'Apel·les Mestres, mestr en Gai Saber, president honorari; Josep Maria Tous i Maroto, mestre en Gai Saber, president efectiu; Joaquim Ayné Rabell i Lluís Via, vocals; Antoni Balasch Torrell, secretari.

Per la Comissió Organitzadora, Josep Recasens, president; Antoni Balasch, secretari.

D'espectacles

Josep Portés, que va al Folioroma de director, porta al seu «bagaix» algunes estrenes de les quals creu treure'n partit.

Una d'aquestes estrenes és de Valentí de Pedro. Es titula «La tragedia de un hombre gordo».

Valentí de Pedro no és l'autor pròpiament d'aquesta obra. L'autor és un portuguès, André Brun.

—

Eduard Marquina té marcat el pla general del llibre d'una obra romàntica que dedica a que sobre ell compongui una òpera el mestre Pahissa.

El títol que portarà la nova producció és «Lord Byron».

—

Joaquim Abati ha remès a la companyia Alba-Bonafé, que debutarà aviat al teatre Barcelona, una obra en tres actes titulada «Colón».

NOTICIES DE L'ESTRANGER

Cuba i els Estats Units

Nova York, 30.—Els centres autoritzats han desmentit que a Cuba hagi estat aplicada la censura a les notícies que es transmeten destinades als Estats Units.

El projecte de llei per a la consolidació dels ferrocarrils, que ha provocat a l'Havana un manifest de l'Associació de veterans cubans, estipula que tots els transports de mercaderies s'efectuïn d'ara endavant utilitzant els ferrocarrils de l'Estat cubà.

Les eleccions a Irlanda

Dublin, 30.—Heu's aquí els resultats de les eleccions legislatives a Irlanda segons les dades que es coneixien fins a últimes hores d'anit passada:

Resulten 27 llocs per als governamentals, nou per als republicans, set independents, quatre laboristes i quatre agraris. Resulten elegits, entre altres, De Valera, Fitz i Gerald.—Havas.

Els montenegrins ataquen Antivari

París, 30.—Telegrafien de Roma a «Le Petit Parisien» que un grup d'insurrectes montenegrins ha atacat la població d'Antivari, essent defensada la plaça per la policia.—Havas.

L'ambaixador d'Alemanya a Londres

Londres, 30.—El «Evening News» dóna la noticia de què, reclamat urgentment pel seu Govern per a estudiar les notes francesa i belga, ha sortit cap a Berlín l'ambaixador d'Alemanya a Londres.—Havas.

Obituari

Nova York, 30.—Ha mort la princesa Anastàsia, esposa del príncep Cristòfor de Grècia.

Ha mort també el conegut pintor Low Pariaghi.—Havas.

Mussolini i Benes

Roma, 30.—El president Mussolini i el ministre txecoeslovac de Negocis Estrangers senyor Benes han celebrat una entrevista, reconeixent recíprocament la necessitat de continuar en la línia de conducta que s'han traçat, prenent per base l'execució del tractat vigent entre ambdós països, en el que es refereix a problemes de política general.

Així mateix resolgueren les qüestions econòmiques i jurídiques que estaven pendents de resolució.—Havas.

L'Aniversari de Sedan

Berlín, 30.—El Consell de Saxonia ha prohibit tota classe de manifestacions públiques amb ocasió de l'aniversari de la batalla de Sedàn.—Havas.

Irlanda a la Societat de les Nacions

Dublin, 30.—Ha sortit amb direcció a Ginebra la delegació irlandesa en la Societat de Nacions.—Havas.

Ultimatum d'Itàlia a Grècia

Roma, 30.—Amb motiu de l'assassinat de la missió militar italiana, a Albània, el senyor Mussolini ha tramès al Govern de Grècia una nota en la qual sol·licita que per mediació seva les autoritats militars li donin excuses oficials, i es tributin als morts cerimònies fúnebres amb assistència de tots els membres del Govern. Així mateix l'esquadra grega haurà de rendir honors a la bandera de la missió naval italiana que es dirigeix al port del Pireu.

Es sol·licita també que es procedeixi a una severa enquesta i es practiquin actives diligències per al descobriment dels culpables.

Per fi, el Govern de Grècia haurà de lliurar 50 milions de lires en el termini de cinc dies i l'execució dels culpables abans del referit termini.

La nota reclama, per últim, que es tributin honors militars als cadàvers de les víctimes en el moment de l'embarcament. El document termina sol·licitant una resposta dintre de breu termini.—Havas.

Atenes, 30.—La premsa manifesta la seva indignació i el seu sentiment per l'assassinat de la missió italiana.

El president del Consell senyor Gonatas ha manifestat que té la convicció que els assassins no són de nacionalitat grega.—Havas.

Londres, 30.—La noticia de l'assassinat de la missió italiana a Santi Quaranta ha causat gran sorpresa en aquesta capital.

Els periòdics publiquen despatxos de Roma titulats d'aquesta manera: «Bomba de Mussolini», «Acció astoradora de Mussolini», «Europa està amenaçada pel perill d'una nova guerra», etc.—Havas.

Roma, 30. — La delegació d'Albània en aquesta capital, ha tramès a l'Agència Stéfani el comunicat següent:

«Per a destruir tota impressió que pogués subsistir encara donades les primeres notícies publicades per alguns diaris sobre els crims comesos en les persones de la comissió italiana de delimitació de fronteres a Albània, la legació albanesa publica el següent despatx que rebé:

«La missió italiana i les d'altres països interessats, es trobava a Janina.

El dia 27 del corrent, els delegats italians, albanesos i grecs, marxaren en automòbils diversos cap a la frontera albanesa.

La delegació d'Albània marxava al cap. Seguia la delegació italiana i rera aquesta anava en últim lloc la delegació grega.

La delegació italiana arribà a les immediacions de Delbnaki, en territori grec i aproximadament a 20 quilòmetres de distància de la frontera albanesa, essent detinguda per una partida grega en armes que assassinà al general Tellini, al major Carti, al tinent Bonacina, al xofer Farnetti i el intèrpret Cavelli.

La notícia d'aquest execrable crim ha causat profonda consternació a tota Albània, que considera a aquestes víctimes com màrtirs de la seva causa nacional.

Es per tant una infame calúmnia — acaba dient el comunicat — pretenir que aquest crim pugui ésser obra d'Albània.—Havas.

Atenes, 30. — La nota que el senyor Mussolini ha dirigit al govern grec ha causat en ésser coneguda als centres diplomàtics i per l'opinió una impressió profondíssima.

A les redaccions dels periòdics el sentiment produit per aqueixa nota és de gran estranyesa, ja que la Prem sa grega, amb motiu d'esdevenir l'assassinat, expressà en tons enèrgics la seva indignació i el Govern hel·lènic s'apressà a comunicar al de Roma eel sentiment que experimentava per aquest lamentable succès. — Havas.

París, 30. — La Conferència d'Ambaixadors ha acordat telegrafiar col·lectivament a Atenes, dient que els tres Governs de França, Gran Bretanya i Itàlia estan units per a protestar enèrgicament, donada la gravetat de les circumstàncies contra l'atemptat comès a la frontera greco-albanesa, invitant el Govern de Grècia a obrir una informació. — Havas.

Vaixell de guerra italià a Tànger

Tanger, 30. — Avui al matí ha arribat a aquest port el destroier italià «Audace». — Havas.

El retorn de la reina deRomania

París, 30. — Ha arribat la reina de Romania. Demà, a la nit, continuarà el seu viatge vers Bucarest. — Havas.

El senyor Quiñones

París, 30. — M. Poincaré ha rebut l'ambaixador d'Espanya senyor Quiñones de Leon, el qual marxarà aviat a Ginebra, on assistirà a la reunió dels degeats de la Societat de Nacions. — Havas.

Vaixell francès enfonsat a les costes angleses

París, 3. — Un telegrama de North-Forecans (Anglaterra), anuncia que el vapor «Deputé Emile-Driant» pertanyent a la Societat de navegació comença a anarse a fons, aproximadament als 50 graus de latitud Nord per 0 de longitud. El despatx afegeix que la tripulació ha abandonat el vaixell.

Un vapor anglès que va acudir en auxili del «Deputé Emile-Driant» comunica que ha passat a una milla i mitja del lloc esmentat pel radiograma, sense trobar senyal del vaixell.

L'exploració per a trobar el vaixell continua. — Havas.

Pueyrredon, ambaixador argentí a Washington

Buenos Aires, 30. — Ha estat nomenat ambaixador de l'Argentina a Washignton el senyor Honori Pueyrredón. — Havas.

Les relacions franco-espanyoles

Bordeus, 30. — El periòdic «La Petite Gironde» publica una carta del senyor Ibáñez de Ibero, director que fou del ja desaparegut diari «El Figaro».

En aqueixa carta el seu autor lamenta la tivantor que existeix entre França i Espanya, tivantor originada principalment per la qüestió dels drets aranzelaris que graven els vins espanyols a la seva entrada a França.

Afegeix que res fa impossible una entente política entre el dos països.

En ocupar-se de la qüestió de Tànger, diu creure que el govern espanyol està disposat a tractar directament l'assumpte amb França, afegint que, a judici seu, ha arribat ja el moment favorable per a això. — Havas.

El representant del Salvador a París

París, 30. — L'encarregat de Negocis de la República del Salvador ha presentat les seves cartes credencials, canviant-se amb aquest motiu els discursos de rigor. — Havas.

Obituari

ENTERRAMENTS

En Pere Bresa i Arnó, vidu de Na Carme Gaspar i Martí. Avui, a les nou. Casa mortuòria carrer de Sant Andreu, 55.

En Gustau Bessa i Ferrandiz. Avui, a les deu. Casa mortuòria, Consell de Cent, 278, segon, segona.

En Lluis Surinach i Surinach. Avui, a les quatre. Menéndez Pelayo, 20. Parròquia de Jesús. Cementiri Nou.

FUNERALS

En Ramon Carreras i Izagorri. Morí el dia 17 dels corrents.

Totes les misses que es celebraran avui, divendres, dia 31, a la parroquial església de Nostra Senyora de Betlem, a les GG. Carmelites de la Caritat (S. G.), la de les onze al Reial Monestir de Sant Josep de la Muntanya i la de les sis a les Germanetes dels Pobres (carrer Borrell).

Na Teresa Avila Ribé de Pons Vilodoms. Morí el dia 22 dels corrents. Avui, a les deu, a l'església de la Casa de Caritat.

Na Carme Forn Balsells de Alay. Morí el dia 17 del corrent. Avui, a les deu, a la parròquia de Montserrat.

PARTICIPACIONS DE DEFUNCIO

Na Josepa Trias i Esparragueras de Bonfill

SASTRE TALLADOR

de primer ordre, per a CUBA. GRAN ESDEVENIDOR. Inútil presentar-se sense bones referències. Raó: Plaça de Santa Anna, 24.

Fórmula patentada a Espanya

per a fer miralls. Tothom pot fabricar miralls i adobar a casa els tacats. No es necessiten aparells, experiència ni capital. Fabriqueu miralls en hores perdudes i guanyareu diners. Tinc fórmules i procediments alemanys per a tota classe de preparats o indústries. Consulteu-me sobre el que desitgeu fabricar o preparar. Demaneu Catàleg gratuït.

Antoni Formoso Permuy

Inventor

Santa Catalina, 12. — La Corunya

Fulletó de LA VEU DE CATALUNYA
26 31 AGOST 1923

LA FAMILIA DELS GARRIGUES

PER

J. Pin i Soler

lo terratrèmol; puix los minuts són hores i, si els xiquets no cuiten, los genolls es dobleguen, los braços s'arronçen, les espinades se torcen, i «Adiós Madrid», tot l'edifici s'enfonsa formant un embolic de cames, caps i braços que ni el Buonarroti hauria dibuixat.

De tals caigudes ne provenen llomadures, cops de colze, rialles i figueretes.

Uns es disputen, altres busquen palletes per a estroncar-se la sang del nas. Tot s'arregla! La sang s'estronca o no s'estronca, los dolçainers tornen a refilar... i apa, per amunt! Tal dia farà un any!

I l'espadat? Un home que en pren un altre damunt seu, eix un terç, l'altre un altre, fins a cinc i sis, damunt del qual ve un xiquet que fa el sisè o setè pis.

Lo pobrissó, que encara té els morets dolços de llet materna, dret com un ciri, amb les manetes a la faixa i el clavell a l'orella, dreça el caparró fent l'home!...

I muntar l'espadat, encara no fóra res; lo sobrehumà consisteix, quan lo castell és fet, en pujar les escales de la Seu i anar fins a tocar la balda gran de la gran portalada.

L'espadat és més perillós que els castells de pilans, los quals, al caure, s'enfonsen, i com que la plaça està plena de gom a gom de castellers platònics que per altra no hi són més que per a arreplegar xiquets, cap d'aqueixos toca mai de peus a terra... Al començar-se lo castell, ja tot són ulls en l'aire i braços alts; però l'espadat, i més l'espadat que camina, no s'enfonsa, cau de costat com un arbre... Allí no hi ha puntals ni crosses, ni qui sostingui els genolls del segon o posi l'espatlla sota l'aixella del terç. Si un sol flaqueja, a Déu frare i trona! Les llosses de la plaça, que no són màrfegues, arrepleguen de ple en ple el pobre castteller.

Quan pagesos i pescadors, dividits en colles, han fet prou proeses, cap a dinar!

Després, cafè, copa, puro, i, comentant los incidents del migdia, a pendre puesto per veure passar la Processó del braç de Santa Tecla.

A mitja tarda comença a eixir de la Catedral. Primer vénen los guàrdies civils muntats en gentils cavalls, calçat amb bota a mitja cama, calçó de punt blanc, la casaca amb gines vermelles, barret entravessat i a la mà dreta el sabre.

A cada punt, com que la gentussa sempre empeny, los cavalls belluguen lo cap com si diguessin «que sí»; fan cruixir les morralles, llancen bromera, caminen de costat... I en voleu de crits i als! i ois! Mes los civils, plens de modos, i los cavalls ensinestrats, fan recular a tothom sense malmetre a ningú.

En acabat, «Magí de les timbales», un home que l'Ajuntament deu tenir tancat dintre una capsa... Cada any és lo mateix, i tan vell és avui com en temps de l'Arquebisbe Creus.

Cavaller en arrogant bestiassa vestida de seda i galons grocs, porta a manera de corns de sàrria dues calderes cobertes d'una pell divanta damunt de les quals Magí pica tan fort com pot. Les calderes van guarnides de damasc vermell amb l'escut municipal brodat d'or, i el Magí sembla un cardenal: tot vestit de cap a peus de seda vermella... i una perruca blanca que no hi ha més que mirar.

Darrera seu, los serenos, d'uniforme, i entre serenos, agutzils i municipals, los Gegants, lo Negrito, la Xinita, lo Rei moro amb sa muller darrera... Van tan bonics que la Geganta fins porta bufats i pollera.

Com a contrast, los Nanos fan gambades a l'entorn, amb aquells caparrots com bombos i amb aquelles cametes com bòlids.

Dolçaines altre cop i ve l'espadat que camina.

Segueixen los balls «Flors sanctorum»: de Sant Magí, de Santa Tecla, de Santa Llúcia. Altres vides de bandolers: Serrallonga, «Pedro Negro», Sebastiana, la Rosaura.

Alguns, senzillament farses per a riure: lo de les criades, lo celebèrrim de dames i vells. Tots balls de parlament, i, per fi, los balls que ballen sense parlar: de bastonets, de valencians, de les gitanes, etc.

Los balladors, vestits poc més o menys pel mateix estil: calçotet ample, faldilleta de seda, camisa blanca, mocador al coll tot nuat d'anells i altre passant pels polsos tot guarnit de fioretes.

Als turmells, a les espardenyes, a les faldilletes, cascabells cosits i antiquelles formant dibuixos.

Uns, tot caminant, amb grans bots i giravoltes, fan i desfan trenes llaçades amb una cinta que cada un porta a la mà i l'extrem oposat de la qual se troba al cim d'alta bengala sostinguda pel Cap-del-ball.

Altres, armats d'un bastonet d'alzina, llarg d'un pam i mig, salten i giren buscant-se per encreuar los «bastonets», per damunt del cap, per sota la cama, per davant, per darrera, a dreta, a esquerra, en l'aire, ras de terra.

Lo qui s'erra o s'endarrereix, rep, sense saber d'on li ve, un cop de bastonet que entemoneix los dits, o una trepitjada que li fa veure llumenetes.

Lo conjunt, acompanyat de músiques. Cada ball porta la seua, bona o dolenta: ordinàriament un violí i un bombo... o un flabiol. Lo cas és fer soroll i marcar la dansa.

Lo ball de parlament són figues d'altre paner. Uns en català, altres en castellà del Camp de Tarragona.

En lo de Sant Magí, per exemple, lo Sant, els àngels i el poble, parlen català. Lo Prefecte, romà, i el grans Senyors, castellà... I cada personatge vestit com lo paper reclama.

Sols una cosa els és comú: l'artilleria!

Tots, indistintament, hòmens o dones, Emperador romà o Sebastiana del Castillo, porten tantes pistoles, trabucs o carrabines com poden.

En Joan de Serrallonga i «Pedro Negro», «hombres de armas tomar», porten de tot: fusell, trabuc, punyal, daga, ganivet, sabre, pedrenyal, pistoles...

Comença el ball: lo de Serrallonga, i prèn la paraula en Talla-Ferro.

Fa dos passos en mig del rotllo format pels altres personatges, i dirigintse a l'hèroe, li diu després d'haver-li engegat una descarga

— Déu vos guard Serrallonga
I a vós Joana també.
— Qui sóu vós que no us conec?
— A mi em diuen Simonet
Anomenat lo Talla-Ferro.

Tot amb grans crits i patades.

Quan s'ha explicat i ha dit qui ell era, lo que volia, etc., etc., li engega altres dues descàrregues quasi davant dels nassos, que Serrallonga i la seua Joana li tornen amb cortesia... I se n'avança un altre, que diu qualsevol cosa, sense oblidar-se mai, al començar i acabar lo parlament, de fer tronar l'artilleria.

Los balls en castellà o bilingües, són els més divertits. En ells se passen coses per demés bufones.

Los qui se'ls tragueren del cap, los «bardos» que els inventaren, escriurien o dictarien coses poc més o

Un senyal d'estabilitat

EXAMINÀVEM l'altre dia — tot esperant que comencés la sessió de constitució de la nova Mancomunitat — la col·lecció de retrats dels ex-presidents de la Diputació de Barcelona, que figura a les sales modernes del Palau de la Generalitat, i per les indicacions que allí mateix es fan sobre el temps que cada un dels retratats va exercir el càrrec, veníem en coneixement que, fins que la Lliga Regionalista va obtenir el govern d'aquella Corporació i va confiar la Presidència a En Prat de la Riba, tots els que exercien aquest càrrec ho feien sols durant dos anys. Cada bienni era canviat el President.

Això ens portava a la memòria les dades publicades encara no fa un mes sobre la constitució de les noves Diputacions, de les quals dades resultava que en tot Espanya sols havien estat reelegits un o dos dels que fins llavors havien estat presidents d'aquelles Corporacions. Cada bienni, també, es canvia el president.

Contrasta aquesta conducta amb la seguida per la Lliga Regionalista, que procura la major permanència dels seus homes en els càrrecs per als quals els designa.

Fa divuit anys que aquest organisme, definidor i propulsor del nacionalisme, va obtenir el govern de la Diputació nostra, i durant aquest temps sols ha tingut dos presidents. I han estat dos perquè la mort se'n va emportar el primer, el cada dia més enyorat Prat de la Riba. Aquest exercí el càrrec durant dotze anys, i el que se li donà com a successor quan esdevingué aquell trist fet, el senyor Vallès i Pujals, acaba ara d'ésser reelegit, després de venir exercint el càrrec durant sis anys.

A la Diputació de Girona acaba, també, d'ésser reelegit president N'Agustí Riera, després de dotze anys que ve ocupant el mateix càrrec.

Igual ha succeït en la Mancomunitat. En morir el seu primer president, fou designat per a succeir-lo el nostre illustre amic En Josep Puig i Cadafalch. I, després de sis anys d'exercir el càrrec, ha estat altra volta reelegit, amb votació nodridíssima, brillant, a la qual han contribuït altres importants forces polítiques de la nostra terra. Sembla que en la nostra Constitució, en la Constitució no escrita de Catalunya, hem estatuït, per la voluntat de l'Assemblea, en votacions successives reiterada, que la Presidència de la Mancomunitat sigui electiva i vitalícia alhora, és a dir, la síntesi ideal de la tradició i del progrés, de l'autoritat i de la democràcia.

Ha sigut, també, reelegit com a president de l'Assemblea, el que ja venia essent-ho, senyor Jansana. I per a ocupar els llocs de majoria del Consell Permanent, la Lliga, d'acord amb les forces amb les quals va coaligada, ha reelegit els cinc diputats que venien ocupant aquells càrrecs, els senyors Riera, Sol, Vallès i Pujals, de Riba i Guasch.

Es aquesta una conducta que cal ponderar com es mereix, pels grans avantatges que ofereix a l'interès públic. Tothom qui hagi passat per una corporació pública estarà perfectament convençut que ni amb dos anys ni amb quatre n'hi ha prou per arribar a adquirir aquell coneixement, aquell domini, aquella experiència que són indispensables, si es vol fer quelcom més que *passar* simplement. Qualsevol iniciativa que es tingui, qualsevol reforma que vulgui implantar-se, qualsevol ensaig que vulgui fer-se, necessita forçosament temps més llarg que l'indicat. Sols la continuïtat, sols la permanència permeten empendre i portar a bon fi grans obres, ja siguin aquestes de capgirament total de la manera d'ésser d'una corporació, com es féu amb la Diputació de Barcelona, ja siguin d'implantació i desenrotllament d'un nou règim, com ha vingut a fer la Mancomunitat.

La constant mobilitat, la successiva renovació en els càrrecs públics no permet cap obra estable. Té, encara, altres inconvenients. Obre a cada punt els que en el llenguatge polític s'anomenen períodes testamentaris, i que són aquells en els quals una administració fa les coses més tenint en compte que en època propera ha d'expirar, que no pensant en l'interès collectiu i permanent. I desencadena sovint les ambicions — nobles ambicions, si es vol — i a voltes les passions i les intrigues, que tan difícils són d'evitar quan s'han d'elegir noves persones per als càrrecs.

Per això, en venir moments com els que acabem de passar, en què han hagut d'ésser renovats els càrrecs tan importants com els de presidents i consellers de la Mancomunitat, contrasta veure la calma reflexiva, la conscient serenitat amb què es comporten els afiliats a la Lliga — per als quals no hi ha més problema que fer una ratificació de confiança als homes que ja venien ocupant aquells càrrecs — amb els neguits i les nerviositats i les lluites fratricides de què donen exemple les agrupacions que obtenen els llocs de minoria que tenen la norma de canviar a cada moment de representants.

En aquests moments que estem fent a Catalunya tants esforços per l'*Educació general*, volem assenyalar aquest exemple de la permanència en els càrrecs com altament educatiu i com a necessari, si volem, el dia que tinguem la plenitud del nostre govern, no donar l'exemple que donen els governs espanyols, que passen la vida solucionant o conjurant crisis.

Les Idees i les Imatges

INSULTS, NEGACIONS
I SILENCIS CONTRAPRODUENTS

Hi ha negacions que afirmen.
Hi ha insults que honoren.
Hi ha silències que eixorden.
Les negacions de la ignorància, els insults de l'odi, els silències de l'enveja.

JOSEP MARIA JUNOY

Breviari crític

«THE POEMS OF MANUEL DE CABANYES», ED. BY ALLISON PEERS

VII

Ja la seva primera composició: «La Independència de la Poesia», dóna el to definitiu a la seva lírica. Aquesta solitud orgullosa d'una ànima independent, s'acusa amb tota la seva puixança en la magnífica poesia «A mi estrella», on sembla retrunyir la veu del Manfred byronià.

Aquesta actitud del nostre poeta és la nota més intensa i personal del seu romanticisme, i, ensems, una nota única dintre el romanticisme català. Aquest, com ja és sabut, es distingí de les altres escoles romàntiques nacionals per haver copsat del Romanticisme primitiu, gairebé exclusivament, la tendència historicista i arqueològica, i, parlant més concretament, medievalista. En Cabanyes fou, entre els romàntics catalans, l'únic que sentí d'una manera constant i profunda el romanticisme moral, el «mal du siècle», que contagià els esperits a principis del segle XIX. Cert és que aquest mal no es manifestà en l'esperit del nostre poeta en cap de les seves formes extremes i degenerades. El sentit radical, però, de subjectivisme individualista, l'esperit d'oposició i de lluita entre l'individu i la societat, el culte de la personalitat pròpia, rebel·lada contra tots els convencionalismes de la moral gregària, tot això que bategava tan vivament en les entranyes del Romanticisme primitiu, tot això fou Cabanyes l'únic a Catalunya que ho sentí i expressà a través de tota la seva obra. Mentre els seus companys anaven per la via de la reconstitució de la personalitat collectiva de llur poble, girats els ulls vers l'ideal de l'Edat Mitjana, ell, En Cabanyes, es dreçà com paladí de la personalitat i de la independència de l'individu, omplint així amb la seva obra, tan breu com intensa, un buit que havien deixat els nostres romàntics en llur adalerat enamorament de l'ànima del nostre poble.

M. DE MONTOLIU

Municipi

MOCIONS DE FOMENT

La Comissió de Foment, en sa darrera sessió, es féu càrrec de les següents mocions:

Una del senyor Duran perquè es destinin 2.000 pessetes a l'arranjament del sòcol de l'escala del Palau del Governador de l'antiga Ciutadella.

Altres dues dels senyors Degollada, Marial i Escolà, perquè es destinin 2.000 pessetes a l'adquisició de caretes respiratòries per al cos de bombers, i perquè s'adquireixi pel preu de 1.930 pessetes, de la casa Pfeiffer, un xasis Ford, sense rodes.

Altres sis dels senyors Santamaria, Massot i Escolà, interessant que es col·loquin rigoles i cairells al carrer de la Salut; rigoles al carrer de França; la col·locació de la font instal·lada al carrer de Praga, a la seva aliniació corresponent; l'explanació del carrer de Sèrbia i a la col·locació de rigoles i cairells al dit carrer; col·locació de rigoles i cairells al carrer núm. 5 de Can Baró; i engravar la Rambla de Volart, des del carrer del Renaixement a la Plaça de Riera.

EL CARRER D'ANGLI, DE SARRIA

Per les gestions practicades pel tinent d'alcalde accidental del Districte III, senyor Bregón, serà aviat un fet l'arranjament del carrer d'Anglí que tant interessava al veïnat.

VISITES

El President de la Mancomunitat, abans d'ahir elegit, En Josep Puig i Cadafalch, acompanyat del majordom Antoni Utrillo, ha estat a saludar l'alcalde, senyor marquès d'Alella.

Han complimentat el senyor alcalde el doctor don Lluís Claramunt Furest i el senador don Lluís Ferrer Vidal; el primer li va remetre un exemplar de la «Incubació», contribució a l'estudi sobre la ràbia, de la qual obra és autor.

També l'han complimentat els senyors Jansana i Campmany, president i secretari de la Mesa de la Mancomunitat.

El Sant Patró de les Ramonetes

EL nom de Ramon, en la història de Catalunya, és circumfulgent com els estels. Aplegats, a boldrons, hi fan una constel·lació de glòria. La dinastia comtal de Barcelona en compta quatre. El Santoral de Catalunya en compta tres: Ramon de Penyafort, Ramon Lull; i, brillant amb una llum una mica menor que aquests dos grans noms immortals, Ramon Nonat, que ve, cada any, radiant de festa, a l'arrerassaga de l'agost. Ramon Nonat porta alegria i llum a gairebé totes les llars catalanes. Dins quina llar catalana, no hi ha la gravetat d'un Ramon o la fressa joiosa d'una Ramoneta? Jo els vull contar compendiosament, la vida de llur Sant Patró, que començà amb un miracle i amb un miracle fini.

El qualificatiu de Nonat, indissolublement unit al seu nom, oculta el prodigi de la seva naixença. De les entranyes de sa mare morta, fou tret el minyó viu. La vila de Portell fou la que veié per quina senda foraviada, arribava al món, a la darreria del segle dotzè, fruit de noble sang i d'alt llinatge, el qui passà per la terra i muntà al cel, amb la humil executòria d'anònim i nonat. Encara tardà deu anys a néixer, al palau de Tornamira, a Montpeller, el nostre gran Rei En Jaume. Catalunya aleshores era jove, i tenia fecund el ventre i tenia els pits abundants.

Ramon Nonat pastorejà en la seva adolescència: visqué selvatge i sublim; trescà per les carenes i vagà pel veïnatge dels estels; la solitud excelsa li omplí els ulls de blau. Amb veu humana, dins l'ermitana capella de Sant Nicolau, la Verge Maria li parlà. I veié, sota els estels, volar dubtosament els àngels nocturns.

Deixà la vida de pastor; i es vestí amb la llana blanca de Nostra Dona de la Mercè, en el Palau Reial de Barcelona. Blancs com les gavines i com les veles eixien, cada punt, dels nostres ports els frares de la Mercè i s'escampaven cap a les terres llunyanes pels camins sense nombre de la mar. Acomplien la dita del Salmista: De bon matí pendré ales de coloma i me n'iré, enllà del mar, a les costes extremes. Ramon Nonat anà a Alger a recobrar captius. Acabà primer els diners a despendre que els captius a redimir; i per rescatar-ne uns quants més, a sí mateix es lliurà en rehenes. La paraula de Déu no és lligada. En l'oci de les llargues esperes de la seva pròpia redempció que molt tardava d'arribar, Ramon Nonat evangelitzava jueus i sarraïns. Per tallar en sec la predicació de Ramon Nonat, va haver-hi qui donà manament que sos llavis fossin foradats i amb pany i clau tancada sa boca.

Sobre la blanca roba de Mercenari, el Sant Pare Gregori meté la roba vermella de Cardenal; car així volgué guardonar el zel i la constància de l'incruent màrtir catalanesc; i el cridà a Roma. Però estava escrit que el fill de Catalunya moriria a Catalunya. Quan, amb l'intent d'empendre el camí de Roma, anà a pendre comiat de son parent vescomte de Cardona, el sobtà la malaltia mortal. Ara seu a la dreta del Pare, amb una palma ornada de corona triple. I els seus ossos reposen a l'ermita de Sant Nicolau de Portell, on passà els seus fadrinatges, i on els portà, seguint un impuls diví, una mula cega.

* * *

Oh, totes vosaltres, Ramones i Ramonetes, que juntament amb l'exèrcit innombrable i graciós de les Montserrat, de les Mercè i de les Núria, porteu, a guisa de joiells, els noms autòctons, els bells apellatius nostrats. Vosaltres us enjoielleu del nom sonor; però també l'embelliu i el feu tornar més musical i lluent. A totes vosaltres, qui participeu avui una mica de la glòria de Sant Ramon Nonat i un poc de la seva palma i quelcom de la seva corona; adés us trobeu en la intimitat de casa vostra, adés en la fressa de l'obrador o en el brogit de la plaça, o darrera del taulell, arribi, mar a través, la meva llunyana felicitació.

LLORENÇ RIBER

Campanet (Mallorca).

Polítiques

EL GRUP LA BARRICADA

Diumenge vinent, el grup La Barricada efectuarà una visita als nacionalistes de Cornellà amb la seva bandera.

El lloc de reunió serà a les 4'45 de la tarda al pujador del Passeig de Gràcia.

CONFERENCIA D'EN NICOLAU D'OLWER

Demà, dissabte, dia primer de setembre, En Lluís Nicolau d'Olwer donarà una conferència a l'estatge de la Joventut Nacionalista «La Falç», Salmerón, 56, principal.

MITING D'ESQUERRA NACIONALISTA

En el míting d'Esquerra Nacionalista que se celebrarà a Montmeló diumenge vinent, a les onze del matí, a la Plaça Major, hi parlaran els senyors Domènec Latorre, Arístides Cot i la senyoreta Guinart per La Barricada; els senyors Fernàndez Burgas, de l'Estat Català; Domènec Valls, de l'Esquerra Catalana; Joan Ll. Pujol, dels Estudiants d'Esquerra; Joan Garcia, de «La Tralla»; Paulí Ruença, del Comitè de Viatjans Pro Catalunya, i Daniel Roig i Pruna, de la Unió Catalanista.

Govern civil

El President de la Mancomunitat

Ahir al migdia, el President de la Mancomunitat, senyor Puig i Cadafalch, acompanyat del cap de cerimònies senyor Utrillo, va fer la visita oficial al governador.

La nostra gratitud

A tots els companys de premsa, a totes les autoritats, a tots els amics que s'han aplegat a l'entorn nostre en aquestes hores de dol, des que fou trobat al peu del tràgic Pont de Cal Dragó el cadàver del nostre Pere Buxareu, fins que l'hem dut a la seva darrera estada del Cementiri Vell, la nostra sincera, cordial, inextingible gratitud.

La dolor viva de la desgràcia que hem patit no ens permet donar a l'expressió d'aquesta gratitud la forma que caldria. Perdonin tots la nostra inhabilitat. I tots els que, de paraula o per escrit, ens han expressat llur simpatia i llur condol, sàpiguen que, més encara amb el cor que amb els llavis, els diem: Gràcies.

* * *

Però, voleu dir que és mort? Han passat quatre dies, hem vist el seu cadàver, hem deixat el seu cos inert al cementiri. I no ho podem pas creure.

Encara ens sembla sentir-lo. Encara ens sembla veure'l. Voleu dir que és mort? No tornarà mai més a aquesta redacció, que era la seva llar? No vindrà, com cada dia, a redactar-hi aquelles *locals* tan seves, aquelles notes del Govern civil, tan exactes i tan serenes, aquelles *curiositats mundials* tan subtils i exquisides, aquelles informacions tan barcelonines, de saba tan racialment catalanesca? Calleu. No sentiu encara la seva veu? No és ell qui *canta* les conferències? No és ell qui escriu a màquina? No és ell qui arriba ara?

No. No el veurem mai més amb els nostres ulls mortals. Allucinacions del nostre desig, enyorances de la nostra estimació, egoismes de la nostra conveniència, no tindran concrecions de realitat. En Pere Buxareu és mort! I d'ençà que sentim aquest buit, d'ençà que plorem aquesta absència, ens apar que la mort és ja menys temible per a nosaltres, que si la mort ens l'ha arrabassat, un dia, el dia que Déu vulgui, la mateixa mort ens tornarà a la seva companyia. Mentrestant, ell viurà en la nostra memòria i en la nostra tasca quotidiana, i l'esforç que haurem de fer per a suplir el seu treball, ara que reposa, ens recordarà cada dia les seves virtuts i el nostre deute.

«El Dia», de Terrassa

Retallem d'«El Dia»:

«Ahir, per un telefonema molt laconic, ens assabentàrem de la desgràcia que ocasionà la mort al nostre activíssim corresponsal a Barcelona i benvolgut company, En Pere Buxareu, de la qual ja tenen noticia els nostres llegidors.

En Buxareu era corresponsal de «El Dia» des de la fundació d'aquest diari, havent exercit la seva comesa a plena satisfacció nostra, especialmen en circumtàncies difícils, com, per exemple, durant la vaga general titulada de La Canadenca i el locaut, que paralitzà la vida de la ciutat de Barcelona.

Dissabte ens donà la darrera conferència, acomiadant-se per sempre més, de nosaltres de la manera afectuosa en ell habitual. Encara ens sembla sentir la seva veu afable dirnos: «Adéu-siau».

En Buxareu era un dels prestigis més sòlids del periodisme informatiu de Catalunya. A un daler i una activitat inexhaurible hi ajuntava una rara sagacitat per heure la noticia d'interès del dia i donar-la amb el to adequat i amb una precisió insuperable.

La seva invencible modèstia fa molt difícil, per no dir impossible, donar una biografia seva. Pot dir-se que d'ençà que per atencions familiars va deixar els estudis eclesiàstics, no va fer sinó periodisme, al qual va dedicar tot el seu talent i tota la seva vasta cultura.

El profund coneixement que tenia de la vida barcelonina, el feia singularment apte per a recollir on se vulga que fos el palpitar ciutadà, tant al carrer com en la intimitat dels centres, com en la vida complexa de les corporacions i centres oficials, on era tingut en gran consideració pels seus mèrits literaris indiscutibles i per la seva honorabilitat.

En Buxareu feia més de vint anys que formava part de la redacció de LA VEU DE CATALUNYA, on havia fet gairebé totes les seccions d'una manera brillant. Durant alguns mesos, i en vida d'En Prat de la Riba, va fer-hi molts editorials. També era corresponsal de diversos diaris de fora, entre els quals es compta «El Dia», i collaborador de revistes catòliques.

Diumenge, com totes les festes, sortí d'excursió. A les deu de la nit, uns individus del Sometent el trobaren mort al peu del pont del Dragó del ferrocarril del Nord. Els seus companys suposen que de tornada a Barcelon passaria per aquell indret, molt perillós certament, i un desmai o un espant produit per la proximitat del tren li faria perdre l'esma, caient dalt abaix del pont, amb tanta desgràcia, que, segons sembla, morí instantàniament.

La noticia als centres oficials causà tant a les autoritats com als reporters, un veritable sentiment. En Buxareu no tenia enemics, i aixi s'explica que el sentiment produit per la seva mort hagi estat general.

Actualment tenia al seu càrrec la informació del Govern civil. El senyor Portela, en conèixer la nova donà el condol als companys, fent un xardorós elogi del finat.

De tot cor acompanyem la família del volgut company i la redacció de LA VEU DE CATALUNYA en el just dolor que els aclapara per la mort de l'home exemplar, del periodista meritíssim i del company estimat que era En Pere Buxareu.

A. C. S.»

«El Pla de Bages», de Manresa

Retallem d'«El Pla de Bages»:

«Hem rebut un telegrama del company En Costa i Déu, donant-nos la tristíssima nova que En Pere Buxareu, el nostre company i amic, havia sofert un accident de conseqüències fatals. Passant pel pont anomenat del Dragó, sobre el ferrocarril del Nord, prop de Sant Andreu, va tenir la desgràcia de caure daltabaix, quedant mort instantàniament.

L'amic Buxareu, feia una pila de anys que venia donant-nos quotidianament la «Darrera Hora», i mercès a la seva gran activitat, moltes de les nostres informacions assoliren un fraqc èxit. Ell, l'home humil i bo per excel·lència, s'havia sabut captar les simpaties de tots els companys de premsa, que hi veien el bon company d'un humor envejable i d'una bondat extraordinària.

La seva mort ens ha sobtat dolorosament, no podem amagar la gran buidor que deixa en les fileres del periodisme, i «El Pla de Bages» s'associa al dol dels seus companys de Barcelona i d'una manera preferent de LA VEU DE CATALUNYA, en quals columnes tants anys ha venia treballant. (A. C. S.).»

Uns «Ecos» d'En Marius Aguilar

Retallem d'«El Día Gráfico»:

«Otro muerto: Pedro Buxareu. Otro periodista. Pero Buxareu no fué gobernador, ni diputado, ni concejal, ni candidato. No fué más ni menos que periodista. Y por añadidura, inteligente y honesto.

Por una vez, un sencillo reporter ha conseguido honores de personalidad. Su duelo ha sido presidido por el presidente de la Mancomunidad, por el gobernador civil, por el representante del alcalde, por los familiares i las presidencias profesionales. Los periódicos han sido pródigos en los elogios póstumos. El suyo, LA VEU DE CATALUNYA, puso capilla ardiente a toda página.

Generalmente a los periodistas no se les suele encender en los periódicos, más que unas pequeñas velas, de esas de los funerales. Las exequias se reservan en los periódicos para todos los que no son periodistas, y, aun cuando no se sea personaje, ni gente conocida, basta con una esquela respetable para tener derecho a un espacio en el periódico superior al que se consagra a cualquier periodista, aun cuando sea de la casa. Los directores y los periodistas políticos estan excluídos de este trato modesto, que se ha roto, afortunadamente, con las necrologías cordiales dedicadas al malogrado Buxareu.

Así, a fuerza de morirnos y de darnos honores póstumos, tal vez consigamos convencer a las gentes de que los periodistas somos algo más que unos muchachos simpáticos, con entrada en los teatros y pase en los tranvías. Una esquela es algo muy entonado en Barcelona, y unas apologías fúnebres pueden hacer por el prestigio de nuestra clase lo que no lograremos con una labor persistente, honrada y eficaz.»

Més manifestacions de dol

Hem rebut cartes molt expressives, i que agraïm cordialment, d'En Lluís Duran i Ventosa, En Jaume Bofill i Mates i N'Adrià Gual, associant-se al nostre dol.

L'Associació de la Premsa Diària ha rebut el següent telegrama:

«Associació Premsa Manresa patentitza pèrdua company Buxareu.—Felip Pujadas, president.»

L'Associació de Barcelona ha contestat amb el següent:

«Associació Premsa Barcelona sincerament agraeix sentit condol per la mort del malaurat company Buxareu. — Barco, vice-president.»

—

L'Associació de la Premsa de Terrassa ha testimoniat a la de Barcelona el seu seniment per la desgraciada mort del malaurat company Buxareu, amb el següent telegrama:

«Associació Terrassa vós envia sincer condol pèrdua malaguanyat company Buxareu. Vós saluden cordialment. — President, Alvar Vinyals. — Secretari, B. Ragon.»

L'Associació de la Premsa diària d'aquesta ciutat h acontestat, agraïda, amb el següent:

«Moltíssim agraeix Associació Premsa diària afectuós condol per la mort inoblidable Buxareu. Els saluda afectuosament. — Vice-president, Barco.»

Tots els periòdics de Barcelona publiquen extenses ressenyes de l'enterrament del nostre inoblidable company, remarcant que va constituir una viva manifestació de dol i repetint amb aquest motiu paraules d'afecte per aquest diari, les quals agraïm sincerament.

El secretari de Cambra i Govern d'aquest Bisbat, doctor Boada, ens ha manifestat també el seu condol per la pèrdua del nostre company, amb el qual tenia una excellent amistat.

«La Almudaina»

En el número de «La Almudaina», l'important diari balear, corresponent al dimecres, hi ha, en lloc d'honor, la darrera crònica que va enviar a l'esmentat periòdic el nostre company Buxareu.

Davant d'aquest article del difunt periodista hi ha unes paraules d'homenatge a la seva memòria. Aquesta crònica es va rebre a la redacció del confrare mallorquí el dilluns, o sigui després d'haver donat ja la nova de la mort del seu autor.

Aplec sardanista a Premià de Dalt

A Premià de Dalt s'estan realitzant amb gran entusiasme, els treballs preliminars del III Aplec Sardanístic, que amb creixen èxit ve celebrant la important societat cultural Sant Jaume, des de l'any 1911, en aquella xamosa vila.

Aquella bella festa dedicada a la nostra dansa popular, es celebrarà el vinent dia 16 de setembre al grandiós pati de la dita entitat, dedicant-se tota la jornada. Hi prendran part, segons sembla, algunes de les més populars cobles, i per les noves que es tenen, seran en gran nombre les colles de devots de la sardana que aniran a Premià el dia 16 de setembre a homenatjar la dansa símbol de la pàtria.

Detalls edificants

Retallem de «La Vanguardia»:

Detalles del indulto del cabo Sánchez

Màlaga, 29.

A la una de la madrugada se recibió en el Gobierno militar el telegrama concediendo el indulto al cabo Sánchez.

El general y sus ayudantes marcharon al cuartel de Capuchinos y al verlos llegar más de 1.500 personas congregadas frente al cuartel, presintiendo una grata nueva, les aplaudieron.

El comandante de Estado Mayor señor Alfarache penetró en la celda leyendo al reo el telegrama. Este rompió en amargo llanto, reponiéndose después y dando vivas al Rey, a la Patria, al Ejército y a Málaga, resultando aquellos momentos emocionantes.

Al conocerse la noticia fuera del cuartel hubo un júbilo inmenso. El gentío pidió que se asomara el reo y el general lo autorizó. Se asomó Sánchez a una ventana baja con un acordeón que había pedido por la tarde.

Al asomarse resonó una estruendosa ovación con muchos vítores.

Sánchez con el acordeón interpretó la Marcha Real, que se oyó en silencio y al terminar se reprodujeron las escenas de entusiasmo.

Infinidad de personas que lograban acercarse a la ventana estrechaban la mano al indultado.

Hoy, al conocerse la noticia se produjo satisfacción intensa, pues nadie creía que hubiese indulto.

El gobernador ha recibido un telegrama del Gobierno felicitando a la guarnición, a la benemérita y al pueblo. — Alfaro.

Notes de la Generalitat

UNS VOLUMS

S'ha lliurat als senyors diputats i a la Premsa un exemplar de l'«Obra Realitzada» que acaba d'editar la Mancomunitat dividida en tres volums.

En aquesta obra s'historien totes les qüestions que han preocupat la Mancomunitat en la prestació de serveis públics. Es detalla el funcionament de les escoles, la seva organització; s'enumeren els treballs realitzats pels serveis tècnics d'agricultura amb les seves campanyes de divulgació i els seus cursos i conferències. Es parla també de la tasca realitzada en el servei de telèfons; es dóna compte del projecte i de l'estat de tramitació dels ferrocarrils secundaris; s'explica i es dóna en detall la vasta obra de la construcció i conservació de carreteres, camins i ponts i obres hidràuliques; la gestió benèfica i social i econòmica, es troba també extensament resenyada.

En un volum està reunida la tasca de la Mancomunitat en el que a Cultura i Instrucció i Agricultura es refereix. Un altre volum conté la tasca desenrotllada en Obres públiques, Telèfons, Ferrocarrils, Carreteres, camins i ponts, Obres hidràuliques i de sanejament. L'obra de la Mancomunitat que es refereix a Beneficència, Política social i Finances està continguda en un altre volum.

Acompanyen el text dels volums nombroses fotografies, gràfics, mapes, etc., etc.

COMISSIO PROVINCIAL

La Comissió Provincial ha despatxat els següents assumptes:

Informe de tràmit en el recurs d'alçada interposat per don Marian Samaranch Albi contra un acord de l'Ajuntament de Santa Magarida i Monjos pel qual se'l destituí del càrrec de metge titular.

Exempció de subhasta sollicitada per l'Ajuntament de Calaf per a executar les obres necessàries per a la collocació de tuberies i installació de fonts destinades al proveiment d'aigües de la població.

Exempció de subhasta sollicitada per l'Ajuntament de Caldes de Montbuy per construir una canyeria destinada a conduir les aigües sobrants de la font «El León» i la d'uns dipòsits per a remullar llovins i vimets en les dites aigües per haver d'inutilitzar-se els dipòsits existents a la localitat.

Exempció de subhasta sollicitada per l'Ajuntament de Navarcles per a la construcció d'un pou per a cercar aigües subterrànies destinades al proveiment de la població.

Exempció de subhasta sollicitada per l'Ajuntament de Sallent per a l'adquisició d'una finca destinada al nou Escorxador (aportats nous antecedents).

Provisió de places d'individus del Cos de Mossos d'Esquadra de Barcelona.

La Comissió Provincial ha despatxat el següents comptes de la Secció de Comptes Municipals:

Dictàmens proposant l'aprovació i finiquit dels comptes municipals de Prat del Llobregat, corresponents a l'any 1919-26; Espunyola i Fontrubí, corresponents a l'any 1920-21; Cabrera de Mataró, Plà del Penedès, Sant Cebrià de Vallalta, Sant Martí de Viladecavalls i Sobremunt, corresponents a l'any 1921-22.

Informe referent a l'exempció de subhasta i concurs sol·licitada per l'Ajuntament d'aquesta ciutat per a adjudicar al Banc Hispano Colonial, per la quantitat de 5.792.219'45 pessetes, la urbanització de la Granvia diagonal, des de la carretera de Sarrià fins el Palau Reial.

—

Els reporters que fan informació al Palau de la Generalitat han felicitat el senyor Noguer i Comet amb motiu d'haver estat elegit Conseller de la Mancomunitat.

El senyor Noguer i Comet havia fet durant molts anys, i fins poc abans d'ésser elegit diputat, informació en l'esmentat centre oficial.

—

Avui, divendres, a l'Escola del Treball es farà la clausura del «Cinquè Curs d'Humanitats i Cultura general per Obrers», a un quart de vuit del vespre, al local de l'Escola (carrer d'Urgell, 187), amb conferència del senyor Romà Sol, Conseller de Cultura de la Mancomunitat de Catalunya, sobre «El Problema de la Cultura a Catalunya».

Avís:

A tots els nostres subscriptors i amics advertim que LA VEU DE CATALUNYA agraeix cordialment les indicacions que li puguin ésser fetes i les col·laboracions espontànies. No podem, però, ni retornar els originals ni mantenir correspondència sobre les suggestions dels nostres amics i lectors, encara que vinguin inclosos a les cartes els segells per a les respostes.

Tots ells compendran que llur propi interès ens obliga a no esmerçar el temps sinó en el servei del públic i que ens fóra materialment impossible sostenir correspondència amb cada subscriptor sobre apreciacions circumstancials de política o de conducta.

Això no vol dir, però, que no agraïm totes les indicacions que ens puguin ésser fetes amb esperit patriòtic i que no aprofitem, reconeguts, les suggestions que siguin útils

El tràgic petit rendista

UN dia o altre, algú, en el teatre, tornarà a la tragèdia. I aquell serà un bell dia. Ara que no veig manera de prescindir, en la nova tragèdia, d'aquest protagonista insubstituïble, el petit rendista.

Els reis ja no són personatges de tragèdia, avui en dia. Són personatges de *vaudeville*. El multimilionari, és un personatge de cinematògraf. Un assassí grandiós, l'equivalent d'Orestes o Medea, és un número de *petite revue*. Però el petit rendista, ben mirat, és un personatge tràgic.

En primer lloc té l'èmfasi, té la majestat. La seva suficiència és magnífica. Les seves aversions són inexorabes. En el nostre món americanitzat, ell conserva les maneres, les cauteles del rei d'Itaca i el bot incomparable d'Aquilleu. August com ja no són els reis i com mai no seran els multimilionaris, la vulgaritat l'ofèn. Adhuc jugant al tuti és una imatge de decor. Mr. Jourdain era molt ric i parlava en prosa sense saber-ho. El petit rendista parla en hendecasíllabs, i mig ho sospita. En el nostre temps, llastimosament reduït als instints elementals, només el petit rendista té una sensibilitat complicada, de vanitat, cobejança, alarma, sociabilitat plena de dignació, egoisme ple d'estratagemes, cultura especial que podríem anomenar folklore pedant, i impulsos ideològics extrems: el conservatisme contra els vaguistes i el servei, i l'acràcia contra els veritables rics. Aquesta complicació dóna un gran valor caligràfic a la seva vida. Es passa els dies imaginant cerimonioses declaracions d'hostilitat o elaborant subtilíssims tractats de pau.

Però no solament té aquesta aptesa formal. El fons de la tragèdia és aquesta idea, que, implícitament o tàcitament, repeteixen Esquil, Sòfocles i Eurípides a cada obra: «Ningú no pot dir-se sortós fins a la fi». I no hi ha qui encarni millor aquest axioma, en l'esperit i en la vida, que el petit rendista. La seva suficiència no és sinó la closca, voluntàriament endurida, que amaga un recel. Ningú no està més amenaçat que el petit rendista. Estan conjurats contra seu Lenin, el general Dégoutte, el ministre de Finances, el propietari de la casa on viu, els parents pobres i els lladres; i, secretament i per vies misterioses, el perjudiquen els éssers i els esdeveniments que hom diria que li són més inconnexos i més inassolibles. Quan llegeix al diari que hi ha hagut un terratrèmol a la Patagònia, ell també esdevé trèmul. Quan li expliquen una nova feta dels apatxes a París, es palpa les butxaques. I, vitalment, té raó. Em voldreu fer reparar que no és un heroi. Però l'és. El seu heroisme és no menys que el de Turenne: *Tremble, carcasse, je ferai pourtant mon devoir*. Ell, en aquesta època revolta, segueix afaitant-se cada matí, i anant al cafè familiar i a la lleteria, i a dar el tomb per les cases en construcció. El visible espaordiment abjecte, és bo per a la gentalla. Ell, del seu pànic, se n'ha fet un midó per a irrigidir la seva majestat. La mateixa catàstrofe cruenta, a més, es produeix moltes de vegades en aquest valuós estament.

Estadístiques acurades que he fet personalment, demostren que en els accidents ferroviaris, la víctima escollida és, sobretot, el petit rendista, que viatja amb el vestit vell i el paquet alimentici; i que el cloroform i el punyal dels moderns bandolers s'adrecen principalment i benestants d'ambdós sexes que tenen un rellotge del temps dels avis al menjador, pots d'una melmelada feta a casa en el buffet, conquilles exòtiques a la sala i parament de cretona al dormitori.

Hi ha encara una altra raó decisiva. Com és palès, un protagonista de tragèdia ha d'estar en versemblant disposició de passar-se la vida al carrer. Les coses, en una tragèdia típica, sempre es treuen a la via pública; allí bada el chor, es descabdellen els heralds i un missatger ve a última hora a fer un poc de crònica sensacional. Una tragèdia moderna passaria, doncs, a la Plaça de Catalunya, o a qualsevol altra plaça barcelonina d'alguna anomenada. El protagonista s'ha d'acostar al corifeu a fer-li una confidència, ha de recular quatre passes amb horror en sentir la interpretació dels augurs, ha d'acompanyar el seu hoste fins a la cantonada: en una paraula, ha d'evolucionar *a peu*. Bé, doncs; avui jo no conec, entre la gent que duu coll i punys, només que el petit rendista que encara no travessi les places i els carrers *en automòbil*.

JOSEP CARNER

Dietari històric

31 d'agost de 1777

NEIX A REUS EN PROSPER DE BOFARULL I MASCARO

Fou el cap de la nissaga d'historiadors que han honorat Catalunya i el seu cognom. Estudiant de lletis en les velles universitats d'Osca i Cervera, als vint-i-dos anys aconseguia el títol d'advocat, establint-se a Cadiz durant la guerra de la independència, essent alcalde major de l'illa de León.

Allí fou un procurador de Catalunya, i acabada la guerra demanà el càrrec d'arxiver del de la Corona d'Aragó, que aconseguí en 1814, per decret de la Regència. En tornar Ferran VII anullà el nomenament, que després confirmà de nou.

Sofrí injusticies en restablir-se, ara fa cent anys, l'absolutisme, però reposat en el seu lloc, es pot dir que no visqué més que per l'Arxiu, nutrint-lo amb la documentació de la guerra napoleònica. Donà a conèixer la «Crònica» d'en Pujades, publicant «Los condes vindicados» i la col·lecció diplomàtica alfabètica de noticies històriques i curioses.

Experimentà els efectes dels canvis polítics en la primera meitat del turbulent passat segle, però no el retragué això de publicar la Col·lecció de documents inèdits, ric material històric al qual han pouat tots els eruditis de Catalunya.

Als trenta un anys de serveis fou jubilat, deixant el càrrec al seu fill Manuel Bofarull i de Sartorn, conservant el de cronista d'Aragó. A ell es degué el trasllat de documents de l'Audiència a l'actual edifici.

Membre de l'Acadèmia de Bones Lletres, a la seva mort, 29 de desembre de 1859, en Milà i Fontanals llegí una notable necrologia estudiant la seva obra.

ESPIGOLAIRE

Butlletí internacional

30 d'agost de 1923

JANINA-SARAJEVO

Diuen de Roma que Benet Mussolini ha tramès al govern d'Atenes una nota demanant reparacions oficials per l'assassinat a Janina de la missió italiana d'Albània. Mussolini vol que les autoritats militars gregues donin a Itàlia excuses oficials de llur conducta, que siguin ofertes als morts solemnials exèquies amb assistència de tot el govern grec, que l'esquadra grega saludi la bandera italiana al Pireu, que els culpables siguin castigats inexorablement, que Grècia pagui una indemnització de cinquanta milions de lires per a les famílies dels morts, etc., assenyalant un termini de cinc dies per a complir aquestes condicions.

Això és un ultimàtum.

Itàlia considera, doncs, que Grècia és, almenys moralment, responsable dels assassinats de Janina, com Austria considerà l'any 1914 que Sèrbia era, almenys moralment, responsable dels assassinats de Sarajevo.

Aleshores, l'ultimàtum d'Austria a Sèrbia, algunes de les clàusules del qual recorda aquest ultimàtum d'Itàlia a Grècia, produí la guerra europea. Les circumstàncies són ara molt distintes, però l'evocació d'aquesta coincidència justifica l'esverament de la premsa de Londres que tem una nova complicació de la crisi europea com a conseqüència de l'actitud bellicosa de Mussolini.

Sèrbia, però, l'any 1914, comptava amb l'empar de Rússia. Grècia, l'any 1923, compta amb el concurs d'alguna Potència o d'algun grup de Potències? Aquesta és l'única incògnita de la situació. Car si Grècia no té la seguretat d'aconseguir l'ajut diplomàtic de l'imperi britànic o de la Petita Entesa, en aquest conflicte amb Itàlia, accedirà a totes les peticions de Mussolini, per molt humiliants que siguin.

Grècia, després del seu fracàs militar a Anatòlia, després d'haver sigut vençuda per Turquia i foragitada d'Esmirna, no està en condicions de resistir l'atac de les armes italianes. Tot just signat el Tractat de Lausana i dominades les vagues recents, haurà d'accedir a les condicions imposades per l'ultimàtum de Mussolini si no compta amb ajuts externs.

El govern de Londres deixarà les mans lliures a Mussolini per a actuar a Grècia? El to alarmant adoptat per la premsa anglesa, és una indicació oficiosa de l'actitud possible del gabinet britànic?

Quina serà l'actitud de la Petita Entesa davant aquest conflicte? El fet que Mussolini hagi tramès el seu ultimàtum a Grècia després de les converses que ha tingut a Roma amb Benes, ministre d'Estat de Txecoeslovàquia i ànima de la Petita Entesa, sembla indicar que Itàlia no tem cap complicació per aquesta banda.

L'atemptat de Janina, coincidint amb l'atac dels montenegrins a Antivari, després de la fugida de Radic a Londres, agreujà enormement la situació de l'Orient europeu, complicant la crisi general. Però Mussolini, home que sap aprofitar totes les avinenteses del fat, com ho demostra la seva vida, no deixarà escapar aquesta ocasió d'afirmar i solidar el prestigi internacional d'Itàlia.

JOAQUIM PELLICENA I CAMACHO

L'Exposició de Barcelona

Ha estat preocupació constant dels organitzadors de l'Exposició Internacional del Moble i Decoració d'Interiors aplicar aquest ram de l'activitat humana a un fi altament social i moral mitjançant l'art i la inventiva dels nostres artistes i industrials dedicats a la infància.

Tenint en compte que el progrés d'un país radica en l'educació espiritual dels futurs ciutadans, es creà la Secció de l'Habitació per a nois, en la qual havien de recollir-se els ensenyaments i l'experiència de sociòlegs i pedagogs, veritables orientadors dels nostres fills.

Per a realitzar una obra completa en ordre a l'habitació humana, no hi havia més remei que dedicar als fills de l'home l'atenció preferent i particular, ja que les necessitats morals i materials dels nois són característiques i completament diferents de les dels seus majors i de les dels adults.

Destruir el pessimisme i fer amable l'existència és la missió essencialíssima del pedagog, i en aquesta missió augusta han d'inspirar-se tots els homes de bona voluntat, tots els veritables patriotes.

S'ha de tenir en compte que l'habitació influeix poderosament sobre la matèria impressionable i mal·leable dels nois, i per això, s'ha pensat voltar-los de les comoditats que llur tendra edat exigeix i d'aquells estímuls espirituals que han de fer d'ells homes optimistes i de imaginació creadora, útils i necessaris en les societats modernes.

La Secció de l'Habitació per a nois de l'Exposició Internacional del Moble i Decoració d'Interiors, que s'inaugurarà el Parc de Montjuich de Barcelona el dia 13 de setembre pròxim, té una importància extraordinària, i la seva transcendència sobrepassa els límits d'una manifestació d'Art i d'un concurs industrial perquè afecta directament la medul·la de la nació i està dedicada a la humanitat de l'esdevenidor.

Curiositats mundials

UN NUNCI PRES PER D'ANNUNZIO

Els diaris d'Agram havien anunciat que el Nunci del Papa visitaria aquella ciutat de Croàcia. Però com que la llengua croata no té cap vocable que traduís la paraula italiana «Nunzio», hom va creure que era un diminutiu del nom de D'Annunzio, molt popular a Croàcia. I una multitud enorme anà a l'estació per aclamar el poeta.

L'estranyesa fou gran entre el públic quan va veure baixar del vagó un prelat, la fesomia del qual no tenia res que veure amb la de l'heroi dels fets de Fiume.

Però encara augmentà de grau l'estranyesa quan es sentiren crits de «Visca D'Annunzio», donats per persones que no veien res però que no podien contenir l'impuls de manifestar-se.

LA POR QUE FA LA POLICIA

Un obrer tapisser, de Milà, anomenat Carlotti, va saber que la policia el cercava. Tenia la consciència tranquilla de no haver comès cap crim, de no haver robat ni d'haver fet mal a ningú. Però per l'instint de la gent popular, que no vol tractes amb gent armada, en compte de presentar-se per a saber què li volien, s'amagava per tal de no ésser descobert.

Malgrat les seves precaucions no va poder evitar que un «carabinieri» aconseguís trobar-lo i sols així va saber que se'l cercava per donar-li la bona nova que el seu germà, mort a l'Austràlia, fa més d'un any, havia deixat una fortuna de 400.000 lliures, de la qual ell era l'únic hereu.

D'ençà d'aquest fet el Carlotti té en molt bona estima la policia.

L'HONOR AL PROGRES

La tossuderia es veu que no és pas una qualitat que els aragonesos, per exemple, voldrien exclusivament per a ells. A tot arreu hi ha persones tossudes.

Ara mateix s'ha retret el cas d'una senyora anglesa, la qual havia jurat no anar mai en tren ni en tramvia. Ha mort als noranta cinc anys no havent mancat a la seva paraula, puix no va viatjar en cap vehicle que marxés sobre riels.

Així i tot fa algun temps va aconseguir-se fer-la pujar, per sorpresa, a un autòmnibus. I conten que no perdonava aquells que li havien preparat aquesta sorpresa, tenint la creença que no ha mort de vellesa, sinó de la molèstia que li causà pujar a l'autòmnibus.

EL VOT DE LES DONES

A la ciutat de Praga el cens electoral consta de 424,680 inscrits. D'aquests hi ha 227,761 dones i 169,919 homes.

El diari «Narodui Listy» diu que la mateixa preponderància de l'element femení podria ésser constatada en quasi totes les circumscripcions i que, per tant, si les eleccions es fessin segons els sexes, la victòria, llevat de rares excepcions, seria assegurada a les llistes femenines.

No som lluny ja, doncs, d'aquell anhel: «Si manessin les dones!»

Aplec de la Sardana a la Torre del Baró

Organitzat pel Foment Sardanístic Andreuenc ,tindrà lloc, el vinent diumenge, sota l'ombrívola explanada d'alzines de la Torre del Baró, el primer aplec dels que projecta celebrar anyalment l'esmentada entitat patriòtica.

La bellesa del lloc, el qual és un encís i molt a propòsit per a l'objecte escollit, ha mogut l'entusiasme del nostre jovent sardanista, el qual es prepara per a acudir a aquesta ballada a l'aire lliure, amb aquell fervor que posa a tots els actes de caient patriòtic.

Pròxima a l'explanada on es ballaran les sardanes, hi ha la Font Mogaral, abundant regalada. Un excellent camí cobricelat per espesses alzines hi porta. Es un lloc meravellós per reposar i fer-hi berenada. Es, doncs, de suposar que aprofitant aquesta circumstància, el jovent assisteixi a la festa, acompanyat de llurs famílies.

La ballada serà alternada per les cobles «La Principal», de Santa Coloma de Farnès, i «Antiga Pep», de Figueres, executant el següent programa: «La filosa», Mercader; «Trinxa nova, Cortada; «Sol ixent», Samper; «Roser», Ventura; «Garlaire», Pujol; «La font de l'Albera», Morera; «Rosa meva», Planas; «Cridant llibertat», nova, C. Soler; «Lliri d'aigua», Català; «Cants de maig», Bou; i «Camprodon», Manen, per a les dues cobles.

Per a traslladar-se a la Torre del Baró, poden utilitzar-se tots els trens que surten de l'estació del Nord, baixant a Montcada-Bifurcació. D'allí al lloc de la festa s'hi va amb cosa d'un quart, retrocedint pel camí de la via o la carretera. També s'establirà un servei d'autos que sortirà de la plaça del Comerç, de Sant Andreu.

La Comissió organitzadora ens prega de fer públic son agraïment envers l'ex-regidor nacionalista En Pere Grau i Maurí, per haver cedit generosament i patriòticament el lloc on se celebrarà la festa.

També ens recomana de fer present a les entitats i colles sardanistes, que no hagin rebut l'oficí de convit a l'acte per omissió o retràs del correu, que subsanin aquestes deficiències, donant-se per convidades per mitjà de les presents ratlles.

A la nit, a dos quarts de deu, tindrà lloc, per les mateixes cobles, una altra ballada de sardanes a la plaça de Sant Francesc (Palmeres), de Sant Andreu.

Sardanes

Avui, divendres, 31 d'agost, nit

Vallvidrera. — Plaça Pep Ventura. Cobla Catalònia.

Marquès del Duero (Paral·lel), 125. Cobla La Principal Barcelonina.

Manresa. — Matí, tarda i nit. Cobla Barcelona.

LES TERRES CATALANES

Diada de la Llengua Catalana a Tossa

Diumenge passat es celebrà, a Tossa de Mar, un conjunt d'actes en homenatge a la llengua catalana i d'afirmació nacionalista, organitzats per «Nostra Parla» amb la col·laboració dels fills i estiuejants d'aquella vila.

Aquests actes són de remarcar, ja que trobaren una falaguera acollida entre els elements de la colònia i poble, els quals des del primer moment s'oferiren per apuntar llur esforç als actes proposats, fent pública manifestació de llur amor a la llengua catalana. Volem consignar els noms de N'Ignasi Pons, Enric i Vicens Ferrer, Ferran Rocamora, Vilallonga, Oller, Amand, Masriera, Colom, Mir i Parés, entre molts altres, com a principals encoratjadors d'aquesta diada que ha tingut un èxit falaguer, al qual contribuí tothom, sense excepció de cap mena.

Aquesta festa ha servit per a crear a la vila de Tossa un ambient entusiasta per les nostres coses, que mai havia existit i del qual sabrà treure profit la novella delegació de Nostra Parla, tot just fundada, que té en projecte diversos actes i gestions encaminades a fer viva la catalanització d'aquelles contrades.

La festa del matí

Si bé ja des de la nit anterior hom notava una efervescència patriòtica inacostumada, que provocà, principalment entre els joves, vehements comentaris i crits de visques a Catalunya i a la seva llibertat, a l'hora d'arribada del correu de Barcelona, aquella es féu més intensa encara al matí, al mercat de la plaça, i es veia exterioritzada arreu amb cintes catalanes que tothom portava com a distintiu estimat i l'adquisició dels quals es féu tan general, que no parà fins a exhaurir les existències de les botigues que en venien.

A l'església parroquial hi hagué, a les vuit, missa de comunió, amb assistència dels Pomells de Joventut «Sala Marina» i «Poncelletes marianes de Costa Brava», les noies dels quals anaven cofades amb la tradicional caputxeta. Abans de pendre el Pa Sagrat, el senyor rector, reverend Josep Riera, dirigí la paraula a l'assistència, més nombrosa que cap altre dia, per a congratular-se de la celebració de la «Diada de la llengua catalana» i pregar a la joventut que en cap moment oblidés el camí del bé, que feia els pobles grans; que estimessin la nostra pàtria Catalunya, i, guiats pels divinals preceptes, procuressin el seu millorament en tots els ordres.

En inspiradíssima oració comentà la tasca cristiana dels Pomells de Joventut que no descuiden pas la realització d'actes patriòtics, laborant així per fer dels joves d'avui ciutadans complets, útils als homes i a Déu que els va crear.

Durant la missa, es cantà el «Virolai» a la Verge de Montserrat, l'himne dels Pomells i composicions catalanes de caràcter místic.

A les deu, tingué lloc el solemne ofici cantat pels nois i noies de la vila, essent aquest un acte de devoció, que també es va veure extraordinàriament concorregut.

El míting de la tarda

Es celebrà a la grandiosa sala de l'Ateneu Concòrdia, galantment cedida per aquest, atapeïda d'una multitut abundosa, la qual emplenava el pati i primer pis, estenent-se més enllà de les portes que donaven al carrer, i va seguir els parlaments, amb viu interès i entusiasme.

Es repartiren uns 200 opuscles de 8 pàgines, entre els primers grups de persones que entraren a la sala. Aquests opuscles són destinats per «Nostra Parla» a la seva propaganda, i contenen un mapa de les terres on es parlada la llengua catalana, dades estadístiques dels que la parlen i de la seva extensió i quadros comparatius amb les petites nacionalitats lliures.

N'Oriol Carles, de la Comissió organitzadora, llegí les adhesions rebudes, entre les quals hi havia la de la Protectora de l'Ensenyança Catalana, de Barcelona, i delegacions de Blanes, Lloret i Llagostera; del doctor Manuel Martínez, de Llagostera; senyors Roig i Llop i Emili Martínez, de Lloret; Güelf Zola, de Blanes; Bonills Bas, Roure Ferrer i Terrent, de Barcelona; dels diputats «provincials» En Miquel Santaló i En Francesc Carbó i dels diputats a Corts En Narcís Pla i Carreras i En Salvador Albert.

Seguidament es donà començ als discursos.

En Rafel Cardona

«Nostra Parla», que organitza diades arreu de Catalunya, volgué fer-ne també a la vostra vila i cal que us digui el seu agraïment per la col·laboració que tots li haveu prestat, pel vostre entusiasme que us ha permès vèncer la força de la inèrcia i dels vells prejudicis que volien impedir-vos d'assistir a aquest acte.

I cal remarcar, per ésser un cas poc freqüent, com aquesta col·laboració tampoc ens ha faltat de les famílies forasteres de Catalunya, que amb nosaltres estiuegen; elles han comprès la nostra amor i han estat respectuoses per les nostres coses. Per això veuen en nosaltres la més afectuosa voluntat, sense claudicacions que facin perillar la nostra dignitat nacional. (Aplaudiments).

A la plaça de la vila hi ha fixat un cartell anunciador de la Diada d'avui, que és una obra mestra del conegut pintor senyor Colom i que vull comentar. Hi apareix en primer terme un roure, que simbolitza la força de la nostra llengua; al lluny l'olivera de la victòria, la nostra mar, barquetes de vela i dainunt la sorra un llagut i un pescador que saluda amb la barretina; al mig, una dona de vila vella que té a la mà esquerra un lliri blanc, que simbolitza la puresa del llenguatge; a la dreta una grossa bandera barrada, que un noiet posat als seus peus vol abastar. Que sigui prompte el dia que tots plegats ens haguem fet dignes de portar-la ben alta i amb glòria, vers l'olivera de la victòria que s'obrirà. (Ovació).

N'Isabel Jaume

En nom de les noies de Tossa, m'associo a la festa d'avui; amb els Pomells de Joventut, agermanades sota el lema de Déu i Pàtria, volem preparar-nos pels dies de lluita per la llibertat i tothora estem disposades al sacrifici.

Estimem la llengua, tan bella i tan perfecta, perquè és la nostra. I els fills de les altres terres que també la parlen, vinguin a nosaltres amb abraçada de germanor, reincorporant-se a la creuada per la llibertat, que farà de Catalunya terra de pau i de progrés. (Aplaudiments).

En Serra i Moret

Començà, el popular batlle de Pineda, dient que feia dos anys que a Limerick moria penjat, pel delicte d'estimar la seva pàtria, un jove irlandès de 17 anys, que renunciava a tot el goig de viure per ésser víctima de l'opressor; de fora el recinte i esperant veure la senyal de l'execució, pregava i ploravav la multitud, i, al fer-se efectiva, la mare d'aquell patriota, que també hi era, va dir-los que no preguessin més, ja que el seu fill havia complert a satisfacció amb Irlanda. En veritat, senyors, que si vosaltres haguéssiu assistit en aquells moments a semblant espectacle hariéu comprès què volia dir la paraula pàtria! (Ovació).

Des de jove, he apreciat, anant pel món, que tots els homes eren bons i dignes i arreu on anava sols trobava bona gent; per això estimo tots els homes, que tots ells tenen la seva llar i estimen les pròpies coses. La pàtria catalana, s'ha conservat per aquells que no ho sabien, la gent més senzilla del nostre poble, que no es mou del seu terrer i estima la família i segueix conservant les bones tradicions i el llenguatge.

Qui no estimarà la llengua pròpia? Recordo que a Postdània, el govern alemany prohibia l'ús de l'idioma nacional, i, malgrat totes les persecucions, aquella gent, d'amagat, ja que no en públic, parlaven la seva llengua i quan es reunien en assamblees, que hom inaugurava amb la llengua de l'Estat, cap més paraula hi era dita, ningú es prestava a malllevar el seu natural llenguatge. (Aplaudiments).

Cal acomodar-se a l'ambient de la naturalesa, tal com fan els vegetals, hem de sentir-nos d'acord amb el que ens rodeja. Jo estimo tots els homes per igual, no tinc enemics, però sóc d'aquí. Sigueu fidels a vosaltres mateixos: si sou de Catalunya, sigueu catalans i estimeu amb totes les forces la vostra Pàtria. (Ovació).

N'Adolf Gras

La llengua catalana és el símbol de la unitat de la nostra pàtria. Ella ens diu fins on han d'arribar els nostres desigs i vers on hem de dirigir la nostra actuació. Cal que els partits polítics catalans estenguin la seva activitat per tota la pàtria i així estigui preparat el nostre poble per la lluita suprema. (Aplaudiments).

Historià el moviment catalanista des dels seus començos fins àvui, es referí al general Polavieja i enaltí la memòria d'En Rizal. Acabà el seu parlament advocant per la unitat dels catalans, que ens donarà la força per imposar el nostre dret, esmentant els coneguts versos de mossèn Collell. (Ovació).

En Timoteu Colominas

Per al renaixement de la nostra terra, cal no descuidar l'aspecte cultural: necessitem escoles on els nostres fills aprenguin les coses de la terra i aconsegueixin una preparació completa, per tal d'assolir aquells coneixements que permeten l'especialització en l'estudi i donen a la nacionalitat a la qual pertanyen una justa valor entre 's altres del món.

Catalunya no ha descuidat pas aquest aspecte. Cal veure insols l'actuació de la Comissió de Cultura de l'Ajuntament de Barcelona i de la nostra Mancomunitat; elles es cuiden de preparar els homes aptes pel govern lliure que aconseguirem per la pròpia voluntat. (Aplaudiments).

Un factor essencial pel despertar del nostre poble, ha estat l'excursionisme: en els castells que es troben arreu de Catalunya, en la formosor de la natura, en les vostres terres i muralles, el més orb hi veu el cos viu de la pàtria i a l'admirar-lo s'hi identifica de tal manera que, com més es coneix Catalunya, més patriotes es tornen els catalans. (Aplaudiments).

Acaba fent un brillant paràgraf glosant les excel·lències de la llengua catalana i l'obligació que tots tenim d'emprar-la per la nostra propaganda comercial, en la vida pública i privada, sense caure mai en la temptació d'usar-ne una altra. (Ovació.)

N'Ignasi Meló

Hi hagué un temps que els catalans érem sobirans dels nostres destins i la llengua apresa dels nostres pares tenia una valor internacional que d'altres voldrien; per culpa dels catalans tot això es va perdre. D'un temps ençà, protestem de la inferioritat que sofrim en tots els ordres; per la voluntat dels catalans serán recobrats els drets i llibertat que vàrem perdre: comencem a preparar-nos amb petits sacrificis, pel dia que ens sigui precís l'esforç definitiu. (Ovació).

El doctor Xavier Ome, llegí unes admirables quartilles trameses per l'il·lustre escriptor

En Joaquim Ruyra

«Com no adherir-me amb tot el meu cor a la celebració de la gran Diada de la Llengua Catalana, d'aquesta llengua que estimo sobre totes les de la humanitat i que he escollit com a esposa meva per a donar carn vividora als meus fills intel·lectuals?

»Sí, celebrem, enaltim fervorosament la llengua dels nostres amors. Vulguem-la per tots els actes de la nostra vida, no permetem que mai calli en les nostres manifestacions com a menys digna o menys gloriosa que cap altra. Tant de bo puguem tornar-la a l'esplendor d'aquells temps que preponderava entre totes les mediterrànies!

»No, els habitants de la Costa Brava no desdirem mai, al costat dels més bons catalans, en la tasca d'enaltir la santa llengua que glorificaren els nostres passats, i que avui, perseguida i amenaçada, reclama la defensa dels seus fills.» (Ovació).

En Ramon Albó

El diputat a Corts per Castelltersol, presidí l'acte i excusà l'alcalde de la vila, qui, per trobar-se malalt, no pogué assistir-hi; regracià a tots la col·laboració i entusiasme demostrats.

De la Diada d'avui, cal treure'n una conseqüència pràctica immediata: honorem, estimem i purifiquem la nostra llengua. Procureu corregir el vostre llenguatge, excloent-ne les paraules grolleres, desterreu d'una vegada per a sempre, el mal parlar, que és mostra d'inferioritat intel·lectual.

Així com en la sardana els balladors es cerquen les mans, per a dansar plegats, així també, els catalans, unim-nos tots per a realitzar labor profitosa als destins de la Pàtria, i preparar la seva alliberació. (Aplaudiments.)

Recordà que els fariseus censuraren a Jesús l'hver-se assegut a taula sense fer les ablucions de costum, i els respongué que havien de tenir esment de la puresa i complimentació dels preceptes interns que atanyen a l'ànima i no als externs que podien ésser objecte de modificació; així també els catalans han d'atendre a suprimir les expressions poc correctes i la blasfèmia i a veure el nostre esperit, amarat d'incorruptible catalanitat. (Aplaudiments.)

Acabà explicant les excel·lències de la nostra llengua: rica de paraules, en els literats, dolça quan ens hi parlen les mares, sentimental entre els que s'estimen, adaptable a tots els estudis, forta en els mariners, manyaga en els infants, culta en les acadèmies, vella com els roquers, democràtica en les multituds, tonament de la nostra renaixença, blanc dels nostres enemics, símbol de la unitat de la Pàtria, amor dels nostres amors. (Ovació).

El míting s'acabà on mig del més gran entusiasme i victorejaments a Catalunya, mentre un grup de joves iniciava «Els Segadors».

Les sardanes de la nit

Havia estat emparaulada per a tocar matí, tarda i nit, la cobla «Unió Guixolenca», de Sant Feliu; però aquesta es desdigué després, i calgué recórrer tot l'Empordà, per a completar amb sardanes tan bella diada, i així fou com al vespre vingué la cobla «La Principal», d'Amer, la qual va executar un escollit programa, que va dansar un aplec molt nombrós, en mig d'una gernació que mai s'havia aplegat a la vila.

Feia bo de veure, agermanats els elements del poble i la colònia, i més encara el gran nombre d'estrangers que puntejaven la nostra dansa nacional o s'escarrassaven a voler-la aprendre, la qual cosa volia dir, com se sentien també contagiats de les manifestacions patriòtiques de la Diada. S'acabà la ballada prop de les dues de la nit.

S'ha fundat a Tossa una delegació de «Nostra Parla», que compta amb el jovent de la vila i ha nomenat el següent Consell Directiu: Antoni Colomer, president; Salvador Balam, vicepresident; Narcís Fonolleda, secretari; Joan Ferrer, vice-secretari; Genís Garriga, tresorer; Salvador Planet, Salvi Boada, Ricard Civil, Francesc Siscars i Fortunat Roca, vocals.

Es proposa realitzar un treball persistent de catalanització, del qual anirem donant compte.

TARRAGONA

(Conferència de les 9 de la nit)

Pluja beneficiosa

Durant la nit passada ha plogut a Tarragona i molts pobles de la rodalia. Els pagesos estan molt contents, perquè tenen esperances de salvar la vinya i les tardanies en bona part.

L'exportació

Durant la passada setmana l'exportació per nostra part ha estat la següent.

858 bocois de vi, 28 tones d'oli, 435 sacs d'avellana en gra, 135 i 300 caixes d'atmetlla en gra i 220 sacs d'ametlle en closca.

Altres noves

Avui ha estat uns moments entre nosaltres nostre bon company en catalanisme Enric Brull, del Perelló.

—El Centre d'Acció Catalana celebrarà amb una vetllada la diada de l'11 de setembre.

—A les festes de Santa Tecla hi haurà, a més de les coses anunciades, un cós blanc.

—Aquesta vetlla comença a la plaça de la Font la festa anyal.

Hi haurà sardanes, il·luminació extraordinària, tronades, etc., etc.

—L'equip de futbol del Pomell de Joventut Amor i Germanor anirà el dia 2 a Vilavella a jugar un partit amb el Turia.

LLEYDA

(Conferència de les 9'45 de la nit)

Una carta del caporal Sánchez Barroso

S'ha rebut una carta del caporal Sánchez Barroso, condemnat a Màlaga pels successos ocorreguts quan anava a embarcar amb altres forces del regiment de Navarra, de guarnició a Lleyda.

Anava dirigida a la seva mare, que és a Galícia, i es veu que va equivocar els sobrescrits i va trametre a Galícia la dirigida a la nòvia, que és veïna de Lleyda.

Diu en la carta que lamenta la pena que tem li imposaran, la qual creu no serà proporcionada a la seva culpa, perquè va obrar enganyat per mals amics i pel vi.

Fa protestes de bons sentiments i s'acomiada de la seva mare i de la seva germana.

Pluja

Ha fet un ruixat i, encara que petit, ha alegrat molt als pagesos, perquè les hortes estan molt apurades.

Altres noves

La policia ha detingut a Domenec Rodríguez, el qual havia robat 500 pessetes al seu company Santiago Eures. Foren recuperades 100 de les pessetes robades.

—El ministeri de Foment ha desestimat el recurs de l'advocat don Manuel Pereña, protestant de que el destituissin d'advocat de la Junta de Sequiatge.

—Han arribat set o vuit caixes contenint els treballs artístics de ferro que el forjador lleydatà, resident a Barcelona, senyor Corberó, exposarà a la Paheria.

—El 19 d'octubre es faran a la «Jefatura» d'Obres públiques dues subhastes de llenya i pins de les serres Cogobil i Fontanella, dels termes d'Alós i Figols.

MATARÓ

La vaga dels «telers rodons»

Som ja a la quinzena setmana de vaga dels obrers de telers rodons de les fàbriques de gèneres de punt d'aquesta ciutat, que deixa sense treball a uns set cents obrers.

Diverses gestions han estat fetes per a resoldre el conflicte sense que fins el present cap resultat positiu hagin donat. Els patrons, pocs dies després de plantejada la vaga, s'avenien a augmentar els sous dels obrers que van a jornal en sis pessetes setmanals, i als qui treballen a preu fet un augment que resultés proporcionat a l'esmentat. Els obrers també es conformaven a mantenir el preu fet, cosa que en les bases presentades volien suprimir. No obstant, aquesta solució no prospera.

En una sessió consistorial darrerament celebrada s'acordà la constitució d'una comissió que gestionés la solució de la vaga. Aquesta visità el governador, el qual delegà a l'alcalde perquè intervingués activament en el conflicte. Les gestions que després seguiren fracassaren també.

La setmana passada la comissió consistorial proposà rependre el treball tot seguit i nomenar una comissió de tres patrons i tres obrers presidits per un tècnic, que examinés en quina forma i si pertinent millorar els sous dels obrers sense que se'n ressenti la indústria.

Tampoc fins ara ha fet camí aquesta solució.

Altres notes

El grup excursionista Montserratí ha acordat organitzar un concurs de fotografies entre els aficionats de Catalunya.

Hom ha començat a fer els treballs preparatoris. Dintre poc serà publicat el cartell de premis i condicions.

—La Cambra Oficial de la Propietat ha tramès al ministre de Gràcia i Justícia un telegrama adherint-se a la petició formulada per altres Cambres de la Propietat, d'ésser reformat urgentment el R. D. sobre lloguers de l'any 1920.

—Durant la passada setmana in-

gressaren a la Caixa d'Estalvis i Mont de Pietat d'aquesta ciutat pessetes 94.087, procedents de 166 imposicions, havent-se'n retornat pessetes 87.618'661 a petició de 84 interessats.

—Diumenge passat alguns socis de la societat recreativa Iris efectuaren una excursió al Montserrat.

GIRONA

(Conferència de les 9'30 de la nit)

Un pescador ofegat

Diuen de Palafrugell que sotiren amb un bot de la platja de Calella, cinc o sis senyoretes acompanyades de dos pescadors. Entre elles hi havia les gironines Dolors Sabater Carrell i Dolors Prim Buxé.

Prop del cap de Sant Sebastià es tombà el bot i anaren a l'aigua totes.

Una vegada posat el bot en forma natural, es quedà fora la senyoreta Sabater aguantant-se nedat.

Veient que el bot tenia molta aigua, un dels pescadors decidí anar nedant a la platja a cercar una eina embarcació.

Hom creu que desaparegué abans de poder arribar a la platja.

Més tard arribà el bot amb l'altre pescador i totes les noies.

Restauració d'un castell

S'està restaurant, baix aciençada direcció, el castell de Sant Mori propietat dels marquesos d'aquest títol, com a descendents de la família Sentmenat.

Altres noves

A Flassà l'obrer del tren tramvia de Flassà a Palamós Miquel Plana Gravelada tingué la desgràcia d'ésser agafat per dos vgons de la línia M. S. A., quedant en estat gravíssim.

—L'orquestra Art Gironí ha estat contractada per a les festes de Manresa.

—Referent al crim del qual donàvem compte abans d'ahir, comès al poble dels Cavallers, podem afegir que ha mort Emili Bosch Casademunt. Semblà que vivia separat de la dona i ha estat detingut el sogre de la víctima Rafel Camós, com a suposat autor del crim.

El temps

Durant el dia d'avui ha fet el temps següent:

Temperatura màxima 28. Mínima 17.. Aigua evaporada 17. Humitat 62. Vent N. Velocitat 2. Núvols cúmulus 5. Pressió barométrica 774'1.

SABADELL

EXPOSICIO DE L'ACADEMIA DE BELLES ARTS

Domènec Soler

Fa tres mesos que, amb tota l'extensió, parlàrem d'En Domènec Soler a propòsit de les teles que tenia exposades a l'Acadèmia Catòlica. Sotscrifurem avui, enterament, els mateixos conceptes sense vacillació.

Dèiem: «Un realisme bon xic superficial domina en les seves obres. Això li dóna, a voltes, un aire d'impersonalitat. En Domènec Soler no ha penetrat mai dintre les coses. Hi ha passat pel damunt i se n'ha endut un perfum o una llenca de claror, però res de l'intern batec que les aguanta. Ha mirat massa exclusivament amb els ulls, i encara amb certes reserves. D'aquí ve el caràcter perifèric i la fredor de la seva pintura.»

I després: «Al costat de la pintura freda, n'hi trobem, però, una altra que fa sentir humil, mig ofegat d'amor. Amor sense turbulències i sense vibracions nirvioses. Amor callat, transparent. Mig oratjol i mig rosada. Sense vehemències panteístiques, quiet i tranquil i ple de pau.» I afegiem més tard: «Així és com ens plau En Domènec Soler.»

En parlar de la sensació de lluita i de conhort de les obres de l'Antoni Vila, fèiem un apart, en el qual assenyalàvem l'antagonisme de la seva pintura amb la d'En Domènec Soler. En Domènec Soler, davant de la naturalesa, no s'abranda flamejant. No porta mai cap «parti pris». No s'irrita, diríem, però s'emociona. I rep dintre seu el paisatge amb una mena d'ample, maternal amor. S'emociona purament, i l'embolcalla d'una boirina tota humida, tota imprecisa. I posa una mica d'indecisió en la ratlla severa, immòbil del flanc de la muntanya. I s'encisa davant d'un arbre de branques ben fullades. I en els ocells i en les fonts i en les frondes, sant com unes veus que diguessin coses gentils i mai l'or tardoral de les vinyes lasses, ni l'àuria mobilitat de les platanes, no li remembren els dolls fins i sensuals d'una cabellera fugitiva, i creurà que als marges l'herba hi creix perquè Déu se la mira i en els estels no hi veurà humanals ni mundanes mirades, sinó el tremolor de saber-se ajocades vora el pit de l'Altíssim.

Si En Domènec Soler fós poeta en lloc de pintor, tindríem a Catalunya una mena de Francis Jammes, atenuat, potser, però que, com ell, semblaria cantar de genolls a la terra i amb la testa als vents descoberta.

WHITE.

Rectificació

Per un error involuntari, en un dels articles publicats, parlant de l'Exposició de l'Acadèmia de Belles Arts, va sortir equivocat el nom del jove pintor Vives, el qual no es diu Joan com fèiem constar, sinó Josep.

Aquella festa d'aviació

El senyor Jaume Ninet, tinent d'alcalde d'aquest Ajuntament, ens ha tramès un exemplar d'un manifest que ressenya els treballs realitzats per la comissió organitzadora de les festes celebrades a primers del present més a Sabadell, per a posar en el programa un míting d'aviació. Pel que diu l'expressat manifest i que corroboren els documents que van al peu , la suspensió d'aquell número va ésser deguda únicament a informalitats de l'entitat que tenia contractada la festa.

Als Escolapis

A l'església dels PP. Escolapis s'han celebrat solemnes festes en honor de Sant Josep de Calasanç i Sant Agustí, el primer patró de l'Escola Pia, i el segon Patró del Col·legi Sabadellenc.

Tots dos dies hi ha hagut ofici solemne.

Els Escolapis celebren actualment exercicis espirituals.

BADALONA

Festa del Purissim Cor de Maria

El Círcol Catòlic i l'arxiconfraria del Purissim Cor de Maria, honoraran enguany esplendorosament a llur excelsa patrona, amb els següents actes:

Dies 30 i 31 d'agost i 1 de setembre Tridu solemne, té lloc a l'església parroquial de Santa Maria, en el transcurs dels dies senyalats, començant-se totes les vetlles a un quart de vuit, amb el res del Sant rosari, seguit del trissagi marià cantat a dos chors per la secció choral del Círcol Catòlic, alternant amb el poble. Els sermons són confiats al Pare Josep Maria Pijoan, de la Companyia de Jesús.

Dia 2 de setembre. — Festa Patronal. A dos quarts de vuit: Missa de Comunió general amb càntic de diversos motets eucarístics i plàtica preparatòria pel propi orador sagrat del tridu.

A les deu: Solemnial ofici, interpretant-se sots la direcció del mestre senyor Valls, la bellíssima Missa Eucarística de Perossi, a quatre veus i amb nodrit acompanyament d'orquestra. Predicarà el susdit Pare Pijoan.

A les cinc de la tarda: Processó de curs general, que sortirà del temple de Santa Maria. Concorreran a la mateixa, acompanyant els penons de l'entitat i la imatge de la Verge— que serà duta en tabernacle per membres de la Congregació Mariana — les bandes de la Casa de Família, regiment d'Alcàntara i La Lira. El penó principal és confiat als distingits socis del Círcol, don Joan Cruellas, don Joan Barriga i don Manuel de Tera. Els Pomells de Joventut locals hi concorreran amb llur senyera.

A les nou del vespre: Selectíssima vetllada literària-musical a l'espaiós pati del social estatge.

Dia 3 de setembre. — A les vuit: Ofici solemne de Requiem en sufragi dels socis del Círcol i confrares difunts.

DIPOSIT
de l'Escola Superior d'Agricultura

	Ptes.
Fabricació d'olis, per A. Matons	6
Les vaques i la producció de llet, per Rossell i Vilà	6
Anàlisi d'adobs, per F. Novelles	3
Indústries de la llet, per Soler i Coll	4
L'art de fer bon vi, per J. Raventós	6
La reproducció i l'herència en el bestiar, per Rossell i Vilà	4

Demaneu-les a EDITORIAL POLÍGLOTA, Petritxol, 8

TERRASSA

Del Centre de Dependents

Són realment de lloar els esforços que realitza el Centre de Dependents en tot el que fa referència a la seva ja exuberant vida corporativa.

A més de les classes diurnes de primera ensenyança (parvuls, primer i segon grau), s'intenta establir per al propvinent curs, una classe superior d'ensenyament comercial que comprengui les assignatures de Càlcul Mercantil, Teneduria de Llibres, Legislació Mercantil, Economia Política, Correspondència Comercial i Llengua Francesa.

Per a proveir de professors aquestes classes s'ha obert concurs.

—Estan molt avançats els treballs d'installació de la Cooperativa de consum que per a llurs associats està muntant també el Centre de Dependents.

Aquesta Cooperativa, a la qual s'augura un bon èxit, s'està instal·lant al carrer de la Fontvella, una de les millors i més cèntriques vies de la ciutat.

Per a dinitre de poc s'anuncia la inauguració d'aquesta nova secció del Centre, de la qual cal esperar-ne positius aventatges, sobretot per a la dependència mercantil en favor de la qual es fa aquest nou esforç.

Bona tasca

El Pomell de Joventut «Ferms Catalans» dirigeix a tots els nostres industrials, comerciants i tenders de tota mena, una molt atinada i ben raonada circular convidant-los a posar en català els rètols, cartells, anuncis i tota mena de propaganda de llurs establiments i botigues.

Sembla que no serà pas del tot inútil la noble tasca d'aquests bons pomellistes.

Malalt

Es troba malalt de bastant miramént el fill major d'En Josep O. Mauri.

La mort d'En Pere Buxareu

Ha causat profunda i dolorosa impressió la mort d'En Pere Buxareu, conegut aquí a Terrassa per tenir al seu càrrec la corresponsalia de «El Dia» a Barcelona. A. C. S.

Altes valls pirenenques

CAMPRODON.—Continua a Camprodon la «trepa» de què es parlava l'altre dia en la secció de «Curiositats Mundials» que redactava el malaurat Buxareu. La «gente bien» prossegueix donant sovint exhibicions amb un llenguatge que no és el seu. No deixa d'ésser una nota còmica que sorprèn força als estrangers que arriben.

Sortosament hi ha entre els fills del poble i els estiuejants nombroses famílies que mantenen ben alta la bandera catalana, usant sempre la nostra formosa parla que tan bé senta als llavis de les gentils noies de Camprodon i de les damisselles que hi passen l'estiu, donant d'aquesta manera prova de llur distinció i de la seva ferma cultura, que no es deixa contagiar de certes malalties.

La Sagarra

CALAF. — Dissabte passat va morir en aquesta vila un nen de 22 mesos, fill dels distingits esposos En Josep Pinyol, notari de Manlleu, i N'Angela Munt, resultant l'acte solemne de l'enterrament una gran demostració de l'afecte que Calaf té a l'esmentada i afligida família.

—A càrrec de la Companyia del Nord s'ha començat l'empedrat de l'estació fins a les voreres del passeig, la qual cosa fou sol·licitada pel nostre Ajuntament.

—La Junta del Club de futbol d'aquesta vila està formada pels senyors següents:

Doctor Josep Bertran, president; Jaume Jordana, vice-president; Pau Soler, secretari; Josep Huguet, tresorer; Ignasi Bover, Angel Gallardo, Ramon Nadal i Felip Calvet, vocals.

Per la propera festa major s'inaugurarà el nou camp de futbol.

ELS ESPORTS

ATLETIQUES

Sortida atlètica. — El Comitè de Gimnàs del Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de la Indústria, ha organitzat per al vinent diumenge, dia 2, una sortida atlètica a Calafell amb objecte de visitar la colònia de Vilamar, on tindrà lloc una festa amb motiu de la visita, consistent en Gimnàs i jocs atlètics a càrrec dels infants de la colònia i dels alumnes del Gimnàs, completant-se la festa amb un concert a càrrec del solista de l'Orfeó Català senyor Crespo.

—

Gran Concurs Atlètic Internacional. —L'anunci que donàrem ahir de la vinguda del campió i recordam de França i Anglaterra, Lewden, causà una excellent impressió puix pocs són els deportistes que s'imaginen el mèrit que representa efectuar en altura, un salt d'un metre noranta centímetres.

Amb la inclusió de Lewden, són tretze els representants de la França que ens visitaren que junt amb els cinc biscaïns, els tres de Tarragona i la representació seleccionada dels altres clubs, formaran un total de cinquanta atletes que el proxim diumenge, en el camp de Les Corts, del F. C. Barcelona, entaularan enèrgica batalla per a la conquesta d'una supremàcia que avui per avui pertany a França.

En les carreres de cent i dos cents metres, Badiasf, Casas i Cebrian intentaran, tal vegada inútilment, vèncer a Lorrain, l'ex-recordam de distàncies.

La veritable lluita començarà en els quatre cents metres. En ella es posaran en línia tres menys que tres francesos: Fery, el campió, Brossard, Gibaut; un biscaí, Puyo i dos catalans, Garcia i Calvet.

En aquesta prova la victòria francesa és segura, però no seria res d'estranyar que es batés el record de Catalunya de la distància.

Per als vuit cents i mil cinc cents metres, esperem ésser testimonis d'una formidable tren i d'una lluita inacostumada. Puyo, de Biscaia el nostre campió Pons, voldran, sens dubte, contrarrestar als Gibaut, Wiriath, Brossard, i Fery i això anirà en benefici del públic que serà testimoni d'escenes veritablement emocionants.

En la prova de la màxima distància que s'efectuarà els cinc mil sembla una cosa segura la victòria d'algún francès, no ens atrevim a dir quin, puix no veiem notables diferències entre Corlet, Bontemps, i Leclerc; però no hauran d'anar molt confiats en els nostres Palau i el campió d'Espanya, Palma, que també se las porten en aquesta especialitat.

Bernard, haurà de triomfar en les vallas i reresentarà perquè els nostres, Yermo, i Muntadas, puguin aprendre l'estil del gran especialista francès.

En salts i llançaments, no ens atrevim a confiar en cap victòria per als nostres; en els salts, sobretot, tenim a dos campions i recordam, Lewden i Vauthier. En els llançaments, Braudier ens sembla superior als nostres.

Però encara que una derrota per a Espanya sigui el fi d'aquest concurs bó és que inicii aquesta tasca atlètica internacional que a no dubtar, tants beneficis podrà reportar-nos en l'esdevenidor.

Recordem que ens els primers partits de futbol, els francesos també ens venceren. Més tard, les coses canviaren.

Tandebó que en Atletisme passi igual.

MARITIMES

Les festes internacionals del pròxim setembre. — Al grat record que es conserva dels campions hongaresos i belgues que darrerament ens han visitat, podem anunciar com a dates segures per a pròximes competències internacionals les dels dies 5 i 7 del vinent setembre, a la nit, en les quals el «Sporting Club Universitaire de França» es presentarà per primera vegada davant del públic barceloní, el qual tant agrada veure desfilar per la piscina del C. N. B. equips de gran classe.

L'equip parisenc, campió de la gran ciutat, que compta a les seves files amb diversos internacionals és el millor de la veïna República. Entre les seves excellents primeres figures es destaquen els especialistes Bonnet, diverses vegades campió de França de totes les distàncies, i Garreau i Vincent campions de salts a part de la fama del seu equip de suma homogeneitat que frueix el seu «set» de water-polo, que el vinent diumenge, i en viatge ja vers aquesta ciutat, disputarà el primer equip de Niza la primera volta del campionat de França.

Final de temporada sense precedents i digne d'aquestes emocionants lluites amb equips de diverses nacionalitats, serà, sens dubte, la visita que el famós equip suec «Simkluben Neptun», d'Estocolm, portarà a cap en la darrera desena de setembre, equip en el qual figura Arne Borg, campió del món dels 40, 500 i 1,000 metres i que actualment ha guanyat els campionats del seu país, demostrant la seva espléndida forma, integrant-lo entre altres dignes companys del campió mundial, els dos millors saltadors del país, que en aquesta especialitat frueix fama. Suècia de posseir la més alta escola i depurada execució que es coneix.

L'activitat desplegada pel Club de Natació Barcelona, que suposa el màxim esforç que pot oferir a l'afició catalana, fa esperar que sabrà correspondre al seu generós convit.

Matche internacionals de Natació. — La visita del Scuf de Paris. — Essent ja del domini públic els matchs internacionals que el Club de Natació Barcelona portarà a cap en el que resta de temporada, els comentaris i auguris de caràcter deportiu que giren al voltant dels mateixos són cada dia més grans, a mesura que s'aproximen les dates de la seva celebració.

Les formidables competències que els nostres nedadors hauran de sostenir amb els campions parisencs, en els dies 5 i 7 de setembre a la nit i més avançat el mes amb els suecs, demostraran fins on són capaços d'arribar.

Dels resultats i dels obtinguts anteriorment amb hongaresos i belgues, sigui el balanç que fos, s'haurà demostrat plenament, l'absoluta necessitat que tenen els nostres nedadors d'aquests encontres internacionals que els va preparant per a ésser més tard el seu digne contrincant en les Olimpíades del 1924 a París.

F. C. BARCELONA

SECCIÓ DE TRESORERIA

S'assabenta a tots els senyors socis que, per a poder presenciar el GRAN CONCURS ATLÈTIC INTERNACIONAL, encontres a Granollers i Vilassar, que es celebraran el proper diumenge, dia 2 de setembre, hauran de fer-ho mitjançant el rebut del tercer trimestre

Referint-nos al «Sporting Club Universitaire de France», conegut vulgarment per «Scuf», la seva secció de natació s'ha imposat aquest any com la millor de París, adjudicant-se els Campionats de París rellevaments 250 metres; rellevaments 200 metres a 4 estils; 100 metres espatlla, salvament i els de salts de palanca i trampolí.

Les seves marques cada dia millors podran a dura prova als nostres que hauran de fer l'humanament possible per a superar-los, cosa que sumament és difícil, si es té en compte que malgrat dels positius valors que posseïm, el progrés de la natació francesa en aquest últims anys ha estat ben manifest.

Cap esperar que la Piscina del C. N. B. serà teatre de noves i emocionants curses en les vetllades dels pròxims dimecres i divendres.

BARREJA

La Cooperativa de Periodistes. — Festivals Deportius. — Durant els dies 8 i 9 del pròxim mes de setembre es celebraran a l'antic camp d'Esports del Barcelona F. C. galantment cedit a tal objecte per la seva Junta Directiva, dos notables partits internacionals de futbol a benefici de la Cooperativa de Periodistes de Cases barates.

L'interessant de tals partits és la novetat a Espanya que seran femenins els equips contendents, havent estat contractats a l'efecte, malgrat les seves elevades despeses que suposa la vinguda a Espanya, l'equip anglès «Stoke F. C.» i el francès «Sportives F. C.», formidables teams que ostenten els títols de Campió de Londres i Campió de França 1922 i finalistes 1923 respectivament.

Davant de tan atractiu programa és de suposar que el camp antic del Club Barcelona, es veurà en els esmentats dies molt concorregut.

FUTBOL

Inauguració d'un camp. — El vinent diumenge, dia 2 de setembre, amb motiu de celebrar-se la festa major a Santa Coloma de Gramanet, tindrà lloc la inauguració del nou camp de futbol que acaba de construir-se a la dita població.

Els incessants i encertats treballs de la Junta Directiva del Centre d'Esports i molt especialment del seu president, En Domènec Baró, han aconseguit, vencent els obstacles que s'oposaven a la seva realització, dotar a Santa Coloma d'un magnífic camp de futbol, reunint immillorables condicions tècniques, completament pla i d'una extensió de 180 per 145 metres contenint una installació molt còmoda i moderna de lloteges i tribunes i serveis interiors, la qual cosa el fa figurar entre els millors de la seva classe.

El partit inaugural s'efectuarà el diumenge a les quatre de la tarda entre els Clubs Europa (Reserva reforçada amb elements del primer equip) i Badalona (primer equip), els quals es disputaran la copa Baró, havent demanat que se'ls reservessin localitats per a la dita festa gran nombre de conegudes famílies d'aquesta ciutat aficionades a l'esport de moda.

—

Barcelona - Sabadell (a Vilassar). —El proper diumenge, dia 2 de setembre, tindrà lloc a Vilassar de Mar, el primer partit «oficial» de la temporada entre els bàndols que encapçalen aquestes ratlles. El partit serà a benefici de la «Mútua per a la Construcció de Cases barates» d'aquella formosa vila que presideix el nostre distingit amic senyor Jover (D. Lluís), i, tant per la noble finalitat de l'encontre com per l'espectació immensa que ha despertat, pot predir-se que la tarda del diumenge, esdevindrà a Vilassar, emocionant i sensacional. Comprenent-ho així són infinits els aficionats barcelonins que es proposen traslladar-se a la veïna vila ostenya, aprofitant els innombrables trens que, a totes hores, hi fan via. Segons ens comuniquen els organitzadors del partit, el Sabadell es presentarà complet, integrat pels matelxos elements que defensaran el pròxim campionat, i, el Barcelona alinlarà el següent equip: Platiko, Planas, Surroca, o Solà, Torralba, Sancho, Carulla, Piera, Martí, Samitier, Alcàntara i Sagi.

TIR

Tir. — Resultat de la tirada de rapidesa sobre silueta verificada el dia 19 del corrent; primer, don Josep Esquena; segon, don Emili de Cruz; tercer, don Vicens Queralt; quart, don Antoni Prevosti; cinquè, don Cosme Solís; sisè don Josep Martínez; setè, don Ricard d'Arriola; vuitè, don Bonaventura Duran; novè, don Angel Sales; desè, don Artur Solà; onze, don Daniel Miquel i dotzè, don Enric Gonzàlez.

El pròxim diumenge, dia 2 de setembre a les nou tindrà lloc la tirada a fusell per equips amb les següents condicions:

Arma, fusell o mosquetó Mauser, distància 200 metres, blanc de 0'30 m, posició lliure, deu dispars; matrícula gratis.

Els equips es compondran de mínim de cinc tiradors. Segons el nombre de matriculats s'augmentarà l'equip.

Per a procedir a la formació dels equips es nomenaran capitans d'equip que seran designats per sorteig entre els tiradors de tercera categoria inscrits.

Una vegada nomenats els capitans, mitjançant sorteig, els serà fixat el torn pel qual ha d'escollir cada capità els tiradors que hagin d'integrar l'equip.

Els capitans en fer l'elecció de tiradors solament podran escollir els tiradors un a un correlativament pel torn que els correspongui; així dons, el capità que obtingui el número 1, escollirà un tirador, i no podrà escollir-ne un altre fins que tots els altres capitans hagin escollit un tirador cada un, i així successivament fins a completar l'equip. Importants premis als tres equips vencedors.

El dia anterior a la tirada a les vuit de la nit es tancarà la matrícula procedint-se acte seguit al sorteig.

MOTOR

De l'Autòdrom de Sitges.— Han tingut el millor èxit, les gestions portades a cap per l'Alcalde de Sitges, prop del a Mancomunitat interessant la construcció d'un ramal de carretera que eviti el que els dies de tràfec extraordinari d'automòbils i trens promogut per l'actuació de l'Autòdrom els primers es vegin obligats a travessar els pas a nivell d'entrada a la vila (ço que seria perillosíssim) o tinguin d'anar a voltar per Vilafranca si es tanqués el dit pas a nivell durant les hores en que els trens ascendents i decendents fessin un servei intensiu.

El camí que ho soluciona se'n diu «dels Capellans» i que ve a resoldre els dits inconvenients eixamplant-lo degudament fins a permetre l'accés de cotxes a la vila sense obstacles.

La Mancomunitat s'ha fet donc càrrec del problema que es presentava a Sitges i ha anat a resoldre'l ràpidament en benefici dels suburenses. Sabem que alguns dels propietaris afectats per l'eixamplis del dit camí, s'han apressat a cedir les llenques de terreny necessari.

Una conferència d'En Joan Capó i Valls, de Mallorca

Amb motiu de les solemnitats pedagògiques de la Setmana Final de l'Escola d'Estiu, organitzada pel Consell de Pedagogia de la benemèrita Mancomunitat de Catalunya, s'han aplegat a Barcelona els mestres i les mestresses més devots de la pedagogia i més àvids d'eixamplar el camp cultural de la seva professió.

Entre ells ha vingut el distingit pedagog En Joan Capó i Valls de Padrinas, inspector de primera ensenyança de les illes Balears, un dels mallorquins de més cultura, i un dels fills de Mallorca més amorosos i més entusiastes de les belleses de la seva «Roqueta».

Quan els alumnes de l'Escola d'Arts i Oficis del districte X (Clot), com a premi de final de curs, van fer una excursió collectiva a «la illa daurada», tingueren la sort que el senyor Capó, de la forma encisera que ell sap fer-ho, els acompanyés i fixés llur atenció sobre les belleses culminants d'aquell tros de la Catalunya insular.

Quan aquests alumnes han hagut esment que era a Barcelona el seu ilustradíssim «cicerone», li demanaren que els donés una conferència en la societat «Agrupació Cultural Francesc Aragó», que tenen constituïda al Clot els alumnes i ex-alumnes d'aquella Escola; que els parlés de Mallorca i els refrescués els bells records que serven de la illa que el nostre gran rei En Jaume I ajuntà a la civilització catalana.

La conferència

El senyor Capó hi accedí solícit i afectuosament. La conferència va donar-se dissabte, davant d'una selecta concurrència d'alumnes i ex-alumnes entusiastes i altres personalitats distingides en el camp de la pedagogia i de la cultura en general. L'acompanyaven en la taula presidencial, En Joaquim M. Nadal, tinent d'alcalde d'aquell districte X, president honorari de l'Agrupació i president de la Comissió de Cultura, el regidor En Joaquim Degollada, vocal de la mateixa Comissió, i En Josep Vallès, president de l'entitat, En Fos, secretari, i tot el professorat de l'Escola.

El senyor Vallès pronuncià molt afectuoses paraules sobre la personalitat del conferenciant, la seva cultura, el seu saber professional pedagògic, i el seu amor entusiasta a la seva terra nadiua.

L'ART I LA POESIA A MALLORCA

En disposar-se a parlar el senyor Capó, se li tributà una afectuosa ovació.

Parla de «L'art i la poesia a Mallorca», i com va dir ell mateix en el curs de la conferència: «Així com en certes terres neixen espontàniament certes plantes, a Mallorca hi neix el poeta. Diríem que tothom ho és de poeta». Ho demostrà tot parlant, perquè la conferència fou un càntic, un poema a Mallorca, una poesia en prosa formada de paraules triades i d'«alades» frases.

Començà recordant la visita, de part dels seus dients, a Mallorca i de l'èncis que tots sentiren en contemplar aquella Naturalesa, i tracta de completar aquella impressió parlant de l'art i de la poesia mallorquins.

Generalitzant sobre art, enraona de la influència que té sobre l'individu, qui ensems és influenciat per la collectivitat i la Naturalesa que el volta; de la poderosa influència que exercí la Grècia fins a crear un art mediterrà. «Si una terra hi ha — diu — on es doni, amb més plenitud, l'ambient natural i espiritual, en una veritable semblança de naturalesa, a la Grècia d'altres temps, esteu-ne segurs: és Mallorca».

Fa una bella descripció de la seva variadíssima Naturalesa. «La nota essencial, en l'aspecte natural, és el de la multiplicitat, variació de formes, de colors i d'aspectes, però sempre en un conjunt harmònic»... dintre de la seva vanitat i grandesa, és veritablement humana».

Entrà a estudiar l'ambient moral.

Escatí qui eren els fills de Mallorca: «descendents dels que acompanyaren l'alt rei En Jaume en la seva lliberació, tenen una gran semblança ètnica amb els catalans. Degueren — àquests — barrejar-se amb la gent dels país, sia com sia, i si així hi ha un fons hel·lènic, allí també hi és. I si acceptem la influència del país, diríem que el temps i la terra han porgat l'esperit mallorquí, deixant solament l'hel·lènic amb una mica d'alarb.

Per tant, les manifestacions artístiques, a Mallorca, havien de tenir, forçosament, la varietat i ensems l'harmonia de la Naturalesa i la subtilitat de la raça».

L'ARQUITECTURA A MALLORCA

Parla del primer art de l'home, de l'arquitectura, de la seva habitació. A Mallorca havia de tenir un caràcter especial.

A ciutat és el palau italià, transformat; és la magnificència en pedra i harmonia de buits i espais tancats... «l'harmonia, la proporció en tots els elements que la integren: façanes sobries, patis-entrades sumptuosos i immensos, galeries cobertes, escales monumentals, artesonats, tapissos... tot posat naturalment... tot entonant amb l'ambient».

La casa senyorial del camp, és talment la de ciutat, sinó que els jardins són molt més grans.

La casa pagesa, escampada ça i enllà, damunt la gran tapisseria de verder de la illa, poc té que veure. Són, generalment, grans, amb corral o jardí, amb tot l'encís de les coses discretes. S'amaga, davall l'espessor de l'arbreda, blanca com un glop de llet amb unes roses o uns geranis vermells al davant. Són notes discretíssimes que tampoc desentonen gens.

El senyor Capó reprova aquestes noves construccions exòtiques, els xalets de mal gust, bastits per alguns propietaris americans o afrancesats.

L'ESCULTURA A MALLORCA

En començar a estudiar l'escultura, diu que les manifestacions escultòriques són ben escasses a Mallorca. Es difícil centrar una estàtua en aquella Naturalesa. «L'arxiduc», en voler fer de la seva grandiosa propietat de Miramar, la qual comprenia els termes de Valldemosa i Deya, un parc admirable, una meravella, deixà a la Naturalesa en llibertat. Hi bastí mirandes riques i superbes, però sense una estàtua. Damunt una punta ardida que s'avença damunt la mar, hi alçà un formós templet, una cúpula hemisfèrica sostinguda per vuit esvelts columnes, tot de marbre blanc que retalla damunt la serena blavor de la mar. Al bell mig del templet, una penya i al damunt de la penya... res.

Davant tota la magnificència d'aquella Naturalesa, no pot haver-hi figura que distregui. Sols cadascú pot forjar-se la tènue visió d'una figura recordada o somniada.

Esmenta dos casos més recents: els monuments alçats a la memòria de dos mallorquins predilectes. El monument que en un jardí de la ciutat s'alça a En Joan Alcover, el poeta cantor de la terra, no serà coronat pel bust. Es una clàssica piscina de marbre, i a un dels extrems s'hi posarà un bloc de marbre rectangular que portarà esculpit el nom del poeta, i al damunt una gràcil figurina, com una tanagra de bronze.

L'altre monument encara està en projecte. El vol erigir l'Associació per la Cultura de Mallorca, a la memòria del gran poeta mossèn Miquel Costa i Llobera. Tampoc hi haurà ni l'estàtua, ni el bust; en un espadat de la Costa brava s'hi esculpirà, monumentalment, tota la poesia «El pi de Formentor», signada amb el nom del poeta.

I és que l'escultura vol espais reduïts, i la Naturalesa, a Mallorca, es presenta massa gran, i per tant pertorba l'equilibri tot el que no està en relació amb ella.

LA PINTURA A MALLORCA

L'art de la pintura sí que hi floreix i fluirà perennement a Mallorca. Un home surt al camp i arreu es troba al mig d'un quadro. Dintre dels seus ulls es reflecteix una bella harmonia de formes i de colors, que canvia totalmnt sols per un senzill canvi de direcció de la llum. El paisatge de Mallorca és pensament, llum i transparència en l'aire, en les algues i en les roques. Per això havia de néixer el desig fervent d'eternitzar aquells moments fugitius per a contemplar-los en tot moment de la vida i lloc del món.

Aquells nous temes pictòrics i sobretot llums i colors nous, exigien nous procediments per part de l'artista. El que en podríem dir Escola Mallorquina de Pintura, no comprèn els pintors mallorquins, sinó tots aquells pintors forasters que, atrets pel renom de Mallorca, hi van i s'hi queden encisats per tota aquella profusió mai somniada. El que tasta una vegada el plaer de voler agafar el paisatge mallorquí, queda ferit de malaltia mortal. Un amor diví li beu l'enteniment. Es queda a Mallorca. Fuig de ciutat i de viles. I cerca una caseta dintre del bosc, de la muntanya o a redós d'una sirena, a una de les cales gentils, encantades i..., allí s'hi passarà la vida.

Es per això que el vostre gegant del pinzell, En Joaquim Mir, assenyalà als artistes aquell nou món, amb un crit de follia, produït per la impotència d'agafar aquells tons meravellosos de muntanyes, coves i avencs marins. Tota una corrua de pintors de tot el món hi van i hi resten, però el primer que fan és rompre «mollos» i pinzells, llançar la paleta vella i cercar-ne una de nova. La Naturalesa de Mallorca és egoista, és una i única, i sols vol lliurar-se en aquell a qui per endavant se li dóna tot.

LA MUSICA A MALLORCA

Té el seu caire especial en la forma de cançó popular individual. Recorda que el malaguanyat Noguera, després de fer una inspirada descripció de la Naturalesa mallorquina, deia: qui ha vist tot això, no pot dubtar un sol moment que el medi ambient és molt abonat pel desenrotllament de la més ideal de les belles arts. No hi ha pagès, pastor o «missatge» que no cerqui alleugerir la seva feina tosca i feixuga amb tonades i cants improvisats, suggerits per les seves creences, sentiments d'amor a la terra, inspirats, encisadors, que superen, de vegades, en gràcia i valor estètic, a moltes melodíes que aplaudeixen als teatres, o als concerts, els músics més exigents.

En trobar-se davant de tanta magnificència, l'home que no sap com expressar amb la paraula freda i convencional el sentiment d'admiració a tanta bellesa, canta. El pagès mallorquí, en tot moment i en tota feina, s'acompanya amb la seva veu. Per cada treball té una tonada pròpia i peculiar: pel llaurar, pel sembrar, pel regar, pel batre, pel tondre, etc. Cants originalíssims, plens de melangia, millor dit, de serenitat, senzills, fins sobris a vegades, recarregats d'ornaments i cadències complexes altres, impossible de traspassar al pentagrama, però que el pagès canta sempre amb una precisió meravellosa. Qui veu el pagès mallorquí complir el seu treball solemnial i reposadament, com pertoca a tothom qui té per mestra i companyona la sàvia Naturalesa, i el sent modular la cançó apropiada a la feina que fa, comprèn que la cançó està en harmonia completa amb la serenitat de tot allò que el volta.

LA POESIA A MALLORCA

Parla de la poesia, la manifestació artística més humana, i diu que Mallorca fatalment havia d'ésser i és terra de potes. En contemplar l'esplendorositat i la beutat d'aquella Naturalesa, l'home sensible no pot deixar de traduir en mots l'arada tumultuosa de sentiment que broll del seu cor, i ha de dir el que sent, i ha de dir-ho bellament en harmonia amb la bellesa de l'ambient. Això és precisament la poesia.

D'aquí el gran nombre de poetes mallorquins, que, malgrat els matisos personals, tots canten el mateix to. Lo poesia mallorquina és essencialment descriptiva. Inclús en aquells càntics emocionants traspua l'harmonia i la suavitat d'aquella Naturalesa.

En el renaixement literari català s'ha fet remarcar la poesia dels mallorquins. Als primers moments era com un barboteig, mes després es va refer, aviat s'asserenà i trobà l'expressió justa i entonada. Aquella justesa, aquella relació exacta dels mots amb les idees i per damunt de tot una veritable precisió i certa sobrietat senyorial, l'enaltiment de tota cosa petita en un pla de serenitat, en el qual tota cosa és gran; una veritable preocupació per elegàncies, la correcció. El poeta mallorquí, en termes generals, és el més acurat: no el complau l'aproximació, vol la justesa i el just és el que pertoca, ni més ni menys.

Anuncià que com a ilustració del que acabava de dir-se, es llegirien algunes poesies, que tot i essent de quatre personalitats ben distintes, demostraven la seva afirmació que malgrat la varietat de forma, de metre, de tema i de sentiment intern, s'hi veu sempre la serenitat i l'harmonia de la Naturalesa mallorquina, que reflectint-se en el mirall del cel es mira de nou en l'ànima del poeta com si fos l'espurna de sol viventa en el calze d'unes flors.

(Grans aplaudiments.)

LECTURA DE POESIES

Alumnes de l'Escola van llegir de manera impecable, amb una claredat amb una entonació i una matisació admirables, les poesies «Perfums de Sóller», d'En Miquel dels Sants Oliver; «La Serra», d'En Joan Alcover; «L'ermità», d'En Joan Capó; «El pi de Formentor», d'En Miquel Costa i Llobera, i «El porqueret», d'En Llorenç Riber. Totes foren aplaudides co mes mereixen aquests caps-de-brot de l'exquisida poesia mallorquina.

REGRACIAMENT

En Joaquim M. Nadal, en nom de l'Agrupació Cultural Francesc Aragó, pronuncià elegants i afectuoses paraules referents a la personalitat del conferenciant, la seva cultura, la seva tasca pedagògica i el seu entusiasme per Mallorca, la seva terra nadiua, que amb tanta brillantor ens acaba de presentar en la seva part espiritual. Li endreçà un afectuós regraciament.

Fou una vetllada veritablement exquisida.

CAMISERIA SANS
Boqueria, 32
Gran assortit en corbates

VIDA MARÍTIMA I COMERCIAL

MOVIMENT DEL PORT

Dijous, dia 30

VAIXELLS ENTRATS:

Vapor espanyol «Cabo Tres Forcas», de Santander, amb càrrega general i 16 passatgers.

Vapor espanyol «Rey Jaime II», de Palma, amb càrrega general i 156 passatgers.

Vapor espanyol «Iluntzar Mendi», de Sagunt, amb càrrega general.

Vapor espanyol «Unzola», de Gijon, amb carbó.

Bergantí goleta italià «Falco», de Bosa, amb carbó.

Vapor espanyol «Juan Maragall», de Gijon, amb càrrega general.

Vapor espanyol «Tintoré», d'Alacant, amb càrrega general i passatge.

VAIXELLS DESPATXATS:

Veler italià «Francesc A».

Vapor espanyol «Abandos», en llast, cap a Huelva.

VAIXELLS SORTITS:

Vapor espanyol «Re Vittorio», de trànsit, cap a Buenos Aires i escales.

Vapor espanyol «Almansora», amb càrrega general, cap a Vinaroç i Castelló.

Vapor espanyol «Carolina R. de Pérez», en llast, cap a Santander.

Vapor espanyol «Abandos», en llast, cap a Huelva.

Vapor anglès «Volsella», en llast, cap a nez.

Vapor italià «Tiepolo», amb càrrega general (trànsit, cap a Gènova, via de València.

Vapor espanyol «Sagunto», amb càrrega general, cap a Cartagena.

Vapor espanyol «Santa Ana», amb el seu equip, cap a la mar.

Vapor espanyol «Vicente La Roda», amb càrrega general, cap a València.

Vapor italià «Ancona», amb càrrega general i trànsit, cap a Oporto i escales.

Vapor espanyol «Mahón», amb càrrega general, cap a Maó.

MERCAT DE REUS

Dia 27 d'agost de 1923.

Olis: De les Borges d'Urgell, a 29 pessetes els 15 quilos; d'Aragó, de 30 a 30'50 pessetes els 16 quilos; de Tortosa, de 27'50 a 29 pessetes els 15 quilos; del Camp, a 32 pessetes els 15 quilos.

Avellana: En gra de primera, a 90 pessetes el quintà; en gra de segona, a 82 pessetes el quintà; negreta propietat en closca, a 55 pessetes els 58'400 quilos; comú en closca, a 51 pessetes els 58'400 quilos.

Ametlla: Mollar (closca), a 57 pessetes els 50'400 quilos; llargueta en gra, a 120 pessetes el quintà esperança en gra, a 110 pessetes el quintà; comú en gra, a 90 pessetes el quintà.

Garrofes, a 7 pessetes els 40 quilos.

Ordi, de 11'50 a 12 pessetes els 70 litres.

Blat de la comarca, de 24 a 24'50 pessetes els 56 quilos.

Vins: Blanc, a 6 rals grau i carga; negre, a 6 rals grau i carga; priorat, a 7 rals grau i carga.

Mercat desanimat.

MERCAT D EGALAF

Calaf, 25 d'agost de 1923.

Blat, a 23 pessetes els 55 quilos.

Ordi, de 12 a 12'50 pessetes els 44 quilos.

Civada, a 32 pessetes els 100 quilos.

Veces, a 22 pessetes els 57 quilos.

Erp, a 21 pessetes els 55 quilos.

Aviram. — Gallines, de 15 a 20 pessetes el parell; pollastres, de 8 a 11 pessetes el parell; conills, de 7 a 9 pessetes el parell; ous, a 3 pessetes la dotzena.

Canvis facilitats per la Banca Marsans, S. A.

BORSA DE MADRID

4 per 100 interior, comptat	72'00
» fi mes	00'00
» fi pròxim	00'00
Amortitzable 5 per 100 (1920)	96'75
Banc d'Espanya	580'00
Arrendatària de Tabacs	248'00
Stat. Gral. Sucr.ª-Obligacions	00'00
» » Ac. preferides	83'00
» » » ordinàries	00'00
Francs	00'00
Lliures	00'00
Banc Espanyol Rio Plata	235'00
Cèdules hipotecàries	89'25

BORSA DE PARIS

4 per 100 interior Espanyol	00'00
» 100 Exterior »	000'00
Accions Nord d'Espanya	000'00
» Alacant	795'00
» Andalusos	0'0000
Renda russa 5 per 100	00'00
« 4 1/2 per 100	000'00
Brasil 4 per 100	000'00
Banc Espanyol Rio Plata	535'00
Renda francesa 3 per 100	57'45
Accions Rio Tinto	2,560

PREMI DE L'OR

(Preus de compra)

Alfons	140'00	per cent
Isabel	143'50	» »
Unces i mitges unces	139'50	» »
Quart d'unça	139'50	» »
1/16 d'unça	139'50	» »
Francs	139'50	» »
Dòlars	7'20	» »
Lliures	35'50	» »

BORSA DE BARCELONA

30 d'agost de 1923

COTITZACIO UNICA DEL COL·LEGI D'AGENTS DE CANVI I BORSA I EL MERCAT LLIURE DE VALORS

VALORS A TERME. — Al matí, a la Sala de Contractacions del Casino Mercantil. Pel concepte de l'operació de «doble» s'ha pagat: De Deute Interior a 0.20, Deute Exterior a 0.25, Nords de 0.35 a 0.32'50 i a 0.33'75, Alacants a 0.32'50 i a 0.30, Andalusos a 0.30, Orenses de 0.15 a 0.10 i a 0.12'50, Gran Metropolità a 0.50 i a 0.70, Transversal a 0.80, Autòmnibus a 0.70 i a 0.55, Tabacs de Filipines a 1.00, Colonial i Plates a 0.30, Crèdit i Docs a 0.10, Aigües de Barcelona a 0'55, Sucreres ordinàries a 0.22'50 i a 0.20, Sucreres preferents a 0.50, obligacions Càceres a 0.15, obligacions Andalusos primera sèrie a 0.22'50, Duro-Felguera a 0.30 i a 0.27'50, i Madrilenya de Tramvies a 0.55 i a 0.50.

A fi de setembre s'ha operat de Nords de 68'85 a 68'90 i a 68'85, i Alacants a 68'65.

A la tarda, a la Casa Llotja, a fi de setembre: Es fa de Nords entre 68'80 i 68'60, Alacants de 68'45 a 68'35, obligacions Càceres a 35'15, Colonial a 68'85 i a 69'00 quedant-hi paper, Transversal de 171'00 a 171'50 i a 171'00, i Sucreres ordinàries a 34'50.

Darrera sessió. — Al Casino Mercantil, de dos quarts de cinc a les cinc de la tarda, a fi de setembre: S'ha fet de Nords a 68'60 i a 68'70, i Alacants a 68'50 i a 69'55.

En les sessions d'aquesta tarda continuaven fent-se les «dobles» als voltants dels preus d'aquest matí.

DIFERENCIES DE LES OPERACIONS A TERME

De la del matí, a la de les cinc de la tarda d'avui, es baixa 0'15 de Nords i 0'10 d'Alacants.

COTITZACIO DE MONEDES ESTRANGERES

Francs, 42'00; suïssos, 133'90; belgues, 34'60; lliures, 33'70; lires, 32'05; dolars, 7'40; marcs, 0'0002, i corones 0'016.

AL COMPTAT. COTITZACIO DE VALORS NO INSCRITS ENCARA EN EL BUTLLETI OFICIAL

Barcelona Traction and Light Power 7 °/₀, «1921», a 101'85.
Barcelona Traction and Light Power 7 °/₀, pref., a 114'75.
Ferrocarrils de Catalunya 6 °/₀, * a 102'50.
Companyia Espanyola de Colonització 6 °/₀, * a 94'50.
F. C. Cremallera de Montserrat 6 °/₀, * a 101'50.
Municipis de l'Exposició 6 per 100, a 99'75.
S. A. Colònia Güell 6 °/₀, * a 94'35.
Societat Gallega d'Electricitat 8 °/₀, a 95'75.
Grans Molins Bascos 6 °/₀, a 93'50.
Mines de Potassa de Súria 7 °/₀, * a 99'50.
Gran Metropolità 6 °/₀, a 98'50.
General Tramvies de Barcelona 6 °/₀, * a 101'75.
Hotel Ritz 7 °/₀, * a 91'00.
Ajuntament de Sevilla 6 °/₀, * a 94'75.
Productes Pirelli 6 °/₀, a 96'00.
Unió Elèctrica de Catalunya 6 °/₀, * a 94'50.

(Reproducció del Butlletí Oficial)

Deutes Estat			Ajuntaments i Diputacions			Ferrocarrils i tramvies			Aigua, Gas i Electricitat			Accions		
Interior	A	71'75	Municipal semestre		*79'25	Nord Espanya 1.ª s.		66'15	Alacant 1.ª hipoteca		60'75	Energia Elèctrica 5 °/₀		* 69'75
»	B	*71'80	»	1906 B	80'75	» » 2.ª s.		63'35	» 2.ª »		74'50	» » 6 °/₀		85'00
»	C	71'80	»	1907 D	*78'00	» » 3.ª s.		63'00	» 3.ª »		74'25	» » Bons		94'25
»	D	*71'78	»	1910 D	77'75	» » 4.ª s.		*62'85	» A		94'25	Elèctrica Cinca 6 °/₀		92'50
»	E	71'75	»	1912 B	*78'25	» » 5.ª s.		*63'50	» B		80'25	Prod. Forces Motr. 6 °/₀		* 83'75
»	G 1 H	*71'70	»	1912 E	78'25	Especials Pamplona		63'25	» C		* 71'35	» » 7 °/₀		85'00
»		*71'25	»	1912 F	74'00	Prioritat Barcelona		85'00	» D		70'85	Construccions Elèc. 6 °/₀		76'00
Exterior	A	88'10	»	1913 B	*78'25	Asturies 1.ª hipoteca		*64'35	» E		78'25	Regadius Llevant 6 °/₀		94'50
»	B	88'00	»	1916 B	*77'75	» 2.ª »		84'15	» F		* 88'25	Hisp. Amer. d'Elec. 6 °/₀		100'75
»	C	87'90	»	1917 B	78'00	» 3.ª »		*64'00	» G		102'00	» » Bons		*118'00
»	D	87'80	»	1918 B	78'25	Lleyda a Reus		67'00	» França 1864		* 55'25	Coop. Fluid Elec 6 °/₀		* 93'00
»	E	87'80	»	1919 B	78'25	Vilalba a Segovia		*74'25	» » 1878		83'75			
»	F	87'80	»	1920 B	77'50	Especials Almansa		*75'50	» Directes		55'25	**Vàries**		
»	G 1 H	87'80	»	1921 6 °/₀	100'00	Almansa a València ad.		64'50	Còrdoba a Sevilla		59'65			
Amortit. 5 °/₀	A	97'50	Eixample	1899	*96'35	Mines Sant Joan		*57'25	Badajoz 5 °/₀		* 97'00	Transatlàntica 4 °/₀		* 67'25
»	B	96'90	»	1907	90'50	Alsasua i Sant Joan		83'85	Orense A. B. C. D. E. F.		88'25	» 6 °/₀		*101'00
»	C	96'45	»	1918	87'50	Osca a França		77'75	» G. I H. prior.		* 61'50	» 6 °/₀ 1922		100'50
»	D	93'45	Bons Reforma		84'00	Nord especial 6 °/₀		*102'75	M. Càc. i Portugal, 5 °/₀		* 87'00	Canal Urgell		* 65'15
»	E	*96'20	Diputació antigues		* 0'00				M. Càc. i Portugal, var.		35'00	Asland 6 °/₀		* 84'50
»	F	*96'70	»	B	*79'00				Andalusos 1.ª 5 °/₀		53'75	» 7 °/₀		100'50
Amortit. 5 °/₀	A	96'85	»	C	78'25				» 2.ª 5 °/₀		* 82'75	Foment d'Obres 5 °/₀		* 84'50
» 1917	B	*96'00	Manresanitat	1915	74'75				Com.ª Auxiliar de F.-C.		* 99'50	» » 6 °/₀		95'50
»	C	96'20	»	1920	74'00				Gral. Tramv. 4 °/₀		* 89'00	Carbons Berga		99'00
»	D	96'10	Caixa Crèdit Com.		*74'00				» » 5 °/₀		* 95'25	R. C. C. Regants Ebre		* 86'50
»	E	96'10							Tramv. St. Andreu		* 73'00	Construcció Naval 6 °/₀		* 96'50
»	F	96'10							F. C. Sarrià 6 °/₀		102'00	» » Bons		*101'00
Tres. v. gener	1924 A.	101'75							F. C. de Catalunya 5 °/₀		91'75	Const. i Paviments 6 °/₀		* 93'00
» v. »	1924 B.	101'70							Madrid a Aragó 6 °/₀		93'50	General Regadius 6 °/₀		* 85'00
» v. febrer	1924 A.	101'80							G. F. C. Catalans 6 °/₀		100'00	Mecànica Vellutera 6 °/₀		* 93'50
» v. »	1924 B.	101'45							Tànger a Fez 6 °/₀		* 88'25	A. Forns Andalusia 6 °/₀		* 97'00
» v. octubre	1923 A.	100'80							Tramvies Sevilla 6 °/₀		101'00	Teneria Moderna 7 °/₀		* 99'00
» v. »	1923 B.	*100'55												
» v. Nbre.	1923 A.	*100'10										**Accions**		
» v. »	1923 B.	*100'15												
Estrangers												Catalana Gas s. D		* 77'00
Cèdules Argentines 6 °/₀		2'45										» » E		* 78'00
Obligacions												» » F 6 °/₀		94'00
Port de Barcelona		*89'50										Hisp. Amer. d'Ele. s. A.		*371'00
» de Melilla		*100'55										» » s. B		*371'00
» de Sevilla s. D.		83'00										Hullera Espanyola		*170'00
» de Gijon Musel		*85'00										Espanya Industrial		*162'00
Gob. Imp. Marroc 5 °/₀		70'35										Peninsular Telèfons		89'75
Caixa d'Emis. 5 °/₀		*88'85										Hispano Suïssa		*203'00
												Hotel Ritz 6 °/₀		* 72'00
												Anónima Cros		*100'00
												Banc Barcelona ptes.		* 96'00

* Els valors assenyalats amb asterisc no han tingut cotització. Deixem constatat l'últim canvi a grau del llegidor.

Centre Cotoner de Barcelona

INFORMACIÓ TELEGRÀFICA

TELEGRAMES OFICIALS DEL DIA D'AVUI

Liverpool	Tanca anterior	Obriment avui	Segon telegrama	Tercer telegrama	Quart telegrama	TANCA
Disponible	14.98	00.00	15.05	00.00		00.00
Futur:						
Octubre	13.67	13.78	13.79	00.00		13.78
Gener	13.37	13.47	13.48	00.00		13.45
Març	13.26	13.38	13.38	00.00		13.34
Maig	13.13	N.	13.24	00.00		13.20
Juliol	12.94	N.	13.03	00.00		12.98

Alexandria	Agost	Octubre
Futurs. Ashmouni	27.95	28.28
	Novembre	Gener
» Sakellaridis	32.68	33.36

Jumel	Tanca anterior	Obriment avui	TANCA
Nbre	15.80	00.00	00.00
Gener	15.98	00.00	00.00

Nova York	Tanca anterior	Obriment avui	Segon telegrama	TANCA
Disponible	25.65	00.00	00.00	00.00
Futur:				
Octubre	24.41	24.67	24.47	00.00
Desembre	24.34	24.40	24.39	00.00
Gener	24.02	24.11	24.07	00.00
Març	24.05	24.15	24.12	00.00
Maig	24.03	24.10	00.00	000.0

Nova Orleans	Tanca anterior	Obriment avui	Segon telegrama	TANCA
Disponible	24.50	00.00	00.00	00.00
Futur:				
Octubre	23.75	00.00	00.00	00.00
Desembre	23.79	00.00	00.00	00.00
Gener	23.72	00.00	00.00	00.00
Març	23.71	00.00	00.00	00.00
Maig	23.68	00.00		00.00

Barcelona, 30 d'agost de 1923

Canvis facilitats per la Casa Soler i Torra G.ans

PREUS DE COMPRA

Bitllets:	Francesos,	41'80
»	Anglesos,	33'50
»	Italians,	41'80
»	Belgues,	34'25
»	Suïssos,	133'60
»	Portuguesos,	0'22
»	Alemanys,	0'002
»	Austriacs,	0'0125
»	Holandesos,	2'73
»	Russos,	0'00
»	Grecs,	00'0
»	Suecs,	1'80
»	Noruecs,	1'05
»	Dinamarca,	1'20
»	Romania,	3'20
»	Turquia,	3'50
»	Estats-Units,	7'32
»	Canadà,	7'15
»	Argentins,	2'34
»	Uruguais,	5'10
»	Xilens,	0'75
»	Brasilers,	0'55
»	Bolivians,	1'75
»	Peruans,	25'00
»	Paraguais	0'10
»	Venezuels,	00'00
»	Japonesos,	2'40
»	Algerins,	40'80
»	Egipte,	33'50
»	Filipines,	3'25

Canvis facilitats per Banc de Catalunya

Barcelona, 30 d'agost de 1923

DIVISES XECS NO COTITZADES OFICIALMENT

Portugal	0'34	ptes. escut
Argentina	2'39	» pes
Holanda	2'925	» florí
Suècia	1'98	» corona
Noruega	1'21	» »
Tzecoeslovàquia	22'20	» 100 cnes.
Polònia	0'0075	» 100 marcs

O R

Alfons	40'00
Unces	39'50
Isabel	43'50
Quarts	39'50
Petit	39'50
Dòlars	7'20
Lliures esterlines	35'50
Francs	39'50

BITLLETS

Francs	41'70
Lires	31'80
Lliures esterlines	33'55
Marcs	0'0007
Corones	0'01

Banca Tusquets, S.A.

CANVI — VALORS — CUPONS

Rambla del Centre, número 2

Espectacles

Teatre Novetats

Circ Eqüestre

Avui, divendres, nit, a les deu, PROGRAMA NOU, INTERESSANT, ORIGINAL. Exit creixent dels

60 galls comediants, 60

Els artistes més petits del món

Fred Silvester i C.ª

El més difícil, l'extraordinari l'executen els inimitables

Les 4 Uessens

Exit definitiu dels JAPONESOS, FONTANAS, 3 BERETTAS, LES 4 MARYLAND, CHASSINO, THE ARQUES, LES STRAKAY, RAPIDET i els reis de la gràcia

POMPOFF, THEDY I EMIJ

NAVAS I GEROME, SILVA I KODAK

Cada dilluns, dijous i dissabtes, matinées econòmiques. — Avui, grans debuts. — Demà, dissabte, tarda, matinée a dos quarts de cinc. Nit, a les deu. — Diumenge, tarda i nit, extraordinàries funcions.

Es despatxa a Comptaduria.

ELDORADO

Coliseu de varietats

Avui, divendres, tarda, a dos quarts de cinc. Nit, a les deu. Projecció de

notables pellícules. Comiat de la formosa bailarina PILAR IVON. Èxit indiscutible de JACK HANNA i els seus JAZZ-GIRLS, cants i balls anglesos i americans. Grans ovacions als famosos equilibristes BARTROS. Grandiós èxit de la gentilíssima cançonetista CANDIDA SUAREZ. Repertori selecte. Riquíssima presentació.

TEATRE COMIC

Avui, divendres, tarda, a dos quarts de cinc. TRES ERAN TRES O PADRES QUE TENEIS HIJAS, i l'opereta en dos actes, EL ASOMBRO DE DAMASCO. Nit, a dos quarts de deu. EL DOCTOR MAXIMO. LA PATRIA CHICA i LA CANCION DEL OLVIDO.

Gran Teatre Espanyol

Demà, dissabte, dia 1. Nit, a les deu. Inauguració dels vuit únics dies que s'exhibiran les novíssimes pellícules científiques: ALCOHOL RELACIONAT AMB SEXUALITAT I CRIMINALITAT i VENERI: LES SEVES CONSEQUENCIES: MANERA DE CURAR-LO.

Teatre Bosc

Temporada popular d'òpera

Ple cada nit. — Avui, divendres, a tres quarts de deu de la nit, debut del baix cantant CANUTO SABAT, amb l'òpera en quatre actes de Doniseti, LA FAVORITA, creació del celebrat tenor MARIAN CORTADA, en la qual obra arrenca ovacions al públic, i acompanyant-lo els aplaudits artistes Elda Roses, Pura Taboada, Ricard Fusté, Màrius Serretti, cor general, cos de ball de la mestressa Pamies. Decorat nou. Sastreria Péris. Estupenda presentació.

Preus. — Butaques a 4 pessetes i a 3; seients a 2 pessetes i a 1'50; Entrada 80 cèntims. Net d'impostos. — Demà, dissabte, LA AFRICANA, debutant Josefina Blanch, i cinquena sortida del colossal tenor Miquel Artelli. — Diumenge, tarda i nit, dues colossals funcions. — Dimarts que ve, LOHENGRIN. Fixeu's en els cartells.

PALACE CINE

Gran Saló de Moda

Demà, dissabte, 1 de setembre, reobertura. Programes selectes. Cinc estrenes, projectant-se EL FALSARI, grandiosa pellícula de l'acreditada marca Firs Nacional Circuit, interpretada pel cèlebre artista Lionel Barrimore, i EN ELS CONFINS DEL NORD SILENCIOS, de la marca de primer ordre Universal, essent el protagonista l'as de la pantalla, Frank Mayo. Preus de costum.

Cine Princesa

Granvia Layetana. - Telèfon 1371
Tocant a la Plaça de l'Angel

Avui, divendres, 31, programa de gran èxit. LA REINA DELS GITANOS, sensacional super sèrie dividida en deu episodis, projectant-se el pròleg i el primer episodi. NO SEMPRE TRIOMFA L'AMOR, creació de la eminent artista Dorothi Daltón, Programa Ajúria. BONES REFERENCIES, gran cinta, interpretada magistralment per la bella artista Constance Talmadge. ELS ESPERITS, còmica en dues parts, de broma continua. LA GUINEA FRANCESA, varietats. — Diumenge, a la nit, estrena de LA REINA DELS GITANOS, segon i tercer episodi.

Saló Catalunya

El local més fresc de Barcelona

Avui, divendres. Moda. Dues estrenes: EL LLOP NEGRE, Paramount. MONEDA FALSA, per Elsie Ferguson. DUES SETMANES DE VACANCES, per Constance Talmadge. EL PINTOR, còmica. — Diumenge, a la nit, estrena del Programa Ajúria: EL MEU COSI, pel malaguanyat tenor Enrico Caruso.

BALNEARI "LA PUDA DE MONTSERRAT"

Una hora de Barcelona — **15 juny - 15 octubre**

Termes sulfurado-sòdico-azoades radio-actives

Tractament hidro-mineral de l'Artritisme, Reuma, Herpes, Avariosis i malalties de la pell.

Vaporaris naturals, de fama mundial contra la predisposició als catarros (nasal, laríngi, bronco-pulmonars), bronquitis, ofec i afeccions post-grip.

Viatge. Línia Barcelona-Martorell-Manresa (Estació Magòria). Tots els trens. Bitllets Baixador **LA PUDA**
Informes. Diagonal, 460, i Balneari (Telèfon 507 Martorell).

Serveis de la Companyia Trasatlàntica

LINIES A ANTILLES, MEXIC I NOVA YORK

El vapor **MONTEVIDEO**

sortirà el dia 25 de setembre de Barcelona, el 26 de València, el 28 de Màlaga i el 30 de Càdiz cap a l'Havana, i Veracruz.

El vapor **ALFONSO XIII**

sortirà el dia 17 setembre de Bilbao, el 19 de Santander, el 20 de Gijón i el 21 de Coruña, cap a Havana i Veracruz. Admet càrrega i passatge cap a Costafirme i Pacífic amb trasbord a Havana.

LINIA DE VENEZUELA, COLOMBIA I PACIFIC

El vapor **MANUEL ARNUS**

sortirà el dia 10 setembre de Barcelona, el dia 11 de València, el 13 de Màlaga i el 15 de Càdiz cap a Les Palmes, Santa Cruz de Tenerife, Santa Cruz de la Palma, Puerto Rico, Havana, La Guayra, Puerto Cabello, Caraçao, Sabanilla, Colón i pel Canal de Panamà a Guayaquil, Callao, Mollendo, Arica, Iquique, Antofagasta i Vallparadís. Sortida de Vallparadís el 12 de cada mes tornant per la mateixa ruta fins a La Guayra i d'allí a Puerto Rico, Canaries, Càdiz i Barcelona.

LINIA DE BUENOS AIRES

El vapor **REINA VICTORIA EUGENIA**

sortirà el dia 4 de setembre de Barcelona, el 5 de Màlaga i el 7 de Càdiz cap a Santa Cruz de Tenerife, Montevideo i Buenos Aires.

SERVEI A FILIPINES I PORTS DE XINA I JAPÓ

El vapor **LEGAZPI**

sortirà de Corunya el dia 28 d'agost, cap a Vigo, Lisboa i Càdiz d'on sortirà el 1 de setembre cap a Cartagena, València i Barcelona i d'aquest port el 6 cap a Port-Said, Suez, Colombo, Singapore, Manila, Hong-Kong, Xang-Hai, Nagasaki, Kobé i Yokoama, admetent passatge i càrrega per als dits p ts i per altres punts per als quals hi hagi establerts serveis regulars des dels ports d'escala abans indicats.

LINIA DE FERNANDO PÓO

El vapor **CIUDAD DE CADIZ**

sortirà el dia setembre de Barcelona, el de València, el d'Alacant i Cartagena, i el de Càdiz cap a Les Palmes, Santa Cruz de Tenerife, Santa Cruz de la Palma, altres escales intermèdies i Fernando Póo.

A més dels indicats serveis, la Companyia Trasatlàntica té establerts els especials dels ports del Mediterrani a Nova York i ports del Cantàbric a Nova York i la Línia de Barcelona a Filipines, les sortides dels quals no són fixes i s'anunciaran oportunament a cada viatge.

Aquests vapors admeten càrrega en les condicions més favorables, i passatgers als quals la Companyia dóna allotjament i tracte esmerat, com ha acreditat en son dilatat servei. Totsels vapors duen Telegrafia sense fils.

L'EDUCACIÓ FÍSICA

és una gran conquesta moderna, però...

Totes les coses, per bones que siguin, tenen el seu però

CAIGUDES, CONTUSIONS, FERIDES...

Aigua Oxigenada VOLCÁN

NO ESPEREU A QUE S'INFECTIN

Demaneu-la en les principals farmacies

Dipositaris:

J. URIACH I C.ª • Bruch, 49

Fábrica de Flors, Corones i Plantes

Tot el que's necessita per a fer-les
Antiga Casa T. COSTAS, Palla, 13 i 15, pral.

Casa a Badalona

en renda, dos pisos i baixos amb jardí. Renda 6 1[2 net. Preu 50.000 pessetes. Raó: Santa Madrona, 23, Badalona.

Comandes

Serventa

de 30 a 40 anys, catalana, independent, per a servir a persona sola, amb bons informes. Escriure 5286. Empresa Ideal d'Informació, Rambla Flors, 16 (anuncis).

Serventa jove

necessito. Aribau, 31, entl. 2.ª

Modista tantasia

i blanc a domicili. Baixada de Sant Miquel, 2 bis, porteria.

Sol·licito empleat

ante correspondència, comptabilitat. Esc. 5313. Empresa Ideal d'Informació, Rambla Flors, 16 (Anuncis).

Servenses

totes classes, col·loco. Passatge Virreina, 24. Casa séria.

Vendes

Casa torre gran, en poble próximBarcelonaamb jardí i hort, es ven per 4.500 duros.

Torre es ven, peu tranvia, aigua, gas, electricitat, confort modern, baratíssima, 15.000 ptes.

Auto semi-nou, dos baquets marca Doby, roda recanvi, venc per 3.500 pessetes.

Caseta barraca feta tota d'obra a Montjuic es ven per 1.500 ptes.

Torre es ven prop Passeig Bonanova, molt ben situada per 12 mil duros.

Auto esport arrancada elèctrica, cinc seients, a tota prova, es ven per 9.000 pts.

David motor mag. 2 baquets, en perfecte estat, es ven per 2.500 pessetes.

Auto «Martini» 18|22 set seients, estat nou, venc a tota prova, per ptes. 11.500, molt bon estat.

Ford Sedan, en molt bon estat, venc per 4.000 pessetes. Arrancada elèctrica i a tota prova

Raó: Empresa Ideal d'Informació. Rambla Flors, 16, baixos. De 3 a 5.

ELECTROMOTORS I DINAMOS

especialitat en les de
ELECTROQUÍMICA
Bobinats - Instal·lacions
Reparacions
Maquinària Elèctrica, S. A
(Antics tallers Balcells)
Cortes Catalanes, 416. T. 558 H.

Comestibles

caixa 50 duros, traspasso en 2.800 duros a S. G., gran perveni per retirar-me. Escr. 5314. Empresa Ideal d'Informació, Rambla Flors, 16 (Anuncis).

Taladradora

paper, es ven. Raó: Postal Express, Canuda, 8.

Tapissos pintats

La casa mes important d'Espanya. Especialitat en tapissos religiosos. Exposició permanent de quadros a l'oli, gravats, oleogràfics, etc. Fabricació de marcs. Emmotllures. No compreu sense visitar aquetas casas.

F. MONTFALCON
Botera, 4, final Portaferrissa.

Formós auto

6 cilindres, 7 seients, arrancada i il·luminació elèctrica, perfecte estat, ven particular, baratíssim, per absència, urgent. Pelayo, 60, tercer.

Venc finca rústica

bosc, vinya, secà, regadiu, carretera oficial a les parets de la casa, a 3 Kms. d'important ciutat i 20 de Barcelona per 100.000 pessetes. Informes directes al comprador escrivin al 5.332: Rambla Flors, 16 (Anuncis).

Lloguers

Torre a Horta amb jardin, aigua i electricitat, es lloga per 50 duros.

Torre a Gracia, peu tranvia amb tot confort, llogner 50 duros.

Dos pisos carrer Aragó dreta Aixampla. Lloguer 50 duros.

Pis principal en carrer céntric, prop tranvia, electricitat, terrat, lavabo, molt elegant. Lloguer 55 duros.

Torre a Sant Gervasi, lloguer 35 duros sense traspàs.

Torre per llogar sense traspàs, peu tranvia, set habitacions, bany, water, jardi per 45 duros.

Pis gran 6 habitacions, safareig i terrat: aprop Rambles. 50 duros lloguer sense traspàs.

Raó: Empresa Ideal d'Informació, Rambla Flors, 16, baixos
De 3 a 5

Pianos de lloguer de diferents preus. Bruch n.º 78, entressol. C. BIEGER.

Magatzem per a llogar

Girona, 55, informes Porteria

Torre moblada

capac per a 8 persones o més, llogo amb o sense pensió, jardins, terrasses, saló, es parla anglès i francès, trams. 24 i 25. Verdi, 272, torre.

Pisos espaiosos

asc. telèf. bany, etc. C. Enric Granados, 151.

Pisos

es lloguen en el Clot, 60 ptes. Raó carrer Passatge Virreina 1

Traspasso pis

carrer Aribau per 3.000 ptes., amb mobles. Rbla. Flors, 16, pral. De 5 a 7.

Departament

moblat desitjo llogar. Escriure 5318. Rbla. Flors, 16 (Anuncis)

Dispeses

Espléndida habitacio

per a matrimoni o senyor. Aribau, 31. entl., 2.ª

Bona pensió

per a matrim. o persona sola, balcó carrer d'Angels, 1, pr., 2.ª

Casa particular

1 o 2 boniques habitacions tot estar. Carme, 10, tercer, segona

Llogo 2 habitac.

sense mobles. Carme, 12, segon, segona.

Estiuejants

Per a sortides nocturnes, arribades de trens i a tot moment podreu disposar d'una llum clara i sense cap perill, utilitzant una làmpara i pila elèctrica de la famosa marca

LOT

Casa particular

1 o 2 habit. tot estar. Carme, 10, tercer, segona.

Habitació petita

per a senyor, carrer Boqueria, núm. segon.

Bonica habitació

balcó carrer, sols dormir. Cera, núm. 41, segon.

Tallers, 48, pral.

1.ª Habitabió amb balcó per a senyor, referències.

Bailen, 31, tercer

Habitacions amb pensió

Traspassos

Botiga comestibles tocant al Mercat Sant Antoni. Traspasso.

Botiga amb habitació, lloguer 12 ds. Traspasso

Espardenyeria molt cèntrica gran vivienda, poc lloguer, 6.000 pessetes de traspàs.

Pis amoblat amb dispeses, traspasso per 15 mil pessetes, 10 habitacions. Lloguer 45 duros en punt cèntric.

Taberna-Bar i menjar traspasso molta clientela, tocant carrer Carmo.

Traspasso pis moblat, al carrer Comte de l'Asalto, molt ben situat, set habitacions, per absentar-me, per 6.500 pessetes.

Botiga amb gran vivienda, tocant carrer de Sant Pau, lloguer 15 duros, se traspassa.

Pensió d'artistes, se traspassa, en bon preu en el carrer Comte Assalt, moltes habitacions.

Empresa Ideal d'Informació
Rambla de les Flors, 16, baixos
De 3 a 5 de la tarda

EN PLE BOSC

de pins es lloga, pel que resta d'any, pis en torre, amb bany, electricitat, etc. Casanova, 31, primer, segona. Dilluns i dimarts, de set a nou de la nit.

Anuncis

PER A
ANUNCIAR
en els periòdics servint-se de l'EMPRESA IDEAL d'INFORMACIO estalviareu temps molèsties i diner. 16, Rambla de les Flors, 16 baixos. Telèfon 4883 A

COPIES Circulars
reproduïdes en l'aparell
MULTIGRAPH
LES MES PERFECTES
Casa Garcia Suarez
38, Rambla Catalunya
Telèfon 4935 A.

ULMARIOL
calma a l'acte i cura en pocs dies tota classe de
DOLOR
Medicament per ús extern. Laboratoris MORATÓ - Palautordera

Cura radical de l'artritisme, càlculs, èczemes, estrenyiment

BALNEARI VALLFOGONA

Aigües clorurado - sòdiques - sulfatades varietat brom iodurada, altament radio - actives

Temporada oficial de 1.er de juny a 30 de setembre. Gran Hotel-Restaurant, Xalets, Parcs, Boscos, Església, Telèfon, Gagatge, Diversions vàries

Informes: «Epicerie Centrale», Rambla Sant Josep, 13. Barcelona

Correspondència: Administrador del Balneari (Per Tàrrega)

DARRERES INFORMACIONS

La vaga de Serón: Un mort i alguns ferits

BARCELONA

En Rufí Pelayo i la mort d'En Pere Buxareu

De Santander hem rebut el telegrama següent:

«Comparteixo amb vosaltres el dolor que us omplena per la pèrdua del company senyor Buxareu. El meu condol a la família. Els saluda Rufí Pelayo.»

PENINSULA

EL CONSELL DE MINISTRES

Madrid, 30, 10'30 nit

El Consell ha acabat prop de les deu de la nit.

Quan els periodistes es trobaven esperant l'acabament del Consell, han rebut avís que pugessin al despatx del president, on el marquès d'Alhucemas els donaria la referència.

Com que encara no havia sortit cap dels ministres, els periodistes han pujat uns quants, quedant-se'n a la porta de la Presidència alguns per a esperar la sortida dels consellers.

El marquès d'Alhucemas s'ha explicat davant dels reporters en aquests termes:

—El Consell ha continuat avui la seva deliberació sobre la memòria de l'Estat Major Central, en la qual han pres part tots els ministres que manquen per a emetre llur opinió.

S'ha acordat demanar al ministre de la Guerra unes dades que es creuen de necessitat per a la més bona resolució de l'assumpte, i s'ha convingut que si demà pot tenir reunides aquestes dades, tornarem a celebrar un altre Consell, a les cinc de la tarda. En cas contrari, ens reunirem demà passat. I res més, senyors.

—Se sap quan tornarà el Rei?

—No sé. Sé que demà emprendrà el seu viatge, però no sé si vindrà en automòbil o en tren.

Mentre el president donava la referència han sortit del despatx de Consells el primer el ministre de Finances, el qual ha mostrat gran sorpresa en trobar-se uns quants periodistes.

—Senyors — ha dit — no saben que el president estarà donant en aquests moments la referència?

Els periodistes li han dit que ja ho sabien.

—Donguin's alguna notícia. Hi ha hagut acord?

—El president, el president és el qui parlarà.

Després ha sortit el ministre de la Guerra, el qual s'ha expressat davant dels periodistes dient textualment:

—M'han demanat unes dades; jo demà veuré si les tinc o no, perquè no ho sé; si les tinc ens reunirem; si no, donos no ens reunirem.

—Hi ha hagut àmplia discussió?

—Sí, sí.

—I discrepàncies?

—No, si no hem acabat de parlar!... El que hi ha hagut avui ha estat com si diguéssim una exposició. Després cal fer el resum.

Després han sortit junts els senyors Salvatella, Alba, Chapaprieta i López Muñoz.

—Ens poden dir alguna cosa?

—Res, res senyors; això el president.

El senyor Alba ha dit als periodistes:

—Que consti que no hi ha ampliació, perquè el Consell m'atribueix les informacions publicades a l'«A B C» hi ha dret a tal cosa..

hi ha dret en això.

Un periodista ha preguntat:

—Quin ministre despatxarà demà amb el Rei?

El senyor Chapaprieta ràpidament ha contestat:

—Però com podrem despatxar, si el Rei no arriba a Madrid fins a la tarda.

EL COMERÇ AMB EL RHUR

A la «Gaceta» es publica avui una comunicació del ministeri d'Estat dirigida al sots-secretari del ministeri del Treball en la qual es diu que amb motiu de l'ocupació del territori del Ruhr per les tropes franceses i belgues s'ha produït una situació al comerç internacional que necessita una reglamentació detallada, de la qual es dedueixen greus obligacions per als comerciants i necessitat d'intervenir constantment en persona per a obtenir, defensats pels governs, els permisos d'exportació de les mercaderies contractades pels dits comerciants abans de la data de l'ocupació amb firmes alemanyes del dit territori.

Per a alguns comerciants espanyols la xifra de negoci dels quals és reduïda, resulta poc menys que impossible enviar al Ruhr un representant o delegat per les quantioses despeses que això suposaria.

En conseqüència, el ministre ha interessat del president del Consell Superior de Cambres de Comerç, Indústria i Navegació, la designació d'un epresentant general que assumirà les gestions de tots aquells als quals per les raons exposades els resulti impossible el trametiment de delegats, i el president ha manifestat la seva conformitat amb la proposta, indicant la conveniència que es doni a conèixer a totes les Cambres de Comerç, Indústria i Navegació del reialme.

AMPLIACIO DEL CONSELL

Madrid, 31, 12'30 matinada

Malgrat comprometre's els ministres a no facilitar del Consell altres referències que les que donés el cap del Govern, avui han arribat a més, a comprometre's pel seu honor, a no dir als periodistes ni una paraula més que les que digués el marquès d'Alhucemes del Consell d'avui, o millor dit, de la segona part del Consell que començà ahir i cap Déu quan acabarà, perquè aquesta tarda tampoc ha acabat la deliberació), la reserva ha estat perfectament inútil.

La proposta de l'Estat Major Central no és acceptada pel Govern, al menys unànimement.

Establerta la línia que proposa, no s'exclou la possibilitat d'altres operacions que impedeixin la reducció de contingents.

El general Weyler anà a Melilla d'home bo i li ha resultat al Govern tot el contrari.

S'acudí a l'Estat Major Central quan el pla del general Martínez Anido amenaçava amb no deixar ni les aparències de la política que diu el Govern voler desenrotllar al Marroc protectorat civil i reducció de despeses.

El pla Martínez Anido fou escanyat per la comissió de l'Estat Major Central, però l'Estat Major Central n'ha proposat un altre que és també contrari als compromisos de la concentració liberal.

I així s'està.

Si el pla de l'Estat Major Central preval, per molt que fos l'esperit acomodaticí dels ministres, l'autoritat del Govern quedaria enormement menyspreada.

Si el refusa, el Govern haurà d'afrontar una situació molt delicada enfront als elements armats.

Així les coses, les paraules del marquès d'Alhucemas han augmentat la inquietud entre els ministerials, perquè aquest ajornament per tal que el ministre de la Guerra porti al Consell de ministres nous detalls per a discutir i l'anunci de l'arribada del Rei, té totes les traces d'un ajornament per a que al dir el Consell la seva última paraula en l'assumpte, estigui a Madrid don Alfons, per si sa presència fos inexcusable.

Enfront aquesta interpretació de les paraules del marquès d'Alhucemas, també es diu que el que el Govern pretèn és que l'Estat Major prepari altre pla de menors proporcions més en harmonia amb els compromisos del Govern; és dir, que l'Estat Major Central no faci un pla exclusivament tècnic, sinó un pla acomodaticí a les condicions de la política que el Govern representa.

A això s'atribueix que el marquès d'Alhucemas hagi demanat al general Weyler que no s'absentés de Madrid.

Els detalls que ha aludit el marquès d'Alhucemas, són un nou pla de l'Estat Major Central?

El dia de demà serà interessantíssim. Després que el ministre de la Guerra conferènciï amb el cap de l'Estat Major Central, serà el moment decisiu per a saber si la presència del Rei era, com diem, inexcusable o no, que en clares paraules vol dir si hi ha crisi o si l'actual Govern dóna la cara als esdeveniments.

RUMOR DESMENTIT

El ministre d'Estat ha declarat que està mancat de fonament el rumor que avui acullen alguns diaris regons els qual el príncep d'Astúries va contreure matrimoni amb una filla dels Reis d'Itàlia.

NOTICIES DE TETUAN

Tetuan. — L'Alt Comissari, parlant avui amb els periodistes, ha desmentit la notícia publicada en alguns diaris, en la qual es deia que les seves relacions amb el general Marzo no eren tan cordials com s'esperava.

Mai — digà — he canviat cap paraula amb el general Marzo, llevat de les canviades per telègraf quan prengué possessió de la comandància de Melilla.

Com compendran vostès, és impossible que existeixi rossament amb una persona a la qual no es coneix i amb la qual no he parlat mai.

El Baixà de la ciutat ha publicat un ban aclarit el dictat pel general Montero arran dels successos, senyalant als indígenes com a punt de previsió de la tarja d'identitat l'oficina on estan les forces jalifianes.

Sense aquesta tarja no es podrà sortir al camp.

Forces de la mehalla de regulars de Tetuan i de caçadors de Vitòria han marxat al camp en persecució del bandit Jerini autor de l'agressió a la ciutat.

Les autoritats indígenes han pres avui declaració a més de 70 moros detinguts com a suposats autors de l'agressió.

Es creu que tots seran posats en llibertat.

Per a millor prestar els serveis de vigilància ha estat dividida la ciutat en dues zones; en la part antiga de la ciutat presten servei els agents de policia mora, i a la part moderna la guàrdia civil.

NOTES DE MELILLA

Melilla. — Continua passant revista a les guarnicions el general Marzo.

Avui ha passat el dia al sector d'Acib de Midar.

La bateria de l illa i els vaixells de l'esquadra continuaren avui bombardejant tota la costa d'Alhucemas.

El general de la zona de Larraix ha dirigit al comandant general d'aquesta el següent telegrama:

En nom forces a les meves ordres i del meu trameto a V. E. la més entusiasta felicitació per l'èxit obtingut amb els recents fets d'armes, pregant-li la faci extensiva a l'heroica guarnició de Tifarufn i personal de les columnes que han escrit pàgina tan brillant en la Història d'Espanya.

FERITS

Màlaga. — Entre els expedicionaris arribats de Melilla en el «Barceló» figuren:

Capità del regiment de Sant Ferran, Julià Gimènez; capità de regulars Garcia San Pedro; tinent del Terç, Martín, Esparza, Rojas, Quiñones, Gonzàlez, Príncipe, Molina i Anton; del regiment d'Andalusía, tinent Blasco; del d'Albuera, Eduard Fuente; del d'Asia, D'az Massó; de Guadalajara, Rafel Martín; de Toledo, Francesc Ramos i de regulars, Pasqual Rey.

LA FAMILIA REIAL

Santander. — Els reis no sortiren del Palau en tot el matí

Les infantessetes passejaren pels jardins.

El príncep d'Astúries i l'infant don Jaume recorregueren la població en automòbil.

Demà termina l'estiueig regi en aquesta població marxant els reis amb llurs fills a Sant Sebastià a dos quarts d'onze.

AGRESSIO A UN GUARDIA CIVIL

Sevilla. — El poble d'Epila sortí ahir de la presó un subjecte de mals antecedents anomenat Carles Ruiz.

Immediatament es provei d'una escopeta i sortí en recerca d'un caporal de la guàrdia civil amb el qual tenia ressentiments.

Va disparar-li caiguent el caporal a terra.

El caporal que s'anomena Fernàndez, està greu.

El criminal s'ha fet escàpol.

EL CAPORAL INDULTAT

Màlaga. — Continua la joia per l'indult del caporal Sánchez Barroso.

Aquest segueix a la presó militar del castell de Gibralfaro, fins el seu trasllat a Mahó.

A l'esmentat castell també hi ha tres soldats processats.

COMUNICAT OFICIAL DEL MARROC

Despatx oficial de Guerra:

«L'Alt Comissari d'Espanya al Marroc comunica a aquest ministeri ço que segueix:

Sense novetat a tot el territori del protectorat.»

EL «LAURIA». — ELS METGES MILITARS

Melilla. — Ha arribat el «Lauria» procedent d'Afrau, amb l'objecte de reparar averies en alguns canons.

S'ha représ avui el tràfec de passatgers des de Tistutin a Tafersit.

Se sap que a la infermeria general de Dar Quebdani foren curats 200 ferits durant la darrera operació, havent-se infeccionat la ferida a un sol.

Amb aquest motiu són molt felicitats els metges.

COL·LISIO: UN MORT I ALGUNS FERITS.

El ministre de la Governació, en rebre aquesta matinada els periodistes ha manifestat que a Seron (Almeria) amb motiu de la vaga allí plantejada, grups de minaires han tractat d'impedir avui que altres entressin al treball.

La guàrdia civil ha intentat garantir la llibertat del treball, essent apedregada.

Els guàrdies civils han repellit l'agressió, causant un mort i alguns ferits.

Ha quedat restablerta la tranquil·litat.

Ha afegit el ministre que demà, a la tarda, el rei arribarà a Madrid.

LA TRIPULACIO DE L'«ESPAÑA»

Cartagena. — A les dues de la tarda ha fondejat en aquest port el vapor «España 3», conduint a bord, a un cap, tres oficials i 300 mariners de la dotació del cuirassat «España».

Cròniques d'Art

LA VOLUNTAT FEMENINA MODELADORA DE LA CIUTAT I LA PATRIA

I

Instint de dona

Per aquest bell instint, que tenen les dones catalanes, que supleix tantes vegades una educació escaient, per aquest bell instint, sou superiors en algun aspecte als homes.

El vostre instint de la vida, quan és realment femení, és meitat realista i meitat poètic. Nosaltres us havem conegut així. No podem imaginar les dones de la nostra terra com éssers desequilibradament sentimentals, ni amb un sentit massa «terre a terre» de la vida.

La maternitat omple les vostres vides, des que gronxeu les petites nines, fins que acaroneu el rostre dels fills majors, adolorits per tràgiques realitats. Aquest accent maternal és eficient i perfumot alhora.

Es ben cert que el vostre idealisme no camina pels núvols; tot i tocant de peus a terra, deixeu en el vostre camí subtilitats de boirina i clarianes de llum matisada.

Per això, el vostre poder és il·limitat, perquè sabeu jugar la voluntat i la flexibilitat alhora. Vosaltres modeleu el fogar, la ciutat i la pàtria, que l'home deixa a mig devastar. Sou, per tant, les que ens feu el viure més definitiu, perquè hi poseu una mica de dolcesa sense matar-ne els caires vius.

Ens feu la vida més bella. Què seria el món sense la vostra companyia? Fóra com la naturalesa sense la tendresa dels verds, sense l'ombra sonora dels boscos, sense el dring fecund de l'aigua, sense la blavor dels cels i sense els jocs dels núvols de llum deliqüescent.

El Creador que féu aquest món tan formós, modelà l'home del fang de la terra, però ben tost li donà la companyia d'una dona. Eva eixí del moll dels ossos d'Adam. Per això l'home sempre cerca en la dona el tros que Déu separà d'ell, distint i igual a ell.

L'amor, aquesta fúria de creació, no és altra cosa que el retorn a la unitat primitiva.

Déu separà, individualitzà, un tros de la naturalesa de l'home, perquè l'home i la dona es trobessin i es sentissin iguals i distints al mateix temps.

Així com les colors tenen llur complementari que els fa més brillants com més pròxims estan i que quan es mesclen amb sabiduria es matisen, així també l'home i la dona, junts, es valoren mútuament i es matisen.

Una de les gràcies més exquisides de la civilització occidental és el considerar-vos a vosaltres, no solament un element de gràcia i de plaer, sinó un element alhora indispensable de la vida pràctica. Com més perfecta és una civilització, més lligada és la relació dels dos sexes. Els murs dels gineceus van enrunant-se; l'harem perfumat i inhumà es desfà en el mateix Orient. Les reixes de les cases de les nostres viles tenen els ferros cada vegada més prims, i la dona, fins ara ocell engabiat, surt a ple aire per a vetllar per la vida de l'home.

Encara els resabis d'Orient, resten en alguns indrets. La dona és, aleshores, allunyada de la societat. Al temple resta separada dels homes per un estret passadís, i al ball, arrenglerada en parada, com en fira d'esclaves, espera el sarauista que la prengui en els seus braços. Mentrestant, la vida de societat no existeix, ja que no hi ha relació entre els homes i les dones. Els homes, en llurs casinos, en llurs penyes, tenen converses estúpides que, sense el control femení, prenen ben sovint un to acanallat.

No creiem amb un feminisme de veu «hombruna», feminisme de «sufragueta»; feminisme amb ulleres i punys planxats al llustre. Però creiem que la missió social de la dona no termina en la llar. La maternitat, que és la cosa més santa de la terra, no és un amor de nin: això és purament la part animal d'aquest complex sentiment. La Maternitat és quelcom més; ha d'ésser quelcom intelligent alhora.

Mary Cassat, la gran pintora de mares i d'infants, ha vist la mare en els seus quefers més domèstics; en el bany del fill, aqueferada en la indispensable higiene corporal del fill. Pictòricament, l'obra d'aquesta artista americana afrancesada i pertanyent al «rôle» Manet-Degàs, està molt bé. Està bé també el somriure que ha posat en les boques de les mares joves i la profunditat enigmàtica dels ulls de la mainada nua. Però, la Maternitat essencial no és això, exclusivament.

La mare — l'esposa, l'enamorada, la germana; que cada un d'aquests afectes és essencialment maternal — pot influir en la vida espiritual de la llar, pot canviar, molt dolçament, la fisonomia moral dels essers amats i la fisonomia estètica de les coses amades. Pot influir, directa o indirectament, en els afers de la república, especialment, pot collaborar modelant i fent definitives totes aquelles coses que ajuden al bell viure.

La dona és especialment dotada per aquesta collaboració. Té al seu favor la virtut de saber fer aquestes coses espirituals, sense enrenou. Les fa i no sembla que les faci.

Algú ha dit de vosaltres que éreu un esfinx sense enigma. El que així us ha definit, no ha copsat, en veritat, el misteri de la vostra delicadesa. El vostre enigma, que ni vosaltres sabríeu definir, és de natura tan afinada, que és com un perfum: les coses que vosaltres toqueu en restes totes amarades.

RAFEL BENET